

Հալեպի Մէջ ՀՀ Գլխավոր Հիւպատոսը Կը Պատմէ Հոն Տիրող Վիճակի Մասին

Հայաստանեան «ԹԵՐԹ» կայքէջին տրուած հարցազրոյցի մը ընթացքին, Հալեպի մէջ Հայաստանի գլխավոր հիւպատոս Տիրոս Գեորգեան պատմած է քաղաքին մէջ տիրող իրավիճակի, հիւպատոսութեան աշխատանքներուն ինչպէս նաեւ սուրիահայերուն առնչուող հարցերուն:

Հալեպի մէջ ՀՀ հիւպատոս Տիրոս Գեորգեան

«Զինուած հակամարտութիւնը Հալեպում եւ յարակից շրջաններում շարունակուած է: Այս ամսուայ ընթացքում արձանագրուեց իրավիճակի որոշակի սրում: Յաւաք սրտի, հայերով հոծ բնակեցութեամբ թաղամասերը՝ Նոր Գիւղը, Սուլէյմանիէն, Ազիզիէն եւ այլն, եւս գերծ չմնացին ուժգին ուժբակոծութիւններէ: Արդիւնքում եղան մարդկային զոհեր եւ վիրաւորներ նաեւ մեր հայրենակիցները շրջանում: Զգալի վնասներ կրեց յատկապէս Նոր Գիւղ թաղամասը: Վնասուել են անտեղ գտնուող ՍԲ. Գրիգոր Լուսաւորիչ եւ Զուարթնոց եկեղեցիները, հայկական դպրոցները, մանկապարտէզները, տպարանը, Սիրիահայ Օգնութեան ինչպէս կենտրոնը, ինչպէս նաեւ մեր հայրենակիցներին պատկանող բազմաթիւ տներ եւ խանութներ: Ռմբակոծութեան ենթարկուեց նաեւ Հին Հալեպում

գտնուող համայնքի հոգեւոր կենտրոն Քառասուն Մանկանց եկեղեցին», - պատմած է հիւպատոսը:

Խօսելով սուրիահայութեան վիճակի մասին հիւպատոսը ըսած է, - «Ռմբակոծութիւնների հետեւանքով վնասուել են բազմաթիւ տներ եւ խանութներ: Այս պահի դրութեամբ բազմաթիւ բնակավայրեր երբեմնի ծաղկուն եւ հայահոծ Նոր Գիւղ թաղամասում անբնակելի են դարձել, ինչի հետեւանքով մեր շատ հայրենակիցներ լքել են իրենց տները. ոմանք տեղափոխուել են Լաթաքիա, շատերը էջ 4

Ա.Ս.Ն.Ի Սօս Հայաստանի Հանրապետութեան Դեսպան Թաթուլ Մարգարեան Պատուում

Նախաձեռնութեամբ Գալիֆորնիահայ երախտաշատ համայնքին, Երկուշաբթի 16 Յունիս 2014-ին, Պէվըրլի Հիլզ-ի Մոնթաթ պանդոկի շքեղակառոյց գլխավոր հանդիսարահին մէջ, տեղի ունեցած մեծարանքի իւրաքանչեւ ճաշկերոյթ-հանդիսութիւն մը, որ նուիրուած էր Ա. Ս. Ն.-ի մօտ, Հայաստանի Հանրապետութեան վսեմաշուք Լիազոր Դեսպան՝ Թաթուլ Մարգարեանի դիւանագիտական բարձրորակ դիւանագիտական ին-

նամեայ ծառայութեան աւարտին աւիրթով: Մեծարող Դեսպան Մարգարեան կը վերադառնայ Հայաստան: Մեծարանքի հանդիսութեան մասնակից՝ Հայաստանի Հանրապետութեան Հիւպատոսութեան, Հայց. Առաքելական Եկեղեցոյ, Կաթողիկէ եւ Աւետարանչական մեր երեք համայնքապետերուն ու երեք քաղաքական կուսակցութիւններու շարքին՝ տասնութ միութեան կառոյցներուն վերոնշեալ նախաձեռնութիւնը կը զգենուր համագ- Մար. Էջ 18

Նախարար Նալբանեան Յայտարարեց Որ, Ռուսաստան Կը Փորձէ Նպաստել Հայ-Թրքական Յարաբերութիւններուն

Յունիս 23-ին, Երկօրեայ այցով Հայաստան գտնուող Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարար Սէրգէյ Լաւրով հանդիպումներ ունեցաւ նախագահ Սերժ Սարգսեանի եւ արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանեանի հետ:

Հայաստանի եւ Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարարները մամլոյ ասուլիսի ընթացքին

Երկու նախարարներու մասնակցութեամբ տեղի ունեցած մամլոյ ասուլիսի ընթացքին Ռուսաստանեան պետական ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ լրատուական գործակալութեան թղթակիցը Նալբանեանին հարց ուղղեց, թէ նկատի առնելով վերջին շրջանին Ռուսաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ հաստատուած լաւ յարաբերութիւնները, կրնա՞յ արդեօք Ռուսաստանը նպաստել հայ-թրքական յարաբերութիւններու բարելաւման:

Նախարար Նալբանեան պատասխանեց. - «Սերգէյ Վիտորովիչը ներկայ էր 2009-ի Հոկտեմբերին կայացած հայ-թուրքական արձանագրութիւնների ստորագրման արարողութեանը եւ դա խորհրդանշում էր Ռուսաստանի աջակցութիւնը հայ-թուրքական յարաբերութիւնների նորմալացմանը: Ռուսաստանի եւ գործընթացը սատարող այլ երկրների դիրքորոշումը իր արտայայտութիւնն էր գտել բազմաթիւ յայտարարութիւններում, ուր ասուած էր, որ պէտք է առանց նախապայմանների վաւերացնել եւ կեանքի կոչել այն պայմանաւորուածութիւնները, որոնք ամրագրուած են 2009թ. Հոկտեմբերին Ձիւրիխում ստորագրուած արձանագրութիւններում: Այնպէս որ, իրօք, Ռուսաստանը կարող է եւ փորձուի անել, այն ինչ կարող է»:

Նախարար Նալբանեան պատասխանեց. - «Սերգէյ Վիտորովիչը ներկայ էր 2009-ի Հոկտեմբերին կայացած հայ-թուրքական արձանագրութիւնների ստորագրման արարողութեանը եւ դա խորհրդանշում էր Ռուսաստանի աջակցութիւնը հայ-թուրքական յարաբերութիւնների նորմալացմանը: Ռուսաստանի եւ գործընթացը սատարող այլ երկրների դիրքորոշումը իր արտայայտութիւնն էր գտել բազմաթիւ յայտարարութիւններում, ուր ասուած էր, որ պէտք է առանց նախապայմանների վաւերացնել եւ կեանքի կոչել այն պայմանաւորուածութիւնները, որոնք ամրագրուած են 2009թ. Հոկտեմբերին Ձիւրիխում ստորագրուած արձանագրութիւններում: Այնպէս որ, իրօք, Ռուսաստանը կարող է եւ փորձուի անել, այն ինչ կարող է»:

Ըստ Ազերի Պաշտպանութեան Նախարարին «Ատրպէյճանական Բանակի Կարգախօսը Երկրորդ Հայկական Պետութեան Ստեղծումը Բացառելն Է»

Պաշտպանութեան մէջ տեղի ունեցած ռազմական ուսումնական հաստատութիւններու շրջանապարտներուն աւարտական վկայականներ յանձնելու արարողութեան ընթացքին, Ատրպէյճանի պաշտպանութեան նախարար Զաքիր Հասանով յատարարած է որ, Ատրպէյճանական Բանակի կարգախօսը երկրորդ հայկական պետութեան ստեղծումը բացառելն է:

«Հակառակ այն իրողութեան, որ հրադադարի մասին համաձայնագրի կնքումէն անցծ է շուրջ 20 տարի, այդ ուժիմը ռազմաճակատի վրայ կը խախտուի է ամեն օր», - յայտարարած է ազերի նախարարը՝ լարուածութեան ամբողջ մեղքը բարդելով հայկական կողմին վրայ:

«Հայաստանի Զինուած Ուժերը կը գնդակոծեն մեր հենակէտերն ու բնակավայրերը, հայկական հետախուզական խումբերը կը փորձեն յարձակիլ մեր դիրքերուն վրայ, բայց անոնց այդ գործողութիւնները նախապէս կը կանխուին եւ թշնամին կորուստներ կը կրէ: Հայկական կողմը ի վերջոյ պէտք է համակերպուի իրականութեան եւ ուժերու առկայ հաւասարակշ-

րութեան հետ», - ըսած է Հասանով:

Ատրպէյճանի պաշտպանութեան նախարարը չէ անդադրած սակայն Նախիջեւանի մէջ տեղի ունեցած վերջին իրադարձութիւններուն:

Շաբաթ մը առաջ, Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարութեանը մօտ կանգնած աղբիւրներ հաղորդեցին, որ հայկական ուժերը չաջողած են վերահսկողութիւն հաստատել հայ - նախիջեւանեան սահմանագիծի Զուլֆաչի հատուածին վրայ գտնուող շարք մը բարձունքներուն մօտ, որու արդիւնքով ինքնավար հանրապետութեան մայրաքաղաք Նախիջեւանը փաստացի յայտնուած է Հայաստանի Զինուած Ուժերու ստորաբաժանումներու ուղղակի տեսանելիութեան դաշտին՝ մօտ 30-35 քիլոմետր հեռավորութեան վրայ:

Հայկական կողմը հրապարակեց նաեւ բարձունքներու գրաւումը ապացուցող շարք մը լուսանկարներ, իսկ անցած շաբաթավերջին սահմանագիծի այդ հատուածը այցելեց Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար Սէյրան Օհանեան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Ու՞ր կը հասցնի կրիմինալ աշխարհում Հզորների Պատերազմը

ԱՆԻ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Հայաստանում ապրելն արդէն վտանգաւոր է դառնում այնքան, որքան ամենակրիմինալ համբաւ ունեցող երկրում, այն յայտ է ներկայացրել վազանց անել անգամ Սիւրիյալին: Գրեթէ չկայ մի օր, որն անցնի առանց կրակոցների ու որքան շատանում են օրը ցերեկով գէնքի գործադրման դէպքերը հանրային վայրերում, թուով է՝ նոյնքան անգործութեան է մատնում իրաւապահ ու արդարադատութեան համակարգը: Մէկը միւսին յաջորդող դէպքերը գողականների, բարձրաստիճանների ու նրանց հարազատ բարեկամների մասնակցութեամբ ոչ միայն չեն բացայայտում, այլ «բացայայտում» են արեւմտահայկան հիմնաւորումներով՝ ամէն անգամ բոլորի աչքի առջեւ բռնաբարելով արդարութիւնը ու ջրից չոր հանելով բարձրաստիճաններին: Վերջին աղմուկ հանած միջադէպը էջմիածնում հնչած կրակոցներն են, որի վերաբերեալ նոյնպէս պէտք է բացայայտման յոյսեր ունենալ, լաւատեղեակները պնդում են, որ ամենավերջերս վախով են խօսում այս միջադէպի մասին եւ ուղիներ որոնում աւելի մեծ արիւնահեղութիւնից խուսափելու համար:

Յիշեցնենք, որ էջմիածնում օրեր առաջ գեներալներ Սեյրան Սարոյեանի եւ Մանուէլ Գրիգորեանի հարազատների մասնակցութեամբ վիճաբանութիւնն աւարտուել է կրակոցներով, հին հաշիւներն են գլուխ բարձրացրել Գեներալ Մանուէլի էջմիածնում եւ ոչ միայն յայտնի հեղինակութիւն Դոն Պիպոյի (Արթուր Ասատրեան) միջև: Դոն Պիպոյի եւ Մանուէլ Գրիգորեանի հակասութիւնները տարիների պատմութիւն ունեն եւ լեզուներ են շրջում նրանց արիւնահեղութիւնների մասին: Ասում են, որ ժամանակին Դոն Պիպոյն Հայաստանից արտագաղթել է հենց գեներալի ջանքերով ու հիմա վերադարձել է ու որոշել ոչնչացնել այդ կլանը: Դեռեւս առաջին միջադէպն է, որի արդիւնքում վիրաւորուել է Սարոյեանի եղբորորդին, բայց էջմիածնում վստահ են, որ այս խմորը շատ ջուր է վերցնելու: Եւ ուրեմն, ո՞վ է Դոն Պիպոյն, որի դէմ անգոր է ամենակարող իշխանութիւնը, ենթադրում էր, որ իշխանութիւնների սիրելի գեներալներին հարազատներին վիրաւորող տեղում պէտք է պատժուեր՝ անկախ նրանից՝ մեղաւոր է, թէ ոչ, բայց արդէն մի քանի օր է, քար լուծութիւն է այս գործով:

Մի բան յստակ է, որ Պիպոյն նրանցից է, որ այդպէս հեշտ սարքեն նրա ու իր հարազատների գլխին: Այսպիսով՝ Արթուր Ասատրեանը, նոյն ինքը՝ Պիպոյն, ծնուել (1971թ.) եւ մեծացել է էջմիածնում, որտեղ նա մեծ հեղինակութիւն է վայելում: Նա ապրում է Իտալիայում: Արթուրի՝ Հոմոմով գտնուող 4,8 հեկտարանոց վիլլան, որը ժամանակին եղել է Իտալիայի նախագահի ռեզիդենցիան, Հայաստանից եւ աշխարհի տարբեր երկրներից բազմաթիւ պատուիրակութիւններ է հիւրընկալել: Պիպոյն, առաջին անգամ Հայաստանից տեղափոխուել է 1994 թուականին, յետոյ կարճ ժամանակով վերադարձել, եւ կրկին մեկնել՝ վերջնականապէս հիմնուելով Իտալի-

իայում: Պիպոյի մասին բազմաթիւ լեզուներ են պտուտում՝ որպէս դրսում յաջողութիւնների հասած էջմիածինցի երիտասարդ, որպէս գործարար-բարերար ու հեղինակութիւն: Նրա հիմնական բիզնեսը կենտրոնացած է Ռուսաստանում եւ արտասահմանեան որոշ երկրներում: Նա զբաղւում է գրասենեակային շէնքերի շինարարութեամբ, որոնք յետագայում տրուում են վարձակալութեան, զբաղւում է նաեւ ոսկերչութեամբ եւ ռեստորանային բիզնեսով: Իտալական մաֆիան նրան Դոն է կնքել, ժամանակին նա էլ չի հերքել եւ հպարտացել այդ փաստով, որ լինելով հայ տղայ, կարողացել է այդ աստիճանին հասնել, անկեղծացել է նաեւ, որ ինքն ընկերութիւն է անում մաֆիայի հետ:

Պիպոյն դեռ տարիներ առաջ համարձակ յայտարարութիւններ է արել Գեներալի եւ իշխանութիւնների հասցէին ու գրեթէ ծիծաղելի համարել, որ ինքը Հայաստանը լքել է գեներալ Մանուէլ Գրիգորեանի հետ ընդհարուելու պատճառով: «Մի անգամ ուղղակի հեռախօսային խօսակցութեան ժամանակ ենք ընդհարուել, ես շատ կոպիտ եմ արտայայտուել, որովհետեւ ինքը սխալ էր: Նրա կողմնակիցները միշտ յարգանքով են վերաբերուել, իմացել են, որ իմ հանդէպ չի կարելի անյարգալից որեւէ բան անել: Իրենք երբեք իմ գործերի մէջ քիթները չեն մտցրել: Ոչ մի անգամ: Էդ անգամ իմացրել էին նրան, կողքից որոշ մարդիկ խառնակել էին: Նա այդ ժամանակ ՀՀ պաշտպանութեան փոխնախարար էր արդէն, 2000-2001 թուականներին էր:

Դրանից յետոյ ժողովուրդը սարքել է լեզուներ: Ինքը դրանից յետոյ փորձեց տարբեր մարդկանց միջոցով խօսել ինձ հետ, ես հրաժարուեցի, քանի որ մենք տարբեր մարդիկ ենք, մեր ճանապարհները ոչ մի ձև չեն հատուկ: Ինքն՝ իր համար, ես՝ իմ համար: Վերջերս Հայաստանում էի, որոշ մարդիկ շահագրգռուած էին որպէսզի մեր մէջ ընդհարում լինի, յատկապէս, որ հիմա այլեւս փոխնախարար չէ ու իշխանութիւնների հովանաւորութիւնը չի վայելում, բայց ես ինձ աւելի վեր եմ դասում: Ես երբեք ընկածին չեմ հարուածի: Ինձ դա չի սազի: Նաեւ ես երբեք չեմ կարող ինձ թոյլ տալ իրենց պէս, ասենք, 20-40 թիկնապահներով խեղճ մարդու վրայ հասնել, ծեծել: Ես չեմ կարող այդ մակարդակին իջնել: Ես եթէ խօսելու բան ունենամ՝ մենակ կը խօսեմ ու կը բացատրեմ, թէ ինչը ինչի համար եմ անում: Ոչ թէ խուլիզանութիւն կ'անեմ, ու գնամ քնելուց ինքս իմ մէջ մտածեմ՝ ես էս ինչ սրիկա եմ...» դեռ 2008-ին իր հարցազրույցներից մէկում ասել է Դոն Պիպոյն: Նա ասել է նաեւ, որ Հայաստան կը վերադառնայ եւ մշտական բնակութիւն կը հաստատի այն ժամանակ, երբ իշխանութիւնները առաջնորդուեն օրէնքով: Որովհետեւ ըստ նրա՝ Հայաստանում շատեւրը հենց ուժեղ, ինքնասիրութիւն, արժանապատուութիւն ունեցող մարդ են տեսնում, ուզում են ոտքի տակ սապոն դնեն, «որովհետեւ իրենց լաւ տղայ, կարծիք ունեցող մարդիկ պէտք չեն, պէտք են սրիկա մարդիկ, որ իրենց հրամանները կատարեն»:

«ՀԱՅԵԼԻ»

Հեռուն գնացող սադրանք

ՀԱԿՈՒՐԱՆԱԼԹԱՆ

Էլեկտրաէներգիայի թանկացման դէմ քաղաքացիների բողոքի ակցիան ընթացաւ Հայաստանի համար աւանդական դարձած սցենարով՝ բողոք, բախում ոստիկանութեան հետ, ծեծուողներ, բերման ենթարկուածներ: Յետոյ մի մասին կամ բոլորին բաց կը թողնեն, յետոյ կը լինի ոստիկանութեան յայտարարութիւնն իր անմեղութեան ու հրեշտակութեան մասին, ու կրկին խնդիրը կը թաղուի աղմուկի մէջ: Իսկ խնդիրը չափազանց կարեւոր է, քանի որ հերթական անգամ կառավարման անարդիւնակութիւնը, եթէ խօսքն անգամ չանցանքի մասին չէ, փորձ է արւում ծածկել քաղաքացիների գրպանը մտնելով:

Հայաստանում քաղաքացիական բողոքի ակցիաները կարծես թէ յայտնուել են մի ցիկլի մէջ, որից շտապ անհրաժեշտ է դուրս գալ: Երբ որեւէ խնդրի դէմ բողոքի ակցիա է լինում, հենց սկզբից պարզ է լինում, թէ ինչ լրահոս է յաջորդելու մի քանի բողոք անց: Ու յաջորդում է հենց դա:

Նոյնիսկ կայ սադրանքի տպաւորութիւն: Թէ ով է սադրողը, դժուար է ասել, որովհետեւ կարող են լինել «քաղաքացիականներ», կարող է լինել նաեւ ուղղակի համազգեստաւոր ոստիկանը: Բայց, որ բողոքի քաղաքացիական ակցիաների այդօրինակ ընթացքը խիստ ձեռնառու է գրեթէ բոլորին, քաղաքացիական սեկտորից բացի, աներկբայ է:

Ձեռնառու է թէ իշխանութեանը՝ որն այդպիսով բուն խնդիրը, բուն թեման վերածում է ընդամէնը աղմուկ-աղաղակի, լղղղելով խնդրի ու ընդհանրապէս քաղաքացիական պայքարի էութիւնը, ձեռնառու է թէ այն քաղաքական ուժերին, ովքեր քաղաքացիական պայքարի, քաղաքացիական գործընթացի մէջ տեսնում են իրենց «քաղաքական» գործընթացի լուրջ մրցակից. աղմուկ-աղաղակ մի կողմից հնարաւորութիւն է տալիս իշխանութեան յանցաւոր դէմի մասին քաղաքական յայտարարութիւններ անել, միւս կողմից մրցակցային հարթութիւնը պահում է տեղապտոյտի, ցիկլի մէջ:

Հետեւաբար, քաղաքացիական պայքարի առաջապահ խմբերին հարկաւոր է գտնել ցիկլից դուրս գալու ճանապարհը: Դրա պոտենցիալը նրանք ունեն, քանի որ հենց նրանք են ի վերջոյ այդ առումով քաղաքացիական պայքարի բաւական արդիւնաւէտ օրինակները պահանջել՝ Մատթոյի պուրակ, Թուրքիայի ջրվէժ, 100 դրամ, ԴէՄԵՄ շարժման առաջին փուլ:

Ոստիկանութեան հետ բախումներից գուցէ հնարաւոր չէ խուսափել, բայց պէտք է խուսափել դրանց՝ տուեալ իրավիճակի եւ գործընթացի առանցքում յայտնուելուց: Բախումը չպէտք է լինի տեղի ունեցածի գլխաւոր իրադարձութիւնը: Հնարաւոր է, որ բոլորը հայտնեն ոստիկաններին, հայտնեն իշխանութեանը հերթական անգամ, ասեն ամենասուր եւ թունդ բաները, բայց դա դուրս է բերում գոլորշին, իսկ «ճաշը» մնում է հում:

Խնդիրը «ճաշը» եփելն է: Հետեւաբար, պէտք է գալ մեթոդաբանական վերանայումների, որի առանցքում պէտք է լինի յուզող հարցը հանրային հնարաւորինս

լայն շրջանակների հասցնելը: Դրա համար պէտք է մանրակրկիտ աշխատանքը տարբեր շերտերի հետ, ինչն իր հերթին կարող է լինել նաեւ պայքարի մեթոդաբանական վերանայումների գործընթացի արդիւնաւէտութիւնը պայմանաւորող գործօններից մէկը:

Յատկապէս տուեալ խնդրի պարագայում, անհրաժեշտ է աշխատանք էլեկտրաէներգիան սպառող քաղաքացու հետ, փորձելով քաղաքացիական անհնազանդութեան տարբերակը, երբ մարդիկ պարզապէս զանգուածաբար չեն վճարի էլեկտրաէներգիայի դիմաց: Խօսքով իհարկէ այդ տարբերակը գայթակղիչ է, բայց հասկանալիօրէն դժուար է դրան հասնել ու հասարակութեանն այդ անհնազանդութեանը հասցնելը: Բայց եթէ թէկուզ ամէն օր Հանրային ծառայութիւնները կարգաւորող յանձնաժողովի մօտից տասնեակ քաղաքացիներ բերման ենթարկուեն, այդ ամէնը ոչինչ է լինելու, եթէ հարկը հազարները վճարելու են թանկացած էլեկտրաէներգիայի համար:

Բոլոր դէպքերում ակնյայտ է, որ քաղաքացիական պայքարի գործընթացը հասել է մի հանգրուանի, որտեղ աւելի ու աւելի ակնառու է դառնում հասարակութեան հետ համակարգային աշխատանքի ռազմավարութեան բացակայութեան խնդիրը: Դա մի կողմից թոյլ չի տալիս քաղաքացիական յաջողութիւնների ամբողջում հանրային գիտակցութեան լայն շրջանակում, միւս կողմից թոյլ է տալիս իշխող համակարգին «մարտավարական չլոցիի» ենթարկել քաղաքացիական պայքարը:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕԲԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ՎԱՐՉԱՎԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party
of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$80.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in
US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՀԿ-ական Պատգամաւորը Յնարաւոր է Զամարում Ռոբերտ Քոչարեան - Քառեակ Զամագործակցութիւնը

«Ազատութեան» հետ զրոյցում «Բարգաւաճ Հայաստան»-ի խորհրդարանական խմբակցութեան պատգամաւոր Ստեփան Մարգարեանը համոզմունք յայտնեց, թէ Ռոբերտ Քոչարեան - քառեակ համագործակցութիւնը հնարաւոր է:

«Ողջունում եմ եւ շատ ուրախ եմ, որ երկրորդ նախագահը, ունենալով երկարատեւ կառավարման, Հայաստանը ղեկավարելու փորձ եւ աւելի լաւ ծանօթ լինելով այդ իրավիճակներին, ինքը գրեթէ նոյն գնահատականներն է տալիս, ինչ քառեակի կողմից հրապարակուել է», - ասաց Մարգարեանը՝ յաւելելով, որ Քոչարեանի հետ համագործակցութեան հնարաւորութիւնն տեսնում է. - «Բայց սա արդէն ապագայի խնդիր է: Ես կարծում եմ, ով կիսում է քառեակի մօտեցումները, քառեակի նշած խնդիրները եւ դրանք լուծելուն ուղղուած ջանքերը, բոլորի հետ պէտք է համագործակցել»:

Անդրադառնալով հնչող այն տեսակէտներին, թէ Ռոբերտ Քոչարեանի հարցազրոյցը ցոյց է տալիս, որ նա ազդեցութիւն ունի քաղաքական գործընթացների, այդ թւում քառեակի վրայ՝ Մարգարեանը հաւաստիացրեց, որ այս պահին «Քոչարեանը քառեակի հետ յարաբերութիւններ չունի»: Դիտարկմանը, թէ շատերը պատահական չեն համարում, որ երկրորդ նախագահի եւ քառեակի մօտեցումները համընկնում են, պատգամաւորն արձագանքեց. - «Դա նշանակում է մի բան՝ քառեակը ճիշդ ուղու վրայ է, ճիշդ է մատնանշել այն խնդիրները, որոնց մասին խօսում են բոլորը եւ այդ թւում նաեւ Քոչարեանը»:

ԲՀԿ-ի ներկայացուցիչը չի կիսում Ռոբերտ Քոչարեանի հասցէին հնչող քննադատութիւնը, թէ

նա իրաւունք չունի խօսելու, քանի որ բոլորը լիջում են իր պաշտօնավարման տարիներին կնքուած կասկածելի գործարքներն ու կոռուպցիայի մակարդակը. - «Ես համաձայն չեմ, որ ոչ թափանցիկ գործարքներ են եղել այն ժամանակ: Եթէ ինչ-որ ժամանակ նոյնիսկ ինչ-որ բան տեղի ունեցած լինի, կարծում եմ, երկիրը դատապարտուած չէ կրկնելու նոյնը, չէ՞: Ես կարծում եմ, որ եթէ Քոչարեանը խօսում է այդ մասին, ուրեմն ինքը վստահ է, որ իր ժամանակ յամենայն դէպս այդ աստիճան չի եղել»:

Հայ ազգային կոնգրէսի մօտեցումները Ռոբերտ Քոչարեանի հարցում կտրուկ տարբերում են: ՀԱԿ-ի խորհրդարանական խմբակցութեան քարտուղար Արամ Մանուկեանը Ռոբերտ Քոչարեանին ընդհանրապէս քաղաքական գործիչ չի համարում. - «Շատ շուտուանից ինձ համար այդպիսի քաղաքական գործիչ գոյութիւն չունի»:

Մանուկեանը նշեց, որ խօսում է իր անունից, բայց յաւելեց, որ Հայ ազգային կոնգրէսում այդ տեսակէտը գերիշխող է:

Յիշեցնենք, yerkir.am-ին տուած հարցազրոյցում Ռոբերտ Քոչարեանն անդրադարձել էր ոչ իշխանական ուժերի պահանջներին՝ ըստ էութեան պաշտպանելով դրանք: Մասնաւորապէս, խօսելով «Որոտան Հէկ»-ի վաճառքի մասին՝ նա ասել էր, թէ այդ գործարքի անօրինականութիւնն այնքան մեծ է, որ դրան անհնարութիւն ունեցող անձինք վաղ թէ ուշ պատասխանատուութեան են ենթարկուելու: Ռոբերտ Քոչարեանը յորդորել է վերանայել համաձայնագիրը կամ ընդհանրապէս հրաժարուել «Որոտան Հէկ»-ի վաճառքից:

«Ստուերի Դէմ Պայքարը Իշխանութեան Զերթական Բեմականացումն է»

«Ստուերի դէմ կառավարութեան պայքարն ուղղակի բեմականացում է», - «Ազատութեան» հետ զրոյցում այսպէս որակեց «Հայկական ժամանակ»-ի տնտեսական մեկնաբան Հայկ Գէորգեանը ամիս առաջ վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանի արած այն յայտարարութիւնը, թէ մինչեւ Յուլիսի 1-ը կա՛մ գործարարները սեփական ցանկութեամբ կը սկսեն աշխատել հաւասար դաշտում եւ դուրս կը գան ստուերից, կա՛մ այդ նպատակին հասնելու համար կառավարութիւնը կ'օգտագործի իր լծակները:

Յիշեցնենք, որ Աբրահամեանը նման յայտարարութիւն էր արել Մայիսի 14-ին խոշոր գործարարների հետ հանդիպման ժամանակ: Իսկ անցած Ուրբաթ Դիշիթեք բիզնես ֆորումին վարչապետը մասնաւորապէս նշել էլ, որ Յուլիսի 1-ից տասնօրեակը մէկ հանրութեանը տեղեկացնելու են՝ որ հարկատուն ինչքան հարկ է վճարել, իսկ այն հարկատուները, ովքեր կը փորձեն խախտել՝ կառավարութիւնն իր կոշտ դիրքորոշումը կը ցուցաբերի:

Գէորգեանի խօսքով՝ ստուերի «իրաւատէրը» հենց իշխանութիւնն է, հետեւաբար՝ եթէ իշխանութիւնը պայքարում է դրա դէմ, ապա ինքն իր դէմ է պայքարում. - «Իշխանութեան վերահսկողութեան տակ գտնուող բիզնէսը, էն բիզնէսը, որը իշխանութեանը ստուերայի ն գումարներ է վճարում՝ մոծուում, ինչպէս ասում են հայերէնում: Այնպէս որ, որեւէ անակնկալի սպասել պէտք չէ, որեւէ պայքար չի լինելու, լինելու է շատ մեծ աղմուկ ստուերի դէմ պայքար անունով: Որեւէ ակնկալ

լիք ես, իհարկէ, չունեմ»:

Հարցին, թէ որն է այս բեմադրութեան նպատակը, Գէորգեանը պատասխանեց. - «Եթէ մենք լարենք մեր լիշողութիւնը, ստուերի դէմ պայքարի ալիքների մենք շատ ենք հանդիպել: Օրինակ՝ հենց վերջին մի քանի տարիների ընթացքում թէկուզեւ: Օրինակ, լիշո՞ւմ էք՝ Սերժ Սարգսեանն ու Տիգրան Սարգսեանը իրար հետ որ հանդիպել էին, [նախագահը] ասաց՝ զլիւից պէտք է բռնել, ու մասներով ցոյց տուեց, որ պէտք է խոշորի զլիւից բռնել՝ դա հենց կոռուպցիայի դէմ պայքարի հերթական ալիքներից էր: Պայքարը ես ամէն տեղ կը վերցնէի չակերտների մէջ»:

Տնտեսական մեկնաբանը վստահ է՝ տասնօրեակը մէկ կառավարութիւնն իր հաշուետուութիւններում ցոյց է տալու, որ այդ ընթացքում հարկերն աւելացել են, բիզնէսն էլ ստուերից դուրս է եկել:

«Սկզբնական շրջանում, իհարկէ, ցուցանիշներ կ'ապահովեն, որեւէ խնդիր չկայ: Ես այն ժամանակ էին դեռ կանխատեսում, որ կը լինի եկամուտների որոշակի աճ, բայց դա կը լինի սկզբնական շրջանում: Եկամուտների աճը կը լինի գների աճի շնորհիւ, ոչ թէ օլիգարխների կամ խոշոր բիզնէսի եկամուտների՝ ստուերային եկամուտների նուազեցման հաշուին, այլ՝ գների աճի հաշուին: Մեզ երկար սպասել պէտք չի, մօտաւորապէս կէսից մէկ տարուայ ընթացքում նոյնիսկ պաշտօնական ցուցանիշներով կ'ապացուցուի, որ ստուերը Հայաստանում չի նուազել, իսկ եթէ նուազել է՝ չնչին, վատ տոկոսներով», - ասաց Հայկ Գէորգեանը:

«Նաւասարդ Կճոեանն Ու Տիգրան Սարգսեանն Այս Գործի Զետ Կապ Չունեն» Աշոտ Սուքիասեանը Շուտով Յուցմունք Կը Տայ

«Օֆշորային սկանդալում ներգրաւուած, գործարար Աշոտ Սուքիասեանը պատրաստուած է առաջիկայ օրերին ցուցմունք տալ, որից յետոյ էլ արդէն բոլորի համար պարզ կը լինի, որ այս գործում ոչ մի սենսացիա չկայ, Տիգրան Սարգսեանն ու Նաւասարդ արքեպիսկոպոս Կճոեանն էլ գործի հետ կապ չունեն»:

Այս մասին NEWS.am-ի հետ զրոյցում ասաց Աշոտ Սուքիասեանի պաշտպան Եուրիկ Խաչատրեանը: «Աշոտ Սուքիասեանը կարճ ցուցմունք տուել է, որ իրեն մեղաւոր չի ճանաչում, ունի համապատասխան փաստաթղթերը, որ պէտք է ներկայացնենք: Աշոտ Սուքիասեանը համոզուած է, որ իրեն սխալ մեղադրանք է առաջադրուել: Նախաքննութիւնը ցոյց կը տայ ամէն ինչ: Օֆշորային սկանդալը վերացական է, սա տնտեսական գործ է, փաստաթղթային: Եթէ անձը ցոյց է տալիս փաստաթղթերով, թէ որտեղ ինչքան գումար է ծախսել, ապա սխալ է խօսել օֆշորի եւ նման այլ թեմաներով: Պարզապէս փորձում

են շեղել բուն թեմայից: Սպասենք նախաքննութեանը», - ասաց նա:

Պաշտպանը համոզուած է, որ մինչեւ Աշոտ Սուքիասեանի յայտնուելը՝ ամէն ինչ միակողմանի է ներկայացուել, իսկ հիմա արդէն իր պաշտպանեալը կը տայ բոլոր հարցերի պատասխանները: Մեր հարցին՝ արդեօք Աշոտ Սուքիասեանը գործել է Տիգրան Սարգսեանի եւ Նաւասարդ արքեպիսկոպոս Կճոեանի հետ՝ Եուրիկ Խաչատրեանն ընդգծեց. «Դատական նիստի ժամանակ, երբ որոշուած էր խափանման միջոցը, ներկայացուեց Փայլակ Հայրապետեանի ցուցմունքը, որտեղ նա ասել էր, որ Ձեր նշած անձինք կապ չունեն այս գործի հետ, ինքը նման տեղեկութիւններ չունի: Աշոտ Սուքիասեանն ամէն դէպքում նման անձանց մասին չի խօսել, նման թեմաներ չկան արծարծուած: Իմ պաշտպանեալը ցուցմունք կը տայ եւ ամէն ինչ պարզ կը լինի»:

Նշենք, որ Աշոտ Սուքիասեանը Վրաստանից արտաքսանուել է Յունիսի 19-ին եւ նոյն օրն էլ կալանաւորուել է:

Սերժ Սարգսեանը Զաւանութիւն է Տուել Սահմանադրական Բարեփոխումների Յանձնաժողովի Առաջարկներին

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանն Յունիս 25-ին հանդիպել է ՀՀ նախագահին աւելի քան սահմանադրական բարեփոխումների մասնագիտական յանձնաժողովի անդամների հետ: Հանդիպման ընթացքում ներկայացուել են սահմանադրական բարեփոխումների հայեցակարգի նախագծի հանրային քննարկումների ընթացքը եւ միջանկեալ արդիւնքները:

Յանձնաժողովի նախագահ, ՀՀ սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Յարութիւնեանը գոհունակութիւն է յայտնել հանրային քննարկումների ընթացքի եւ բովանդակութեան կապակցութեամբ, նշելով, որ սահմանադրական բարեփոխումների գործընթացի նկատմամբ հասարակութեան հետաքրքրութիւնը բաւականին մեծ է, իսկ քննարկումների մասնակիցների ակտիւութիւնը՝ սպասելի բարձր: Նա նաեւ բարձր է գնահատել քննարկումների կազմակերպման գործում ԵԱՀԿ երեւանեան գրասենեակի, Հայաստանում ԵՄ պատուիրակութեան, ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալութեան եւ գերմանական միջազգային համագործակցութեան ընկերութեան («ՋԻ-ԱՅ-ՉԵԹ») ցուցաբերած օժանդակութիւնը:

Գագիկ Յարութիւնեանը յայտնել է նաեւ, որ կայացած հանդիպումների ժամանակ առաջարկութիւններ են եղել՝ հայեցակարգի նախագծի հանրային քննարկումները շարունակել տարբեր ձեւաչափերով, այդ թւում՝ քննարկումներ անցկացնել մարզերում, ինչպէս նաեւ քննարկումների արդիւնքներն ամփոփել միջազգային փորձագիտական կառույցների հետ:

Յանձնաժողովի անդամները եւս անդրադարձել են լրացուցիչ քննարկումների ձեւաչափը եւ աշխարհագրութիւնը ընդլայնելու հասարակական պահանջարկին: Միաժամանակ, նկատի ունենալով հայեցակարգի քննարկումների ընթացքում բարձրացուած բազմաթիւ հարցերի լայն շրջանակը, դրանք համակողմանի վերլուծելու կարեւորութիւնը, ինչպէս նաեւ լրացուցիչ հանրային քննարկումները պատշաճ կազմակերպելու եւ անցկացնելու անհրաժեշտութիւնը, առաջարկուել է հանրային քննարկումների ժամկետը երկարաձգել առնվազն երեք ամսով:

Սերժ Սարգսեանը նշել է, որ հայեցակարգի նախագծի հանրային քննարկումները ծառայում են այն նպատակին, ինչի համար ձեռնարկուել են: Նա նաեւ կարեւորել

է սահմանադրական բարեփոխումների հայեցակարգի նախագծում արծարծուած բոլոր հարցերը խորութեամբ ուսումնասիրելու, ինչպէս նաեւ երկրի համար կենսական նշանակութիւն ունեցող բոլոր խնդիրները պատշաճ քննարկելու

անհրաժեշտութիւնը: Հանրապետութեան նախագահը հաւանութիւն է տուել յանձնաժողովի ներկայացրած առաջարկութիւններին՝ նշելով, որ դրանք կստանան համապատասխան իրաւական ամբողջութիւնը:

ԼՈՒՐԵՐ

«Հայաստանը պատրաստ է աջակցութիւն ցուցաբերելու Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեանը»։ Սերժ Սարգսեան

Նախագահ Սերժ Սարգսեան եւ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Նուրհան արքեպիսկոպոս Մանուկեան հանդիպումի ընթացքին

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանն Յունիս 26-ին ընդունել է Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Ամենապատիւ Տ. Նուրհան արքեպիսկոպոս Մանուկեանին:

Հանրապետութեան Նախագահը եւ Ամենապատիւ Պատրիարքը գրուցել են ազգային-եկեղեցական հարցերի, Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու միջեւ հաստատուած սերտ համագործակցութեան, Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեան գործունէութեան, ինչպէս նաեւ աշխարհասփիւռ մեր ժողովրդի կեանքում Հայոց եկեղեցու դերի եւ նշանակութեան հարցերի շուրջ:

Նախագահ Սերժ Սարգսեանը մեծապէս կարեւորել է սուրբ

հողում բազմադարեայ պատմութիւն եւ հարուստ ավանդույթ ունեցող Երուսաղէմի նուիրապետական Աթոռի գործունէութիւնը հայոց հոգեւոր եւ մշակութային ժառանգութիւնը պահպանելու եւ այն գալիք սերունդներին փոխանցելու գործում:

Հաշուի առնելով Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու բացառիկ առաքելութիւնը հայ ժողովրդի հոգեւոր կեանքում՝ նախագահը վստահեցրել է, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնը պատրաստ է ըստ անհրաժեշտութեան աջակցութիւն ցուցաբերելու Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեանը՝ իր այդ կարեւորագոյն առաքելութեան իրականացման ճանապարհին:

Ինչո՞ւ են Երուսաղէմում Ծեծել Հայ Հոգեւորականներին

Օրթոտոքս հրեաները Յունիսի 15-ին Երուսաղէմի կենտրոնում՝ Դաւիթի աշտարակի մօտ, ծեծի են ենթարկել հայ հոգեւորականներին, որովհետեւ վերջիններս նկատողութիւն են արել նրանց: Այս մասին NEWS.am-ի հետ զրոյցում ասաց Արիս արքեպիսկոպոս Շիրանեանը:

«Հրէական մեծ բազմութիւնը եկել էր Երուսաղէմ տօնակատարութեան համար, եւ մեր երկու հոգեւորականներն էլ դրսում էին գտնուում՝ բազմութեան մէջ: Այդ ժամանակ երկու հրեաներ թքել են եւ կարապետ սարկաւազ Հայրապետեանը նկատողութիւն է արել, այդ պատճառով էլ նրան խփել են, իսկ յետոյ էլ արդէն Հայր Շնորհքին: Փառք Աստծոյ, մարմնական վնասուածքներ չկան», - ասաց նա:

Արքեպիսկոպոսի խօսքով՝ նման դէպքերը Երուսաղէմում յաճախ են լինում, սակայն ոստիկանութիւնը երբեք ոչ մէկին չի ձերբակալում:

«Ոստիկանութիւնը իմացաւ, բայց ոչ մէկին էլ չի ձերբակալել: Նման դէպքեր շատ են լինում: Հրեաները ոչ թէ հայերի նկատմամբ են այդպէս վարում, այլ մեր կրօնի», - ակեյացրեց նա:

Աւելի վաղ NEWS.am-ը յայտնել էր, որ Յունիսի 15-ին Երուսաղէմի կենտրոնում Դաւիթի աշտարակի մօտ, ոստիկանական բաժանմունքի հարեանութեամբ մի խումբ օրթոտոքս հրեաներ ծեծի են ենթարկել երկու հայ հոգեւորականի՝ Դիակոն Կարապետ Հայրապետեանին ու Հայր Շնորհքին:

Նախարար Նալբանեան Յայտարարեց

Շարունակուած էջ 1-էն

Իսկ Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարարը իր կարգին ակեյցուց, որ Արձանագրութիւններու ստորագրումէն առաջ եւ յետոյ իրենք պատրաստակամութիւն չաչտնած էին ներդրում ունենալու այն ձեւերով, որոնք ընդունելի կ'ըլլան եւ՝ Հայաստանի, եւ՝ Թուրքիոյ համար:

Լաւրով իր պաշտօնական այցի ընթացքին նաեւ քննարկած է Եւրասիական Միութեան Հայաստանի անդամակցութեան հարցը: Հայաստանի նախագահի մամուլի գրասենեակի այս առթիւ

տարածած հաղորդագրութեան մէջ ըստուած է, - «ՌԴ արտգործնախարարը տեղեկացրել է նաեւ, որ հայ գործընկերոջ հետ այդ ամէնի հետ միասին քննարկել են Եւրասիական տնտեսական ինտեգրացիային Հայաստանի միանալու գործընթացները: Նա յոյս է յայտնել, որ այսօր լաւ լուրեր կ'առաջանան Սոչիից, որտեղ անցկացւում են համապատասխան խորհրդատուութիւններ»:

Մայիս 29-ի, Աստանայի մէջ տեղի ունեցած զագաթի ժողովի ժամանակ նախագահ Սերժ Սարգսեան խնդրած էր մինչեւ Յունիս 15 վերջին ժամկէտ սահմանել՝ Եւ-

«Անգլերէնը Պաշտօնական Հանդիպումներում Նոյնպէս Տարածուած Է, Բայց Սեւեռուծ Են Ռուսերէնի Վրայ»։ Արմէն Աշոտեան

Ռուսաց լեզուով անցկացուող պետական հանդիպումների ժամանակ ռուսերէնից հայերէն թարգմանութեան բացակայութիւնը կԳ նախարար Արմէն Աշոտեանը օրէնքի խախտում չի համարում, ըստ նրա՝ պարզապէս որոշ լրատուամիջոցներ շատ են սիրում սեւեռուծել Ռուսաստանի եւ ռուսերէնի վրայ: Այս մասին Յունիսի 25-ին, լրագրողներին ասաց Արմէն Աշոտեանը՝ պատասխանելով հարցին, թէ ինչու միջոցառումների՝ այդ թուում ռուս լրագրող Դմիտրի Կիսելցովի եւ հայ պատգամաւորների հանդիպման ժամանակ, պետական մարմինները ռուսերէնին զուգահեռ հայերէն թարգմանութիւն չեն ապահովել:

«Այդ փաստերը գոյութիւն ունեն ոչ միայն ռուսաց լեզուի հետ կապուած: Բազմաթիւ կոնֆերանսներ եւ սեմինարներ կան, որոնք անգլերէն են, դրանց մասնակցում են պետական պաշտօնեաները, բայց զուգահեռ թարգմանութիւն նոյնպէս չի ապահովուում: Ռուսերէնն այս պարագայում գուցէ ցայտուն է երեւում, որովհետեւ պաշտօնեաների մեծ մասը ռուսերէն գիտի, իսկ անգլերէնն այդ պատճառով գուցէ մնում է ստուերում: Բայց ասեմ, որ Հայաստանում անգլերէն կազմակերպուող միջոցառումների թիւը ռուսերէնից պակաս չէ», - ասաց Արմէն Աշոտեանը:

Նախարարը նշեց, որ որեւէ վտանգ չի տեսնում այս երեւոյթի մէջ: Նրա խօսքով՝ այսպիսի դէպքերը «Լեզուի մասին» օրէնքի խախտում չեն, պէտք է չեմոցիոնալ երանգ հաղորդել դրանց:

Անդրադառնալով հարցին, թէ նախարարութիւնն ինչ է անում «Լեզուի մասին» օրէնքը պահպանելու ուղղութեամբ, նախարարն ասաց. «Եթէ օրէնքն ուղիղ կար-

Նախարար Արմէն Աշոտեան

դաք, մենք որեւէ գործառույթ չունենք: Ուղղակի որոշ լրատուամիջոցներ շատ են սիրում սեւեռուծել Ռուսաստանի, Մոսկուայի եւ ռուսերէնի վրայ, ցաւօք սրտի, իրենց համարժէք պատասխանող լրատուամիջոցներ, որոնք կարող էին սեւեռուծել վաշինգտոնի, Ամերիկայի եւ անգլերէնի վրայ, չկան, թէ չէ դուք իրար կը չէգործացնէիք, եւ մենք էլ բացառապէս կը զբաղուէինք մեր գործով»:

Յիշեցնենք, որ Յունիսի 11-ին, ԱԺ-ում հայ պատգամաւորների ու լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ Դմիտրի Կիսելցովը յանդիմանական տոնով յայտարարել էր, թէ Հայաստանում ռուսերէնը մոռանում են, որ Հայաստանում միայն երկու դպրոց կայ ռուսական եւ հարց էր ուղղել, թէ ինչ են անում ՀՀ իշխանութիւնները այդ նահանջը կանխելու համար: Նա առաջարկել էր ակեյացնել ռուսական դպրոցների թիւը եւ յատուկ կարգավիճակ տալ ռուսերէնին: Կիսելցովը վրդովուել էր, որ Երեւանում տաքսու վարորդը ռուսերէն չի կարողացել իրեն հաշիւն ասել: Ի պատասխան՝ հայ պատգամաւորները սկսել էին արդարանալ, թէ Հայաստանում ռուսերէնը չեն մոռանում:

Հալէպի Մէջ ՀՀ Գլխաւոր Հիւպատոսը

Շարունակուած էջ 1-էն

տերն էլ Հալէպի այլ՝ ակելի ապահով թաղամասեր, որտեղ ունեն հարազատներ եւ բարեկամներ, իսկ ոմանք էլ ուղղակի ապաստան են գտել Սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցու տարածքում: Զգալի են նաեւ մեր հայրենակիցների կրած նիւթական վնասները, այս իրավիճակում շատերը գրկուել են նաեւ իրենց գոյութիւնը պաշտպանելու միջոցներին»:

Հիւպատոսութեան աշխատանքներուն անդրադառնալով Տիգրան Գեորգեան ըսած է, - Հաշուի առնելով քաղաքի հայութեան առջեւ ծառայած դժուարութիւնները, այսօր գլխաւոր հիւպատոսութիւնը ժամանակաւորապէս տեղափոխուել է հայաշատ թաղամասերին ակելի մօտ տարածք, որպէսզի մեր հայրենակիցների համար ակելի դիւրին լինի հիւպատոսութիւն այցելելը: Բացի այդ, Յունիս ամսից սկսած վերսկսել ենք քաղաքացիութեան դիմումների ընդունումը, ինչը ժամանակաւորապէս

կասեցուել էր փոստային կապի խալառ բացակայութեան պատճառով: Եւ պէտք է նշեմ, որ արդէն մօտ երկու հարիւր մեր հայրենակիցներ են դիմել ՀՀ քաղաքացիութիւն ստանալու խնդրանքով: Գիտէք, հաւանաբար, որ համաձայն քաղաքացիութեան մասին ՀՀ օրէնքի, ազգութեամբ հայերը քաղաքացիութիւն են ստանում պարզեցուած կարգով, իսկ համաձայն ՀՀ կառավարութեան համապատասխան որոշման, Սիրայի քաղաքացիները կարող են ՀՀ անձնագրեր ստանալ նաեւ ՀՀ դիւանագիտական ներկայացուցչութիւններում»:

Խօսելով Հայկական կազմակերպութիւններու տարած աշխատանքներու մասին, ՀՀ հիւպատոսը շեշտած է որ, Հալէպի հայութեան վիճակը շատ ակելի ծանր պիտի ըլլար, եթէ այդտեղ իրենց արդիւնակէտ եւ համակարգուած գործունէութիւնը չծաւալէին համայնքային մեր բոլոր կառույցները, որոնք անցած են արտակարգ իրավիճակում մէջ աշխատելու դրութեան:

րասիական Միութեան Հայաստանի անդամակցութեան պայմանագրի ստորագրման համար: Սակայն, ակելի ուշ հրապարակուած գագաթնաժողովի որոշման մէջ ըս-

ուած էր, որ մինչեւ Յունիս 1 պէտք է նախապատրաստել այդ պայմանագիրը, բայց այդ փաստաթուղթը ե՞րբ ստորագրուելու մասին խօսք չկար:

ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐՈՒՄ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ ԱՆՔԱՐԱՅԻ ՄԷՋ

Յունիս 14-ին Անքարայի մէջ խորհրդաժողով մը կազմակերպուեցաւ նուիրուած Փարամային եւ Հնչակեան Քսան Կախաղաններու յիշատակին, որոնք իրենց կեանքը նուիրեցին Արդարութեան եւ Ազատութեան գաղափարներուն համար:

Քսանները նահատակուեցան 15 Յունիս 1915-ին, երբ արդէն Հայոց Յեղասպանութիւնը սկսած էր: Անոնք ծրագրած էին սպաննել իթթիհատ վէ թերաքըրի եռապետութեան անդամները՝ Թալէաթ, էնվէր եւ ճեմալ: Այդ որոշումը առնուած էր Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան 7-րդ համագումարին, որ կայացաւ 7 Սեպտեմբեր 1913-ին Ռուսաստանի Քոնսթանդնուպոլիսի մէջ:

Անքարայի ձեռնարկը կայացաւ Ընկերավարական Վերակազմեալ Կուսակցութեան (Socialist Yeniden Kurulus Partisi) կեդրոնատեղիին մէջ: Խօսք առին Ֆրանսայի ՄԴՀ Վարիչ Մարմնի ատենադպիր ընկ. Սարո Մարտիրեան, մտաւորական Սայիտ Չեթինօղլու եւ Ընկերավարական Վերակազմեալ Կուսակցութեան Անքարայի շրջանի ատենապետ Մուսթաֆա Քահա:

Խորհրդաժողովին սկիզբը, ներկաները մէկ վայրկեան յոտնկայա լուռութեամբ յարգեցին նահատակներուն յիշատակը:

Ընկեր Սարո Մարտիրեան յայտարարեց. «Չէի կրնար երեւակայել որ պիտի կարենամ արտայայտուել թուրք քաղաքացիներու առջեւ, որոնք հազուադէպ կը հանդիպին հայերու, տեսնել երիտասարդներ որոնք յոտնկայա, բռնակցաները բարձրացուցած, եկած են յարգելու Փարամային եւ ընկերներուն յիշատակը, այն ալ, թուրքիոյ խորհրդարանէն եւ վարչապետի գրասենեակէն հարիւր յիսուն մեթր հեռավորութեան վրայ: Ի հարկէ մենք գիտենք թուրք պետութեան ժխտողական քաղաքականութիւնը եւ թուրք քաղաքացիական հասարակութեան տարած աշխատանքը լուսաբանելու համար իր պատմութիւնը: Պէտք է նշենք որ վերջին տարիներուն թուրքիոյ մէջ ականատես կ'ըլլանք շարժումի մը, որ տարուէ տարի հող կը շահի եւ ուշ կամ կանուխ

իր ազդեցութիւնը պիտի ունենայ»:

Այս առնչութեամբ, ՄԴՀ-Ֆրանսայի շրջանի Վարիչ Մարմնի ատենապետ ընկեր Գէորգ Սաչլեան ըսաւ, «ՄԴՀ Կուսակցութեան գտնուած բոլոր երկիրներուն մէջ, Մէք վառ պահեցին Քսաններու յիշատակը միշտ շեշտելով, որ անոնք կը պատկանին բոլոր հայ ժողովուրդին: Նորութիւնը այն է, որ առաջին անգամ ըլլալով թուրք ընկերավարական կուսակցութիւն մը կ'ընդունի Փարամային, որպէս թուրքիոյ ընկերավարական շարժման առաջնորդ, եւ կ'ոգեկոչէ անոր յիշատակը մայրաքաղաք Անքարայի մէջ»:

Ընկեր Սարո Մարտիրեան այս յառաջդիմութիւնը կը վերագրէ երկու գործօններու: Մէկ կողմէ թուրք հասարակութեան զարգացման, Հայոց Յեղասպանութեան հարցով, շնորհիւ Հրանդ Տինքին եւ Սայիտ Չեթինօղլուին, որն առաջինն էր, թուրքիոյ մէջ 2007-ին յողուածներ հրատարակեց Քսան Կախաղաններուն մասին: Չմոռնանք նաեւ Ռակիփ Զարաթօլուն, որ օժանդակեց այդ պատմութեան ծանօթացման, իր մասնակցութեամբ առաջին ձեռնարկներուն, որոնք տեղի ունեցան 13-15 Յունիս 2013-ին, Կ. Պոլիսի մէջ:

Ընկեր Գէորգ Սաչլեան եզրափակեց ըսելով. «Որպէս հայկական քաղաքական կազմակերպութիւն, մենք կը շարունակենք մեր հրապարակայնութեան քաղաքականութիւնը թուրք ձախակողմեան կուսակցութիւններու հանդէպ, ձեռք կ'երկարենք անոնց: Անոնք կարենաւ որ դեր ունին Հայոց Յեղասպանութիւնը ծանօթացնելու թուրքիոյ հասարակութեան, եւ հող պատրաստելու, որ թուրք պետութիւնը ճանչնայ եւ հատուցէ հայերուն»:

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը դարձեալ կոչ կ'ուղղէ ստեղծելու համար միացեալ հարթակ մը, որ կը խմբէ տարբեր երկիրներէ, քաղաքացիական եւ քաղաքական ուժերը, ինչպէս նաեւ անհատներ, կազմակերպելու Հայոց Յեղասպանութեան հարիւրամեակի յիշատակման հանդիսութիւնները»:

Ֆրանսերէնէ թարգմանեց Վ. Թոսունեան

ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅ Ի ՊԱՏԻ ՅՈՎՆԱՆ ԱՐՔԵՊՍ. ՏԵՐՏԵՐԵԱՆԻ

Հարաւային Գալիֆորնիոյ հայ գաղութի համար յիշատակելի օր մը եղաւ Երեքշաբթի, Յունիս 17, 2014: Արդարեւ այդ երեկոյ շուրջ 400 հոգի մէկտեղուած էր Հոլիվուտի Տաղլեան մշակութային կեդրոնի հանդիսասրահը, նշելու համար Արեւմտեան Թեմի առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի «էլլիս Այլընտ» պատուոյ մետալով պարգևատրուելը: Այդ օր կը գուզադիպէր նաեւ սրբազան հօր արեւմտեան թեմի առաջնորդ ընտրուելու տասնամեակին:

Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին Արեւմտեան թեմի նախկին առաջնորդ Գերշ. Վաչէ Արք. Յովսէփեան, Հայ Աւետ. Եկեղեցիներու տնօրէն՝ Վեր. Ճօ Մաթոսեան, Լոս Անճելոսի քաղաքապետական Խորհուրդի անդամ՝ Փոլ Գրիգորեան, ՄԴՀ-ի, ՌԱԿ-ի եւ ՀՅԴ-ի ատենապետները եւ այլ պաշտօնական անձնակազմի անդամներ:

Առաջնորդարանի Մատակարարման Կոմիտէի կողմէ կազմակերպուած սոյն շքեղ երեկոյթի բացումը կատարեց օրուան հանդիսավար իրաւաբան Արսէն Տանիէլեան: Ան արժեւորելով Յովնան Սրբազանի մատուցած օգտաշատ ծառայութիւնները ըսաւ թէ Աստուծոյ կողմէ իրեն շնորհուած կարողութիւնները դրած է ի սպաս իր ժողովուրդին:

Յաջորդաբար յոտնկայա ունկնդրուեցան ԱՄՆ-ի եւ Հայաստանի պետական հիմները, կատարողութեամբ մեցցօ սփրանօ Կարին Մուշիկեանի եւ թեմոր Արթիւր Յակոբեանի: Արժ. Տէր Աւետիս Քհնյ. Աբովեանի օրհնութեան աղօթքէն ետք տեղի ունեցաւ ճաշի սպասարկութիւնը: Սեղաններու վրայ զետեղուած զեղարտիպ գրքոյկներու մէջ տպագրուած էին Յովնան Սրբազանին ուղղուած ողջոյցնի գրութիւններ ՀԲԸՄԻ նախագահ Պերճ Սեդրակեան նէն, գոնկրէյսական Ատամ Շիֆէն եւ Պրատ Շէրմանէն, ծերակուտական Գարօ Լիւէն, երեսփոխան Մաք Կաթոյն, Լոս Անճելոսի վերակացու Մաք Անթոնովիչէն, Արարատ Տան ատենապետ իրաւաբան Զոգէֆ Կանիմեանէն եւ այլոց կողմէ:

Շքեղ սրահի հակադիր կողմերուն զետեղուած լայն պաստառներու վրայ մերթ ընդ մերթ ցուցադրուեցան Յովնան սրբազանի բազմակողմանի գործունէութեան պատկերներ տեսաներիզի վրայ:

Յովնան Սրբազանի պարգևատրուելու առիթով շնորհաւորական ջերմ ելոյթներով հանդէս եկան Լոս Անճելոսի Քաղաքապետական Խորհուրդի առաջին հայ անդամ Փոլ Գրիգորեան (որ այս առիթով պաշտօնական յայտարարագիր մը յանձնեց): Մատակարարման կոմիտէի նախագահ Տօքթ. Վահրամ Պիրիճիզ, Հայ Տարեցներու Արարատ Տան հոգաբարձութեան ատենապետ իրաւաբան Ժօզէֆ Կանիմեան, Արժ. Տ. Մանուկ Աւ. Քհնյ. Մարգարեան եւ Թեմական Խորհուրդի ատենապետ Անդրանիկ Զօրայեան: Բոլոր ելոյթ ունեցողներն ալ ըստ արժանուցյն իրենց գնահատականը ըրին Յովնան Սրբազանի եկեղեցանուէր եւ արդիւնաշատ գործերուն, մաղթելով արեւաշատութիւն եւ նորանոր յաջողութիւններ:

Գործադրուեցաւ զեղարուեստական պատշաճ յայտագիր մը մասնակցութեամբ շնորհալի արուեստագէտներ՝ Կարին Մուշիկայնի, Դոկտ. Լինտա Զուլալեանի եւ Արթիւր Յակոբեանի (mister x):

Եկած էր պարգևատրումի պահը երբ Մատակարարման Կոմիտէի անդամները բեմ հրաւիրեցին առաջնորդ Յովնան Սրբազանը իրեն փոխանցելով «էլլիս Այլընտ» պատուոյ մետալն ու անոր ընկերացող պատուագիրը, արժանանալով ներկաներու բուռն ծափահարութեանց:

Վերջաւորութեան շնորհակալական խօսքով հանդէս եկաւ մետալակիր Յովնան Սրբազանը: Ան վերանորոգեց իր ուխտը ծառայելու Աստուծոյ եւ մարդկութեան ու յարեց «Այս նուէրը կը նկատեմ հայութեան ուղղուած նուէր մը»:

Իր տեսակին մէջ եզակի ձեռնարկ մըն էր, որու ն համար կը շնորհաւորենք նախաձեռնողներն ու կազմակերպիչները:

«Պատիւս արժանաւորաց»:
Գ. Մ.

SYRIAN ARMENIAN RELIEF FUND Save Support Sustain 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104 (626) 797-7680

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱԸ ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԵՈԳԻ ԸԱՄԱՐ) ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104 ԱՆՐԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԵՆՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՈՒՒՏԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈՂՈՒՄ՝ 99-ՐԴ ԱՆԳԱՍ ԸԼԼԱԼՈՎ

1915թուականի Յունիս 15-էն անցած են 99 տարիներ, սակայն Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնն ու հայ ժողովուրդը հաւատարիմ կը մնան իր նահատակներու յիշատակին ու պատգամին:

Պոլսոյ Սուլթան Պայազիտ հրապարակին վրայ կախաղան բարձրացած Հնչակեան 20 հերոս դեկավարներու նահատակութեան 99 ամեակին առթիւ եւ կազմակերպութեամբ ՄԴՀԿ Լիբանանի շրջա-

Ընկ. Կիրակոս Թիւթիւնեան

նի վարիչ Մարմինն, երէկ Պէյրութի Forum De Beyrouth համալիրին մէջ տեղի ունեցաւ ժողովրդային հաւաք ու հանդիսութիւն: Կուսակցութեան Կեդրոնական վարչութեան հովանաւորութիւնը վայելող այս ձեռնարկին ներկայ գտնուեցաւ Հնչակեան Կուսակցութեան եւ լիբանանահայերու բազմութիւն մը, ղլխաւորութեամբ Լիբանանի Հայոց թեմի առաջնորդ Շահէ Արք. Փանոսեանի, Մերձաւոր Արեւելքի Հայ Աւետարանական Եկեղեցիներու Միութեան նախագահ եւ Հայկազեան Համալսարանի նախագահ Վեր. Դոկտ. Փոլ Հայտոսթեանի, Հայ Կաթողիկէ ժողովրդապետ հայր վարդան Գազանճեանի, Պէյրութի մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Աշոտ Քոչարեանի, ՄԴՀԿ Կեդրոնական վարչութեան ատենապետ Ընկ. Յակոբ Տիգրանեանի, փոխատենապետ՝ պետական երեսփոխան Ընկ. Սեպուհ Գալիաքեանի եւ անդամներ Ընկ. Եղիկ Ճէրէճեանի եւ Շաւարշ Ակիմեանի, Լիբանանի շրջանի վարիչ Մարմնի ատենապետ Ընկ. Ալէքսան Բէօշլէրեանի, Հայ Բեղափոխական Դաշնակցութեան, Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան եւ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան պատասխանատուներու եւ ներկայա-

ցուցիչներու, պետական երեսփոխաններ Սերժ Թուրսարգիսեանի, Ժան Օղասապեանի, Շանթ Զինչինեանի, նաեւ Պէյրութի քաղաքապետարանի անդամ եւ Հ.Կ.Բ.Մ.ի ատենապետ Արամ Մալեանի:

Հանդիսութեան բացումը երեք քայլերգներով կատարեց ՀՄՄ-ի փողերախումբը, որմէ ետք ներկաները մէկ վայրկեան յոտնկայս լուծութեամբ յարգեցին Քասններու յիշատակը: Զեռնարկին ընթացքին տեղի ունեցաւ շարք մը տեսագրութիւններու ցուցադրութիւն, որոնց ընդմէջէն ներկայացուեցան Քասններուն մասին հայ եւ թուրք գործիչներու վկայութիւններ:

«Հայաստանի տէրն ու պաշտպանը»

Լիբանանի շրջանի վարիչ Մարմնի անունով խօսք արտասանեց վարիչ Մարմնի անդամ Ընկ. Կիրակոս Թիւթիւնեանը: Ան նշեց, որ հայ ժողովուրդի պատմութեան մէջ կան ուսանելի եւ յատուկ նշանակութիւն ունեցող հանգրուաններ, իրենց դրական եւ ժխտական հետեւանքներով: «99 տարի անընդմէջ, Քասններու Կուսակցութեան հաւատաւորներն են մեզի հետ բոլոր անոնք, որոնք անհրա-

Սարգիս Հացպանեան

ժեշտ կը նկատեն հաղորդակցութիւնը հայ ազգային ազատագրական պայքարի լաւագոյն աւանդութիւններուն հետ ու չեն տառապիր հատուածական ներմտութենէ, կանգ կ'առնեն պահ մը, վառ պահելու եւ հպարտութեամբ յիշելու գերագոյն սիրանքը», ըսաւ ան: Ընկ. Թիւթիւնեանի համաձայն, Քասններուն կախաղան բարձրանալը Հայոց պատմութեան գիտակցումը, քաղաքական մեծագոյն կախաղանումն է: «Այն սկզբունք-

Ս.Դ.Յ.Կ. ԿԵՂՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԱՏԵՆԱՊԵՏ՝ ԸՆԿ. ՅԱԿՈԲ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԸ «ՎԵՐԱԴԱՐՁ՝ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՂԵՐ»

Յարգելի ներկաներ Հայ ժողովուրդի հարազատ սկունքներէն ծնունդ առած Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան, ամէնէն ճակատագրական, ամէնէն նշանակալից իրադարձութիւններէն է Հնչակեան Քսան Հերոսներու ամբողջական նուիրաբերումը եւ իթահատականներու արիւնոտ ձեռքերով անոնց կախան բարձրանալը:

15 Յունիս 1915, 15 Յունիս 2014: 99 Տարիներ կը բաժնեն մեզ Պայազիտի հրապարակին վրայ յանուն ազատութեան եւ յանուն հայ ժողովուրդի արդար դատին իթահատականներու եւ իթաղանին վրայ Քասններու նահատակութեան վեհ արարքէն:

Հարիւր տարիներ, ցատումի, պայքարի եւ ուխտի:

Հարիւր տարիներ երդումի, հաւատարմութեան եւ զաղափարական ընթացքի:

Սիրելի ընկերներ,

Հնչակեան պատմութիւնը լեցուն է հերոսական սիրանքներով: Մեր կուսակցութեան հերոսական արարքները կրակէ նիզակներու պէս կը հատեն Հայ ժողովուրդի ծանր ու մոխրագոյն ամպերով կուտակուած երկնակամարը:

Անցած ենք երկար ճանապարհ: Այդ ճանապարհը եղած է դժուարին եւ յաճախ արեան հեղեղներով լեցուն:

Բայց միանաշնակ մեր ժողովուրդի եւ կուսակցութեան ամէնէն վեհ, ամէնէն բարձր իմաստներուն յանուն յաշողած ենք հասնիլ այսօրուան:

Ու հեշտ չէ այդքան դաւերու, այդքան նենգ թշնամիներու եւ իթաղանէն անցնելով անպարտելի մնալ ու իթավարել միշտ ի մտի ունենալով Հերոս Փարամազի խօսքերը որ ան կախաղան բարձրանալու պահուն արտասանեց գոչելով՝ «Դուք մեր մարմինները կրնաք կախել միայն, իսկ մեր զաղափարը ոչ: Այս խօսքերը սովորական յեղափոխականի մը խօսքերը չեն:

Մեր երազներուն, մեր իսկական տանջանքներուն, մեր Հայաստանեան իրական տեսիլքին հաւատամքի բառերն են:

Պատմութեան դասերէն վերադառնալու համար այսօրուան հայաշխարհի խնդիրներուն հարկ կը համարեմ այստեղ մի քանի նշումներ կատարել:

Ա.- Մ.Դ.Հ.Կ.ի համար հիմնական ու մնացումն արժէք է Հայաստանի Հանրապետութիւնը: Հայաստանի հանդէպ մեր ունեցած հաւատամքը առաջնային խնդիր է ու անսակարկելի: Այսօր եւս եւ հակառակ տարբեր տեսակի մարտահրաւէրներուն, կարչած մնալով մեր սկզբունքներուն, կը մնանք հաւատարիմ գործակիցը հայրենի պետականութեան: Ճիշդ է մեզ համար ալ իտէսլական ըլլալէ շատ հեռու է այսօրուան Հայաստանը, բայց շեշտը կը դնենք անկախ Հայաստանի կայունացման եւ Արցախ աշխարհի անվտանգութեան վրայ: Հայ ժողովուրդի ամբողջական ճիգերով եւ իր որդիներու արեան գնով ազատագրուած Արցախը մեր բոլորին հպարտանքն է: Այս առումով նաեւ մեր կուսակցութեան համար հիմնախնդիր է ՄԱԿ-ի օրէնքներուն եւ ազգային ինքնորոշման չափորոշիչներուն վրայ հիմնուելով ամրագրել Լեռ-

Ընկ. Յակոբ Տիգրանեան

նային Ղարաբաղի Հանրապետութեան անկախութիւնը եւ այդ հրամայականը ճանաչելի դարձնել միջազգային բոլոր բեմահարթակներուն վրայ: Կը հաւատանք որ Հայութեան սիրտ հանդիսացող հայրենիքը, այսօրուան անկախ Հայաստանն էր ու պիտի մնայ մեր երազներուն, ազգային տեսիլքին համար իսկական եւ վերջնական խարիսխին յենարանը: Մեր մօտեցումներուն մէջ թերեւս մենք եւս քննադատենք այսօրուան կամ գալիք իշխանութիւնները բայց այդ մէկը պէտք է խանգարէ մեր տենչանքը կառչելու այս երկրին ու ամէն գնով զօրավիզ ըլլալու անոր բարեկարգման եւ կայունացման: Այստեղ կարեւոր կը համարեմ անդրադառնալ այսօր մեր հայրենիքին դիմաց ծառայած մեծագոյն վտանգին՝ արտադրազթի երեւոյթին հաւատալով, որ հայրենի իշխանութիւնները ամէն ճիգ պէտք է իրագործեն կանխելու եւ նուազագոյնի հասցնելու Հայաստանի անվտանգութեան համար մեծագոյն չարիք եղող արտադրազթի ալիքը ստեղծելով այնպիսի պայմաններ, որ մեր հայրենակիցները երբեք չմտածեն լքել իրենց սեփական հողն ու տունը:

Բ. Հայոց Յեղասպանութեան ոգեկոչման 100-ամեակին ընդառաջ մեզի համար որպէս Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւն Յեղասպանութեան ճանաչման հիմնահարցը պէտք է վերածուի ազգային ծրագրի հիմունքներով ընդգծուած պահանջատիրական գործընթացի մը որուն մէջ բառերէն ու հերթական անգամ լսուած մաղթանքներէն անդին պէտք է գերակշռէ իրական գործը:

Սրբազան գործը որ պէտք է հիմնաւորուած ըլլայ պահանջատիրական իրաւացի մէքանիզմներու եւ որուն հիմնական յենակէտը եթէ Հայաստանն է ապա անոր մղիչ ուժը պիտի հանդիսանայ Սփիւռքը իր պահանջատէր եւ իրաւատէր հատուածներով: Այստեղ կարեւոր կը համարեմ մեր կուսակցութեան կողմէ ներկայացուած ու Հայոց Յեղասպանութեան ոգեկոչման 100-ամեակի ընդհանուր մթնոլորտին հետ անմիջական կապ ունեցող եւ վերջերս Երեւանի մէջ կայացած Յեղասպանութեան խնդիր բարձրագոյն յանձնաժողովին նիստին ներկայացուած երեք հիմնական կէտէր որոնք են՝

1.- Յեղասպանութեան 100-ամեակի յանձնաժողովէն պէտք է բխի մշտական մարմին մը, որուն

ԹԱՐՄ ՅՈՂԱԿՈՅՏԵՐՈՒՆ ԱՌՋԵՒ 100 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ՝ ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ՄԱՍՈՒԼՆ ՈՒ ՅՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐԸ

ԴՈԿՏ. ԱԲԷԼ ՔԶՆՅ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
(Շարունակում և նախորդ թիվում)

1909Ի ՅԱԿԱՅԵՂԱՓՈՒՍԱԿԱՆ
ՇԱՐԺՈՒՍԸ ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ
ՄԱՍՈՒԼՆ ՄԵՋ

Զուլիջերիոյ մամուլի յօդուածներուն ընդմէջէն, կարծէք թէ մարգարէական նախատեսութիւն մը ըլլար հակայեղափոխական շարժումը, որ Երիտթուրքերու եւ «յառաջդիմական» ուժերուն դէմ իրականացաւ 1909ի Ապրիլ 12ին, ստոյգ՝ Ապտիւլ Համիտի դրդումով, համագործակցութեամբ իսլամ հոգեւորականութեան, խոշոր հողատէրերու եւ բանակի յետադիմական զինուորականներուն կողմէ: 1908-1913 թուականներու ժամանակամիջոցին, Երիտթուրքերը դեռ ուղղակի մաս չէին կազմեր Օսմ. կառավարութեան, սակայն

րուն մէջ գտնուող իրենց ջոկատներուն անմիջապէս արշաւել դէպի Կ. Պոլիս:

Սուլթանի պահպանողական եւ հակասամանադրական ուժերը, ինչպէս նաեւ Երիտթուրքերուն իշխանութեան հակառակորդները ընդամէնը երկու շաբթուան ընթացքին կը յաղթուին, որուն ի հետեւանք Սուլթան Ատիւլ Համիտ Բ. գահընկէց կը հռչակուի Երիտթուրքերու պարագլուխներէն էնվէր Պէյին կողմէ[35]:

Զուլիջերիոյ մամուլը Երիտթուրքերու հերոսական այս նուաճումը կ'արձագանգէ դրուատական մեկնաբանութիւններով: Կը գովաբանէ իրենց տրամադրութեան տակ գտնուող զինեալ ուժերուն յեղափոխութիւնը պաշտպանելու համար ցուցաբերած պատրաստակամութիւնն ու մարտունակութիւնը:

զապուրծ փրկուած հայեր մնացած են անօթեւան եւ սոված[38]: Կիլիկիոյ քրիստոնեայ հայ ազգաբնակչութիւնը ենթարկուած է անընդհատ թշուառութեան, եւ ամէն օր թերթի խմբագրութիւն կը հասնին քիւրտ ցեղախումբերու կողմէ հայերու դէմ կատարուած բռնարարքներու եւ ոճիրներու սարսափելի լուրեր[39]:

Քրիստոնեայ հայ ազգաբնակչութեան դէմ կազմակերպուած յանցագործութեան առնչութեամբ թերթը խիստ վերապահութեամբ կ'անդրադառնայ այն մասին, որ Ատանայի կառավարիչը կը հաղորդէ թէ 1400 հայերու դէմ սպանուած են 1900 մահմետականներ[40]:

1909ի Մայիսի կէսին «Ֆօլքսըրէիսթ» կրկին կ'անդրադառնայ Ատանայի ջարդերուն, իր էջերուն մէջ գրեթէ բառացի տպագրելով ֆրանսացի ակնաստես զինուորի մը հեղինակաւոր վկայութիւնը, որ լոյս տեսած էր «Ֆիկարօ»ի մէջ: Ան կը նկարագրէ ողբերգական վիճակը կործանած քաղաքին եւ Ատանայի մէջ:

«Հայերէն մինչեւ վերջին մարդը բոլոր բնակավայրերուն մէջ սպաննուած է: Այս խեղճերուն համար ընդհանրապէս անկա ընլի եղած է դիմելու ինքնապաշտպանութեան: Այդ սարսափելի տառապանքներուն մէջ՝ անոնք պիտի որ մահանալը գերադասած ըլլային», կը հաղորդէ թերթը, եւ կը շարունակէ ֆրանսացի ակնաստեսին վկայութիւնը, թէ «իրենց զինուորական ջոկատը դիակներու ամբողջ բլրակոյտեր տեսած է գետի դէմ ժողովրդային զայրոյթին ասնձազերծումը: Հայերը գաղտնի չպահեցին իրենց փայփայած բաժնուելու ծրագիրները եւ տածած յոյսը իրենց թագաւորութիւնը շուտով վերահաստատելու վերա-

Տարակոյս չկար, որ Ատանայի եւ շրջակայից մէջ հայոց դէմ այս բարբարոսութիւնը իրագործած էր տեղւոյն մահմետական բնակչութիւնը, նաեւ Սուլթան Ապտիւլ Համիտի կողմէ ստեղծուած եւ իր անունով ալ կոչուած «Համիտիէ» ջոկատները, որոնք մեծաւ մասամբ կազմուած էին քրտական սիւննի դաւանանքին պատկանող տարբեր ցեղերու ներկայացուցիչներէ, յանցագործներէ եւ ոճրագործներէ: Ի վերջոյ, աւելի քան երեսուն հազար հայերու ջարդը պէտք է ունենար պատասխանատու հեղինակ մը, իսկ այդ մէկը Զուլիջերիոյ ընկերակալական թերթերը կը տեսնեն արիւնարբու Սուլթանի անձին մէջ: Ընդհակառակը, անոնք կը հաւաստիացնեն, որ շուտով Երիտթուրքերը[42] Կ. Պոլսոյ մէջ խոտվութիւնները կարգաւորելէ ետք, պիտի վերստեղծեն երկրին ապահովութիւնը նաեւ Կիլիկիոյ տարբեր շրջաններու տարածքին: Այսպէս, «Ֆօլքսըրէիսթ» ալ բարոյական միամիտ գորակցութիւն մը կը ցուցաբերէ Երիտթուրքերուն հանդէպ, առանց անդրադառնալու, որ անոնք պակաս արիւնարբուներ չէին քան Ապտիւլ Համիտ Բ.ը, եւ անոնք իրենց մաղձոտ էութեան մէջ ցեղասպանութեան ճիւղաճիւղին ծրագրին իրականացումով պիտի գերազանցեն զիրենք նախորդող բոլոր սուլթանները, որոնք իրենց ամենադաժան երազներուն մէջն անգամ չէին տեսած մարդկութեան դէմ գործուած նման ոճիր մը:

**ՅԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԱՆԳՐԱԳԱՐՁԸ
ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ
ՄԱՍՈՒԼՆ ՄԵՋ**

Երիտթուրքական կառավարութեան կողմէ հայ ազգաբնակչութեան դէմ կազմակերպուած համատարած ցեղասպանութեան սահմու-

Լուսանկար մը Ատանայի Ադէտէն 1909թ.

ունենալով խորհրդարանի անդամներու մեծամասնութիւնը՝ իրենց հակակռիւն տակ կը պահէին երկրին ղեկավարութիւնը:

Սուլթանին հետ միաբանած յետադիմական այս ուժերը կը պահանջէին խորհրդարանական դրուածքին վերացումը եւ կրկին որդեգրումը «Շարիա»ի՝ իսլամական օրէնքին: Ապտիւլ Համիտ, որ ինչպէս նշեցինք, թաքուն հեղինակն էր այսպէս կոչուած հակայեղափոխական շարժումը կազմակերպելու գործին, անմիջապէս կը վաւերացնէ պահպանողականներուն առաջադրանքը եւ կը հաստատէ նոր կառավարութիւն մը: Այսպէս կը վտանգուէր ոչ միայն 1908ի յեղափոխութեամբ ամրագրուած 1876ի Միդհատեան Սահմանադրութեան կիրարկութիւնը, այլ նաեւ երկրին խորհրդարանային վարչաձեւը, ձեռք բերուած ազգերու եւ կրօնքներու միջեւ ձեւաւորուող իրաւահասարակութեան սկզբունքը:

Յեղափոխութեամբ նուաճուած ժողովուրդին իրաւունքը պաշտպանելու եւ ձախողութեան եզրին գտնուող Երիտթուրքական շարժումը փրկելու համար, ամէն կողմէ դէպի Կ. Պոլիս կը փութան «յառաջդիմական» գործերը: Ի դէպ, թերեւս ոչ այնքան Երիտթուրքերը պաշտպանելու, այլ սուլթանական ուժերը ջախջախելու միտումով, նաեւ հայ յեղափոխական կուսակցութիւնները[33], ինչպէս Հնչակեան, նոյնպէս ՀՅԴ ներկայացուցիչները, Երիտթուրքերու ղեկավարութեան կ'առաջարկեն իրենց ամբողջական օժանդակութիւնը[34], եւ կը հրահանգեն երկրին արեւելեան նահանգներուն կամ գաւառներ-

ԱՏԱՆԱՅԻ ԶԱՐԴԸ 1909 ԹՈՒԿԱԿԱՆԻՆ

Սուլթանական ուժերուն եւ Երիտթուրքերուն միջեւ բախումները 1909ի Ապրիլին, այսինքն՝ յետադիմական ուժերու կողմէ կազմակերպուած ըմբոստութեան նախօրեակին եւ յետոյ, երկրի քաղաքական դաշտին մէջ կը յառաջանայ դատարկութիւն մը, այլ իսոսքով՝ որոշակի անիշխանութիւն մը: Ահաւասիկ, այս ընթացքին է որ կ'իրականանայ Ատանայի ջարդը, որուն նման սահմուկեցուցիչ բարբարոսութիւն մը դեռ տեսած չէր ամբողջ աշխարհը:

«Ֆօլքսըրէիսթ» առաջին անգամ Ատանայի ջարդերուն կ'անդրադառնայ 16 Ապրիլ 1909ի թիւով: Ան կը հաղորդէ Մերսինի մէջ կատարուած արիւնահեղութեան մասին, որ իբրեւ թէ յառաջացած էր հայերու կողմէ երկու թուրքերու սպանութեան հետեւանքով[36]: Շուտով կոտորածը Մերսինէն անցած էր Ատանա, որուն գոհ դարձած էին տասնըհինգ հազար հայեր[37]: Օսմանիյէի մէջ հայ ազգաբնակչութիւնը ամբողջապէս սպաննուած էր: Քիւրտերը շրջափակման ենթարկած էին հազարաւոր հայեր: Անոնք որոնք կը փորձէին ազատիլ այս շրջափակումէն, տեղն ու տեղը կը սպաննուէին, կանայք կը բռնաբարուէին եւ կ'ընթարկուէին բազմատեսակ խժողոժոժութիւններու:

«Ֆօլքսըրէիսթ» 1909ի 24 Ապրիլի թիւով կը հաղորդէ, որ Ատանա ամբողջապէս մոխրացած է, կործանած են ամերիկացիներու եւ եւրոպացիներու կողմէ հոն հաստատուած մարդասիրական հաստատութիւններն ու միսիոնարական կեդրոնները, ջարդերէն մա-

A STREET IN THE MUSLIM QUARTER OF ADANA UNTOUCHED DURING THE MASSACRE.

բերեալ: Անոնք յաճախ իրենց ազգային նշանաւոր հերոսներուն եւ իշխաններուն մասին գրութիւններ եւ նկարներ տարածեցին: Անոնք ներկայացուցին թատրոններ, որոնց մէջ հրապարակաւ ծաղր ու ծանակի ենթարկեցին թուրքիան եւ սուլթաններուն կողմէ կատարուած բռնարարքները: Անոնք իրենց անխելքութեան մէջ այնքան հեռու գացին, որ յանդգնեցան այդ ներկայացումներուն նոյնիսկ հրաւիրելու տեղւոյն (թուրք) պաշտօնեաները»[41]:

կեցուցիչ տեղեկութիւնները Զուլիջերիա կը հասնին համեմատաբար շատ աւելի ուշ, քան եղած էր պարագան Կիլիկիոյ համիտեան ջարդերու 1895-96ի եւ ապա 1909ի Ատանայի եւ շրջակայից մէջ տեղի ունեցած կոտորածներուն:

Պատճառը՝ Երիտթուրք դահիճներու բոլոր մանրամասնութեանց մէջ բծախնդրօրէն ծրագրած եւ, կարելիութեան սահմաններուն մէջ, գաղտնաբար մեկնար-

100 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ` ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ՄԱՍՈՒԼՆ ՈՒ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐԸ

Շարունակում էք 7-էն

կած տարագրութիւնները, մահու աքսորներն ու նախնիք եղեռններն էին Արեւմտեան Հայաստանի ամբողջ տարածքով, մինչեւ Կիլիկիոյ ու Մուրիոյ մահահոտ ավազուտները՝ Տէր Զօր, վերջին հանգրուանը ցեղասպանող հայութեան:

Համատարած տարագրութիւններու եւ ջարդերու մասին եւրոպական մամուլին մէջ տեղեկութիւններու ուղարկումին հիմնական պատճառներէն մին էր նաեւ գերմանական դիւանագիտութեան թրքանպաստ գործունէութիւնը, որ Ա. Համաշխարհային Պատերազմին Օսմ. Կայսրութեան հետ իբրեւ ռազմական դաշնակից պետութիւն, բոլոր միջոցներով արգելք հանդիսացած էր հայ ազգաբնակչութեան դէմ համատարած տեղահանութիւններու եւ սպանդի վերաբերեալ լուրերու ճիշդ ժամանակին տարա-

տուիթը կ'ընձեռէր՝ գաւթելով Անդրկովկասը, հասնել մինչեւ Կեդրոնական Ասիա:

Բաց աստի, կը ստեղծուէր երկրորդ պատեհութիւն մը եւս պատերազմի ընդհանուր աղմուկին մէջ, մեծ տէրութիւններու ուղարկութենէն հետո, վերջնականապէս լուծել Հայկական Հարցը, ընդմիջտ վերացնելով ենթական կամ հարցին դրդապատճառը՝ որ հայ ազգաբնակչութիւնն էր:

Մինչ այդ, 22 Յունուար 1913ին, Երիտթուրքերը յաջողած էին պետական հարուածով մը տապալել Մահմէտ Բամիլ Փաշայի ազատախոհ նկատուող կառավարութիւնը, որուն տեղ նշանակուած էր Երիտթուրքական նոր կառավարութիւն մը՝ Շէվքէթ Փաշայի գլխավորութեամբ: 11 Յունիս 1913ին, վերջինիս դէմ կատարուած ահաբեկչական սպանութենէն ետք, ստեղծուած էր եռապետութիւն [43]

Երիտթուրքական եռապետութեան անդամները՝ Իսմայիլ էնվեր, Մահմէտ Թալէպ-ե Ահմէտ ձեւալ

նութեան առաջին հանգրուանը: Առանց ներքին ընդդիմութեան, եւ պատերազմին բերումով արտաքին աշխարհէն «կտրուած», Երիտթուրքական կառավարութիւնը կ'իրագործէ թերեւս տարիներ առաջ իր ազգայնապաշտական մտածումներուն մէջ սաղմնաւորուած հայ ազգաբնակչութեան ոչնչացման ծրագիրը:

24 Ապրիլին եւ հետեւեալ օրերուն, Կ. Պոլսոյ մէջ կը ձերբակալուի հայ մտաւորականութեան եւ ազգի երեւելիներուն մեծ մասը, ու աքսորուելով Թուրքիոյ խորքերը, հետզհետէ վայրագաբար կ'ոչնչացուի Երիտթուրք պարագլուխներու հրահանգով: Մինչեւ Մայիսի վերջն արդէն իր համատարած եւ կործանարար ընթացքը վերցուցած էր հայ ազգաբնակչութեան տեղահանումներու, մահու աքսորի եւ կոտորածներու լայն թափը: Վանի հերոսական ինքնապաշտպանութիւնը, որ սկիզբը նաեւ Զուլիցերիոյ մամուլին մէջ, թրքական քարոզչութեան հետեւանքով, պետութեան դէմ ընթատութիւն մը որակուած էր, շուտով կը պարզուի եւ ճշմարտութեան լոյսին տակ կը յայտնուի մէկ կողմէն մարդկային ողբերգութեան մը ահաւոր պատկերը, իսկ միւս կողմէն՝ անթաքոյց եւ մութ ծալքերը Երիտթուրքերու իրագործած ծրագրին, հակառակ Զուլիցերիոյ մէջ Օսմ. Կայսրութեան գլխավոր հիւպատոս Զիա Պէյի ոճիւրը հերքող յայտարարութիւններուն [47]: Իրողութիւնն այն էր, որ Վանի եւ շրջակայից մէջ ապրող հայութեան ուրիշ ոչ մէկ ելք մնացած էր, քան դիմել ինքնապաշտպանութեան անձնագոհ մարտերու՝ թրքական գերակշռող ուժերու դէմ, սեփական կեանքը, հարազատները, գոյքը եւ պատիւը փրկելու համար: Այլապէս, ինչպէս արեւմտահայութեան ճնշող մեծամասնութեան ճակատագիրն եղաւ, պիտի ենթարկուէր տեղահանութեան, տարատեսակ խժոճութիւններու եւ սպանդի: Բնականաբար, Կ. Պոլսոյ մէջ դարանակարած Երիտթուրք ոճրագործները նախապատրաստուած էին առիթն օգտագործելով տեղահանութիւններն արդարացնել պետական բռնազբօսիկ օրէնքներու սահմանումով: Զոր օրինակ՝ Վանի ինքնապաշտպանական մարտերուն անմիջապէս հետեւող օրերուն, 27 Մայիս 1915ին ընդունուած օրէնքը. «Ժամանակաւոր օրէնք բանակին կողմէ ձեռնարկուած միջոցառումներու բոլոր անոնց դէմ, որոնք պատերազմի ժամանակամիջոցին կ'ընդդիմանան կառավարութեան հրահանգներուն»:

«Ֆօլքսըրէիթ» կը հանդիսանայ Զուլիցերիոյ ընկերակցական առաջին թերթը, որ 10 Մայիս 1915ի տեղեկագրութեամբ կ'անդրադառնայ Վանի հերոսական ինքնապաշտպանութեան: Ապա ամ-

բողջ ամիս մը ոչ մէկ արձագանք կը գտնենք հայկական հարցին վերաբերեալ: Ընդհակառակը, «Մանթինէլ» Մայիսի վերջաւորութեան, այսինքն՝ «Ֆօլքսըրէիթ»-էն երկու շաբաթ ետք, կը խօսի հայկական համատարած կոտորածներու մասին: Ան կը հաղորդէ Երիտթուրք կառավարութեան հայոց դէմ կազմակերպած բռնի տեղահանութիւններու եւ կոտորածներու մասին, որոնք իրագործելու մէջ նաեւ կը մասնակցէին տեղի եւ շրջակայից քրիստոնէս ու մահմետական բնակչութիւնը: Հայ մնացորդացիին ուրիշ ոչ մէկ հնարաւորութիւն մնացած է, քան դիմելու ինքնապաշտպանութեան. «Éxasperes, les jeunes gens et hommes valides [...] ont pris les armes, resolu de défendre l'honneur et la vie des leurs familles des leurs compatriotes - ձարահատած երիտասարդ տղաք եւ ունակ մարդիկ գէնք վերցուցած են պաշտպանելու համար իրենց պատիւը, կեանքը, ընտանիքն ու հայրենակիցները [48]»: Բայց կառավարութիւնը ձէմալ Փաշայի դեկավարութեամբ Անատոլիա ուղարկած է պատժային բանակ մը. «L'extermination d'une race est imminente-Յեղի մը բնաջնջումը մօտալուտ է»:

«Ֆօլքսըրէիթ» իր 9 Յունիս 1915ի թիւով կը հաղորդէ, թէ Օսմ. Նախարարներու Խորհուրդը տեղական հրամանատարները կը լիազօրէ. «Ապստամբութիւններու կամ գրիւնեալ դիմադրութիւններու հանդիպելու պարագային [...] իրենց տրամադրուած գէնքի ուժով դիմելու խիստ միջոցներու»: Սոյն տեղեկութիւնը թերթը կը թողու առանց մեկնաբանութեան, հաւանաբար նկատի ունենալով այն փաստը, որ Մայիս 10ին արդէն հաղորդած էր ձէմալ Փաշայի դեկավարութեամբ դէպի Արեւմտեան Հայաստան արշաւող պատժային բանակի մասին: Բայց դեռ նկատուի է, որ հակառակ հաղորդուած լուրերուն, թերթին խմբագրութիւնը համարձակութիւնը չունի մտածելու արեւմտահայութեան համատարած բնաջնջումի մասին:

Հիմնուելով ականատեսի մը տուած վկայութեան վրայ, որ հրապարակուած էր Journal de Geneve թերթին մէջ, «Լա Մանթինէլ», Յունիսի կիսուն, կը տպագրէ տեղեկագրութիւն մը՝ հաղորդելով Կիլիկիոյ մէջ տեղի ունեցած մասսայական կոտորածներու մասին, որու համաձայն 40.000 մարդ սպանուած էր: Երիտթուրքերու կառավարութիւնը ծրագրած է բռնի տեղահանումներու միջոցով անմարդաբնակ դարձնել ամբողջ տարածաշրջաններ, իսկ տեղահանուածները բնաջնջելու ենթակելով զանտնք կողոպուտի, սովի եւ

Ա. Աշխարհամարտի Միջին Ուժերու պատասխանատու դաշնակիցները՝ Վիլհելմ Բ. Գերմանիոյ Կայսր, Ֆրանց եռգէֆ Ա. Աւստրիա-Հունգարիոյ Կայսր, Ֆերտինանտ Ա. Պուլկարիոյ Ցար եւ Մուհամետ Ե. Սուլթան Օսմ. Թուրքիոյ

ծումին: Ա. Աշխարհամարտի սկիզբը Օսմ. Կայսրութեան քաղաքական գործունէութիւնը արտաքինապէս այն տպաւորութիւնը կը թողուր, որ որդեգրած է համեմատաբար չէզոք դիրքորոշում մը: Սոյնը սակայն իր վտանգաւոր ուղին ընդունեց, երբ Երիտթուրքերը 2 Օգոստոս 1914ին Գերմանիոյ հետ ստորագրելով գաղտնի պայմանագիր մը, պարտաւորուեցան հուսկ ներգրաւուելու Ա. Համաշխարհային պատերազմին մէջ, ի նպաստ միջին ուժերու՝ գերմանաւստրիական խմբաւորումին: Բռնակա յայտարարութեամբ Երիտթուրքերու համաթուրանական գաղափարախօսութեան իրագործումին լաւագոյն

մը, եւ իշխանութեան գլուխ անցած էին Երիտթուրքերու ծայրաձեղական վտանգաւոր պարագլուխներէն Իսմայիլ էնվեր [44]՝ ռազմական նախարարի, Մահմէտ Թալէպ [45]՝ ներքին գործերու նախարարի, իսկ Ահմէտ ձէմալ [46]՝ ծովակալութեան նախարարի պաշտօններով:

Հակառակ այն փաստին, որ վերոյիշեալ երրորդութեան կողմէ սահմանուած էր ռազմական իշխանութիւն մը, դեռ եւս Կ. Պոլսոյ մէջ մինչեւ 13 Մարտ 1915 թուականը իր գործունէութիւնը կը շարունակէր այսպէս յորձորը Օսմ. Խորհրդարանը: Վերջինիս բարձրագոյն արդէն իր մահահանգոյն սկիզբը կ'առնէր Հայոց Ցեղասպա-

Massis Weekly

Volume 34, No. 24

Saturday, June 28, 2014

Armenian PM Inspects Karabakh Frontline Azerbaijani Defense Minister Treatens to Crush the Armenians

Prime Minister Hovik Abrahamian visited “the line of contact” east of Nagorno-Karabakh and inspected Armenian military positions there on Wednesday at the end of a two-day trip to the territory.

Photographs released by the Armenian government showed a uniform-clad Abrahamian walking through trenches and talking to soldiers on frontline duty. He was accompanied by General Movses Hakobian, the commander of the Karabakh Armenian army, and other top military officials.

“It is very important to be with soldiers and familiarize oneself with their challenges on the ground,” Abrahamian told reporters. “This time I got a better sense that the soldiers are enthusiastic and confident and, most importantly, things are good.”

Abrahamian went on to visit an adjacent Karabakh military base. “Everybody must realize that Armenia’s security starts from Artsakh’s (Karabakh’s) security,” the government’s press service quoted him as telling its personnel.

“I want to thank all of you. Rest assured that we highly appreciate your service and will continue to stand by you,” he said.

Abrahamian inspected the front-

line troops the day after an Armenian soldier, Armen Avetisian, was shot dead in an Azerbaijani truce violation reported at a nearby section of “the line of contact.” Karabakh’s Defense Army said it is investigating the circumstances of the shooting.

Avetisian’s death highlighted increased instances of deadly fighting between Armenian and Azerbaijani forces facing each other around Karabakh and on the Armenian-Azerbaijani border.

Azerbaijan’s Defense Minister Zakir Hasanov blamed the Armenian side for the ceasefire violations, in an interview with the official Azertaj news agency published on Wednesday. “With such actions the Armenian side is trying to expand the occupation zone,” he said. “However, international organizations remain silent.”

“We can act like Armenia and are capable of destroying any military facility or settlement on its territory,” declared Hasanov. “We have everything necessary for doing that. But the principles of humanism and the great humanity of our people restrain us.”

Hasanov pointed to Azerbaijan’s decade-long massive military buildup

Continued on page 3

Lavrov in Yerevan Discusses Bilateral Ties Eurasian Integration Karabakh Conflict Resolution

Sergei Lavrov and Edward Nalbandian during joint press conference in Yerevan

YEREVAN -- Russian Foreign Minister Sergei Lavrov arrived in Armenia on Sunday on a two-day visit to discuss Armenia-Russia relations, including Armenia’s membership in the Eurasian Economic Union, Karabakh conflict resolution and Armenian-Turkish relations. Lavrov held separate talks with his Armenian counterpart, Edward Nalbandian and President Serzh Sarkisian.

Speaking with reporters in the Armenian capital Lavrov said he and Nalbandian had discussed Armenia’s integration into Eurasian Economic Union (EES) structures, as well as the two countries’ cooperation within regional and international organizations.

“There are grounds for Nagorno Karabakh conflict resolution, today it is important to develop steps and clarify

the order of those steps,” the Russian minister told reporters.

Emphasizing that Russia supports all OSCE Minsk Group member state suggestions, he mentioned that negotiations started last year must continue, “The more frequent the presidents’ meetings become, the more intensive the negotiations process will be,” Lavrov said.

Armenian Foreign Affairs Minister Edward Nalbandian added in his turn that, nevertheless, in Azerbaijan they are not exactly willing to discuss and carry out the suggestions of Minsk Group co-chairs regarding the Karabakh conflict.

“Baku is not happy about the suggestions made by co-chairs re-

Continued on page 4

House & Senate Appropriators Adopt U.S. Funding to Armenia & the Region Maintain Section 907 of the Freedom Support Act

WASHINGTON, DC – The US House Appropriations Committee approved on Tuesday its Fiscal Year (FY) 2015 State, Foreign Operations, and Related Programs (SFOPS) Appropriations Bill, which covers U.S. economic, humanitarian, and military assistance to the South Caucasus. Specific funding levels to Armenia, Azerbaijan, Georgia and Nagorno Karabakh were not delineated in the bill.

The House bill was similar to the Senate version, which was approved last week. Both bills maintained Section 907 of the Freedom Support Act, restating the six customary exemptions for humanitarian and other assistance to Azerbaijan. Section 907 was enacted in 1992 and requires the Government of Azerbaijan to take “demonstrable steps to cease all blockades and other offensive uses of force” against Armenia and Artsakh.

However, the Senate report language, unlike the House, specifically highlighted funding to Nagorno Karabakh as follows: “The Committee recommends assistance for victims of the Nagorno-Karabakh conflict in amounts consistent with prior years, and for ongoing needs related

to the conflict.”

Senator Mark Kirk (R-IL), who serves on the Senate Appropriations Committee, told the Assembly that “continued assistance for the people of Nagorno-Karabakh remains an important priority.” Commenting on the House bill, Congressman Adam Schiff (D-CA), who sits on the House Appropriations Committee, stated, “I am disappointed that we could not reach agreement on language underscoring the need for humanitarian assistance in Nagorno Karabakh. We must continue to fight for this assistance as the bill moves through the legislative process to ensure the best possible outcome for our allies Armenia and Nagorno Karabakh. Given the bellicose language and attacks coming from Azerbaijan on a daily basis, this aid is absolutely critical for the freedom, prosperity and self-determination of those in the region,” Schiff told the Armenian Assembly.

The House and Senate FY 2015 SFOPS bills each totaled approximately \$48 billion, which is some \$700 million below the enacted FY 2014 level, and roughly \$280 million less than the

Continued on page 4

U.S.-Armenian Energy Deal In Doubt

YEREVAN -- The Armenian government gave on Tuesday the strongest indication yet that it could cancel soon the \$250 million sale of Armenia’s largest cascade of hydroelectric plants to a U.S. energy firm, which was officially announced in January.

Armen Movsisian, an adviser to President Serzh Sarkisian who served as energy minister until last month, said the government may have made a mistake when it agreed to what would be the first-ever major Western investment in Armenian energy sector dominated by Russian conglomerates.

Under a takeover agreement signed on January 29, the New York-based group ContourGlobal was to pay \$180 million for three plants making up the Vorotan Hydro Cascade and invest US\$70m in their modernization over the next six years. The deal came after about two years of negotiations between the government and the U.S. company.

The impending takeover was first announced by the U.S. State Department in November. John Heffern, the US ambassador to Armenia, underlined

the US government support for the agreement with his presence of at its signing in Yerevan. Heffern said afterwards that it will strengthen the country’s “energy diversity and independence.”

ContourGlobal was expected to formally complete the acquisition by mid-April. However, the Armenian side subsequently demanded unpublicized changes in the terms of Vorotan’s sale, fuelling speculation that it is having second thoughts about the deal. Officials in Yerevan have said in recent weeks that the American firm is still considering those demands.

Citing unnamed government sources, the pro-opposition daily “Haykakan Zhamanak” reported on Tuesday that the Sarkisian administration is now “extremely close” to annulling the deal for geopolitical reasons. It claimed that Yerevan is keen to avoid negative reaction from Russia, whose state-run giants own many of Armenia’s energy facilities.

Movsisian, who had personally

Continued on page 4

Vladimir Kazimirov: The Karabakh Conflict Should be Solved Exceptionally in a Peaceful Way

MOSCOW -- Baku is doing its best to make us forget how the ceasefire agreement was reached. Ilham Aliyev is glorifying his father, at the same time forgetting to implement the documents adopted with the latter's consent, one of which clearly states that "The Karabakh conflict should be solved exceptionally in a peaceful way," former Russian Co-Chair of the OSCE Minsk Group Vladimir Kazimirov told a press conference last week.

In an article published by Moscow-based "Regnum" agency on the 20th anniversary of the ceasefire Kazimirov presented an interesting statistics, which he introduced to reporters today. "During the war the Azerbaijani side frustrated 20 peace initiatives, while the Armenian parties denied only four," he said.

According to Kazimirov, Azerbaijan's axe-policy only harms the process. However, the former co-chair congratulated Armenia, Artsakh and Azerbaijan on the 20th anniversary of the ceasefire, since it has at least managed to prevent mass bloodshed.

Kazimirov said everything should be done to resolve the conflict in a

Vladimir Kazimirov

peaceful way. "We must work towards reinforcement of peace," he said. The ex-mediator is confident that "we are closer to peace than war," despite Azerbaijan's bellicose rhetoric and the tension at the line of contact.

To what extent will Armenia's membership in the Eurasian Economic Union affect the Artsakh conflict? According to Kazimirov, these are two different processes.

As for the deployment of peacekeepers at the Artsakh conflict zone, Kazimirov said the issue is not on the agenda today.

Parliament of Spanish Autonomous Community of Navarre Recognizes Armenian Genocide

NAVARRRE -- As a result of several study visits organised by EuFoA to Armenia and Nagorno Karabakh with different parliamentarians, the Parliament of Navarre has adopted yesterday (23 June 2014) a declaration recognizing the Armenian Genocide.

The declaration, adopted by the unicameral Parliament on 23 June 2014, reads that "in accordance with the resolution of the European Parliament of June 1987, reaffirmed by subsequent resolutions (February 28, 2002 and April 1, 2004), the events suffered by the Armenian people are an authentic genocide".

"As we are nearing the centenary of the Armenian Genocide, such declarations clearly show European solidarity with Armenian people and their suffering" comments EuFoA Director Eduardo Lorenzo Ochoa. "EuFoA is proud that thanks to its extensive network, more and more key European stakeholders are aware of the impor-

tance of this issue", he added.

The declaration denounces the policy developed by the Turkish regime existing at that time and calls on Turkey "to establish diplomatic relations with Armenia in spirit of good and harmonious neighbourhood, and to resolve their border dispute peacefully." In addition the text underlines that given Turkey's status as candidate for EU membership, those two issues (the recognition of the Genocide and the normalisation of diplomatic relations) should be urgently addressed.

Navarre is a Spanish autonomous region in the north, bordering France, roughly the size of Cyprus (10,391 km²) and populated by around 650,000 inhabitants (equivalent of Montenegro). It is the fourth region in Spain that has recognized the Armenian Genocide, after the Basque Country, Catalonia and the Balearic Islands.

Armenian Genocide Centenary to be Commemorated at the National Prayer Breakfast in Washington

Siranush Ghazanchyan
Public Radio of Armenia

The 100th anniversary of the Armenian Genocide will be commemorated within the framework of the 2015 National Prayer Breakfast in Washington, D.C. An American delegation is in Armenia to invite Armenian political and religious leaders to participate in the Breakfast.

Ben Smith, a US Attorney, who currently consults with businesses and churches, is engaged in the organization of the event.

"We've brought greetings and letters from our leaders in the US to encourage the leadership in Armenia to participate in the commemorations set up in the US," Mr. Smith said in an interview with Public Radio of Armenia.

The National Prayer Breakfast is a yearly event held in Washington, D.C., on the first Thursday of February each year. Every U.S. president since Dwight D. Eisenhower has participated in the annual event, which brings together over 2,500 people from around the world in addition to business leaders and Congressmen.

"The national Prayer Breakfast was started by our President Dwight D. Eisenhower in an effort to bring leaders from both parties together at least for one day to focus on prayer and the principles of Jesus so that they could dispel their different points of view and their arguments. And they actually focus one day on spiritual principles," Mr. Smith explained.

He said they are working with various Armenian communities in the US and also the National Prayer Breakfast to recognize and commemorate the 100th anniversary of the Genocide.

"Three years ago I was part of the commemoration in Aleppo, Syria, and it was really powerful," Mr. Smith said.

As for the recognition of the Armenian Genocide by the US, he said he has no power to deal with the political side of the issue. "I think most people in the US recognize and want it recognized. I can't say to what extent and when President Obama will do that, but I'm confident most of the Americans are aware of the genocide," he said.

As part of the visit to Armenia members of the American delegation met with His Holiness Karekin II, Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians, to discuss the invitation to join President Obama in February

Ben Smith

for the National Prayer Breakfast.

"And then we talked about our interest in helping children and he gave us some overviews of the schools, the orphanages, as well as the youth centers, and we were fortunate to visit one in Yerevan. We got to see the students doing their art, their sculpture. What they are doing is very impressive," Ben Smith said.

On his first visit to Armenia, Mr. Smith said to be impressed by the people, the country, the history and culture. He regrets that people in his country do not know much about Armenia. "I think Armenia is really a well-kept secret. This would be a great place for tourism. And if US people knew more about it, and knew about the beauty of the country, they would be interested."

The American delegates visited a number of historical sites and museums in Armenia. "American museums go back to 17th century at most, and they think that's old. Museums in Armenia go back to 6500 B.C., and it's fabulous. And I think that more Americans should know about Armenia," he said.

To conclude with, Ben Smith said he was impressed by the loyalty of Armenians to Armenia and the Armenian culture, as well as the commitment to family. He said people are very hospitable and positive, despite all the things they've gone through.

"I'm very grateful to the leadership and the church, we were graciously received. And we intend to come back as soon as we can," he concluded.

Ben Smith is a US Attorney and was corporate officer of American Express Company and an executive with Wells Fargo Bank. He consults today with businesses and churches.

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծահասակներու և մանուկներու Քարոտփորոքի բուժում:
Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յոգային և մկանային ցաւեր:
Ինքնաշարժի վթարի նեւրոանքով պատասեան
վնասուածքներու բուժում:

Չեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

War and Genocide: The Gallipoli/Dardanelles Campaign and the Armenian Genocide

By Alan Whitehorn

The Entente naval bombardments of the Dardanelles Straits in February and March and later the amphibious landings at Gallipoli on April 25, 1915 were two interrelated military deployments that gravely threatened the survival of the Ottoman empire. These military battles, in turn, are linked to the Young Turk regime's draconian decision to arrest several hundred Armenian community and political leaders in Constantinople on April 24, an act that was an opening phase of the Armenian Genocide.

In WW I there were several major battle fronts: Western Europe, Eastern Europe, the Near (Middle) East, and the Caucasus Mountains. In the East, Russia, as the major ally of Britain and France, was battling Germany, Austro-Hungary, and the Ottoman empire. Russia's troops were engaged in combat from the Baltic Sea in the North, through Eastern Europe, to the Black Sea and Caucasus Mountains in the South. The Ottoman-held strategically key Bosphorus Straits, linking the Mediterranean Sea and the Black Sea, were crucial for supplying Russia with munitions and supplies. However, from the outset of the war, the Straits had been closed. The British and French fleets blocked the Dardanelles Straits at the Western end, while the Ottoman empire mined and controlled the Straits elsewhere.

For a number of British and other Entente strategists, the Ottoman empire was perceived to be the weak link in the German-centered military alliance. Winston Churchill, the First Lord of the British Admiralty, was a forceful advocate of attempting a bold naval maneuver to break through the lines of Ottoman naval mines, destroy the shoreline fortresses along the Dardanelles, and sail up the Straits swiftly and decisively to capture the Ottoman capital of Constantinople. In so doing, the strategists expected to be able to knock the Ottoman empire out of the war and strike a key blow against Germany. Drawing upon an unrivalled history of centuries of dominating the oceans of the world, the British fleet seemed more than capable of achieving such a bold and daring naval task.

From February onwards, the British and French fleets commenced their naval bombardments and later sought to penetrate the lines of floating mines. As a result, a state of great apprehension existed in Constantinople amongst the Young Turk leadership. Plans were made to abandon the capital city, if need be. However, after several Entente warships were sunk by mines, the British naval commanders paused, as they were unwilling to suffer the

loss of more major warships. They opted not to proceed with the operation by sea alone. Instead, they chose to await for the mounting of a complex amphibious landing at the rugged shores of Gallipoli. Preparations to assemble the troops, equipment and supplies were substantial and had been underway for considerable time. Troops had been gathered in various locations on the Mediterranean Sea and eventually were forwarded onto islands near the Dardanelles. Increasingly, it was clear to Ottoman and German military officials that a large landing was imminent, although they did not know the exact location. Two hundred Entente ships and about 75,000 troops finally left the port of Mudros on April 23. It was the date they were initially scheduled to land, but were, in fact, delayed due to poor weather conditions. Two days later on April 25, British, French, Australian, and New Zealand troops landed on the Gallipoli peninsula that guarded the entrance to the Dardanelles. An epic new land front was now opened.

In between the night that the Entente fleet had left Mudros and the day prior to their military landings in Gallipoli took place, the Young Turk regime rapidly implemented one of the opening phases of the Armenian Genocide. Working with already drawn up lists of the names of prominent Armenians, the police and military arrested several hundred Armenian community and political leaders in Constantinople throughout the night of April 24th. It was one day before the British and allied landings at Gallipoli. War and genocide are often intertwined and this was particularly evident during the hours between April 24 and April 25. Would the Armenian community leaders have been arrested at that time if

the Entente ships and troops had not been about to invade? Certainly, the Armenian community was already being targeted by the Young Turk nationalist regime. But the secrecy, violence, and sense of urgency of major wartime threats made committing such genocidal deeds more feasible.

Many books and articles written about the military battles at Gallipoli note the substantial number of military casualties on both sides. For Australians and New Zealanders these days of battle are heroically identified with ANZAC Day, a day of national mourning and pride. For Turkish citizens, it is a battle that saw a rare military victory in WW I and the emergence of a charismatic Turkish officer Mustafa Kemal who rallied his troops in de-

fence of the empire and who would go on to become Ataturk, the founding President of the Republic of Turkey. Military histories often focus on brilliant commanding officers and brave, often suffering, soldiers, but usually offer less on the societal context of the war. However, in the era of modern 'total war' where civilian targets were seen as a key part of a strategy for victory, incomplete accounts of the totality of war are insufficient. In most of the writings about Gallipoli, civilian deportations and casualties are rarely mentioned. Even more disappointing is the failure to make the important link that the Gallipoli/Dardanelles campaigns had to one of the key phases of the Armenian Genocide – a genocide that would lead to the death of approximately 1,500,000 Armenians. The stark fact is that the number of naval and army personnel who were wounded and died in the Dardanelles and Gallipoli campaigns pales in comparison to the number of civilians who were arrested, starved, tortured, and died in the Armenian Genocide – a genocide that gained significant momentum coinciding with the Entente landings at Gallipoli. For the Young Turk dictatorship the two events were linked in key ways. Amidst foreign military peril and possible Entente military occupation of Constantinople, there was swift and deadly action to target the Armenian Christian ethnic minority for genocide.

Alan is an emeritus professor of political science at the Royal Military College of Canada and author of *Return to Armenia (Veradardz depi Hayastan)*.

Peace Memorial Symbolizing Hiroshima Tragedy erected in Yerevan

YEREVAN-- 69 years after the atomic bombing of the Japanese city of Hiroshima, on June 25, 2014, a Peace Memorial symbolizing the tragedy was placed in the Children's Park near the Yerevan Municipality. The memorial stone reminds us about the importance of peace and is a symbolic step towards the deepening of the Armenian-Japanese relations.

The unveiling ceremony was attended by the officials of Armenia's legislative and executive bodies, the Japanese delegation, representatives of Yerevan Municipality.

Welcoming those present, Varuzhan Nersessian, Assistant to the

President of the Republic of Armenia, noted that in 2012 Armenia's President Serzh Sarkisian paid a visit to Japan, during which a joint document on further deepening of friendship and partnership was signed between Armenia and Japan. The provisions fixed in the document refer to all the spheres of the inter-state relations and today the unveiling of the Peace Memorial is another symbolic step towards the deepening of the Armenian-Japanese relations. We appreciate and value the approach chosen by the association of the Peace Memorial to spread the message of peace throughout the world" – said the President's Assistant.

Armenian PM Inspects Karabakh Frontline

Continued from page 1

and, in particular, the acquisition of Russian-made tactical missiles, multiple-launch rocket and artillery systems, tanks and other military hardware. He claimed that these weapons have given the Azerbaijani military a strategic advantage over its Armenian

adversary.

The Azeri minister said that in the last period of Azerbaijan's military budget has increased by 20 times.

"Military spending this year exceed the costs in 2013 by 7.1%. At the same time, Armenia's military expenditure in 2014 was 5.3 times smaller than our military budget." He concluded

From Denmark With Love: Meet Line (and Tatevik)

YEREVAN -- Line Knudsen doesn't have a single drop of Armenia blood. So what could possibly make her want to volunteer in Armenia – not once, but twice? Her childhood friend Tatevik Revazian of course! Line, 24, and Tatevik grew up in the same neighborhood of Kastrup, just outside Copenhagen, and became best friends. Through Tatevik, Line discovered more than all things Armenian; she discovered a burning interest in learning more; she dreamed of visiting Armenia, a country most Danes had never even heard of until this year's Eurovision contest; she even dreamed of learning the language!

In 2008, Line's dream came true. She came to Armenia with Tatevik and her family and had a very personally rewarding experience that included lots of sightseeing, but also lots of time spent with Tatevik's extended family; she delighted in exploring beautiful natural and historic sites and savoring the wonderful hospitality and foods. At the end of that trip Line promised herself that she would definitely return, but for longer the next time. Line did just that in 2011. She came to Armenia for three months as a volunteer with Armenian Volunteer Corps (AVC). She was just starting her social work studies at the time and she tells us that the different experiences she had as a volunteer in Armenia inspired her, enabling her to decide on the specifics of her studies. They also helped her discover her self-reliance and determination, and hone her openness and flexibility. And she got to study Armenian together with other AVC and Birthright Armenia volunteers.

Back in Denmark, always active

Tatevik, a business school graduate, had a vision of connecting Armenia to Scandinavia. She founded a new organization, AmStream.net, whose mission is to create an innovative pipeline for streaming opportunities and principles between Armenia and Scandinavia in the fields of business, education, science and culture. And of course Line has been an active member of that organization from the outset.

Flash forward to 2014. Line is nearing the end of her studies and can now do an internship abroad – and she has chosen to return to Armenia with AVC. Her next “big Armenia experience”, as she calls it, will center on her professional internship as a social worker working with special needs children; it will be an opportunity for her to gain some valuable real experience in her field.

But knowing Line, it will most certainly be so much more.

Armenian Volunteer Corps (AVC) is Armenia's leading volunteer organization based in Armenia, customizing job placements for some 550 global volunteers aged 21 and up and working to create a connection between people around the world and Armenia. AVC volunteers have hailed from the four corners of the world - 35 countries to date - with the oldest so far a dynamic 72 years old! In addition to placements, AVC provides all logistical support from airport pick-up, to host-family living arrangements, Armenian language classes, and more, in partnership with its sister organization Birthright Armenia. [For more information, visit www.armenianvolunteer.org]

U.S.-Armenian Energy Deal In Doubt

Continued from page 1

negotiated with ContourGlobal, gave more weight to such reports in an interview with the Tert.am news service. He said that the decision to privatize Vorotan was made before a recent Armenian government reshuffle that saw Prime Minister Tigran Sarkisian and several ministers, including Movsisian, replaced by other officials.

“If we made a mistake on that issue, then of course it's still not too

late,” said Movsisian, who served as energy minister for 13 years. “Nothing irreversible was done and the new government is free to make any changes or even suspend the process.”

The Soviet-built plants are located on the Vorotan river flowing through Armenia's southeastern Syunik province. With a combined operational capacity of 405 megawatts, they are nearly as powerful as the Metsamor nuclear plant that accounts for roughly 40 percent of Armenian electricity production.

Hrant Bagrazyan Performs in Cleveland

Hrant Bagrazyan, classical pianist and a native of Yerevan, Armenia, performed works by Babajanyan, Debussy, Schumann and Rachmaninov to standing ovations on June 13, 2014 in Cleveland Ohio to begin a series of programs to celebrate the 50th Anniversary of St. Gregory of Narek Armenian Church.

Alice Yessayan, Chair of “An Evening of Music,” said the Women's Guild of St. Gregory is thrilled to have such talented young people in our community.”

Hrant started playing piano at age 6. He entered the Tchaikovsky Music School in 1992 and studied at the State conservatory from 2002 – 2009. Hrant was accepted at the Cleveland Institute of Music to study with the renown concert pianist, Sergei Babayan. He is continuing his studies in the Master's program at CIM.

Hrant has participated and won several awards in piano competitions. In 2002 He became Laureate in the Kaufman European Music competition. In 2003, he won 1st Prize in the Mardjan Mkhitarian and Robert Atayan National Competition.

In 2007, Hrant won 3rd Prize in the Aram Khachaturian 2nd Interna-

tional Piano Competition, and in March 2014, 1st Prize at the Kankakee Valley Symphony Orchestra Young Artists Concerto Competition in Illinois.

On April 12, he was soloist with the Kankakee Valley Symphony Orchestra, performing the J. Brahms 1st piano concerto.

Hrant believes it is important for American audiences to hear the works Armenian composers and to that end, includes Armenian compositions in his performances.

House & Senate Appropriators Adopt

Continued from page 1

President's FY 2015 request.

The Administration's budget calls for \$1.7 million in Foreign Military Financing (FMF) and \$600,000 in International Military Education Training (IMET) for Armenia and Azerbaijan. This amounts to a reduction of \$1 million for FMF from last year's budget request, however IMET funding is consistent with past years and military parity is maintained between Armenia and Azerbaijan.

In addition to FMF and IMET assistance, the Administration's FY 2015 budget also recommended that Armenia receive \$20.7 million in Economic Support Funds (compared to the FY 2014 request of \$24.7 million),

and \$1.7 million in International Narcotics Control and Law Enforcement (compared to the FY 2014 request of \$2.8 million). The Administration's budget also zeroed out global health funding for Armenia. In total, the FY 2015 budget provides \$24.7 million in U.S. assistance to Armenia, which is a \$6.143 million reduction when compared to the Administration's FY 2014 request of \$30.843 million.

After both measures pass their respective chambers, the next step in the legislative process involves the creation of an Appropriations conference committee, whose members will work out the differences between the House and Senate versions of the bill before sending it to the President for him to sign into law.

Lavrov in Yerevan Discusses Bilateral Ties

Continued from page 1

garding the conflict resolution, such as eliminating snipers from the front line, or developing mechanisms for investigating borderline occurrences,” Nalbandian said at the conference reflecting on French President Hollande's suggestion about meetings on the presidential level.

Speaking about the normalization of Armenian-Turkish relations, Sergey Lavrov said “Russia is ready to support the process.”

“Both before and after the signing of the Armenian-Turkish protocols we have expressed our willingness to make our contribution to the process in the format that will suit Armenia and Turkey. There were ideas to implement infrastructure projects that could unite the nations, countries and adjacent regions. All this remains in force, but the primary role here belongs to the two counties that have signed the protocols. We are ready to provide every

support to their implementation,” Lavrov said.

The Russian Foreign Minister briefed President Sarkisian on the results of his meeting with his Armenian counterpart. He said they referred to a wide range of issues related to Armenian-Russian cooperation within the framework of international organizations – the UN, the OSCE, the Council of Europe, the Black Sea Economic Cooperation Organization and others.

The Armenian President and the Russian Foreign Minister discussed the process of implementation of high-level agreements in all directions and outlined the future steps targeted at reinforcement of multifaceted cooperation.

On Monday, Lavrov visited the Tsitsernakaberd Genocide Memorial today accompanied by Armenian Foreign Minister Edward Nalbandian.

Mr. Lavrov laid a wreath at the memorial and honored the memory of the Armenian Genocide victims with a minute of silence.

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՔՍԱՆ ՀԵՐՈՍՆԵՐԻ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՐԱՆՑ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Իւղանկար: Գործ՝ Վարուժան Հէմինեանի: Պոլսոյ Պայագիտ հրապարակի վրայ կը նահատակուին Հնչակեան 20 առաւելիքանները:

Գծագրիչը այս նկարի յղացումը ունեցած է Հալէպի Կիլիկեան վարժարանի իր ուսանողական տարիներուն, երբ աշակերտութեան կողմէ կը նշուէր 20-ներու յիշատակի հանդէսը

ՍՈՒՐԷՆ ԽՈՒԴԱՆԵԱՆ

Հնչակեան քսան հսկաները 1915թ-ի Յունիսի 15-ին մարտիրոսաբար նահատակուեցին անմահութեան ճանապարհին, քանզի մահը իմացեալ անմահութիւն է, իսկ Քրիստոսավայել մահին ընդառաջ գնալը, այն էլ յանուն ազգային ու համամարդկային վեհ գաղափարներ, խորհրդանիշն է յարութեան եւ փրկութեան:

Նրանք ընդունեցին մահը գրկաբաց յանուն հայ ժողովրդի փրկութեան եւ նրա պայծառ ապագայի: Յատկանշականը այն է, որ «Յանուն հայ ժողովրդի» կարգախօսը երբեք «ընդդէմ թուրք ժողովրդի» երանգ չընդունեց:

Եթէ յեղափոխութեան սուրը ճօճուում էր, ապա դա ուղղուած էր զիշատիչ սուլթանի բուլթ ու անգութ սրտին, իսկ մարգարէական խօսքը ուղղուած էր լոյսի կարօտ շարքաշ ժողովրդի սրտին ու հոգուն անկախ ազգութիւնից ու հաւատքից:

Ճշմարիտ գաղափարի ջհան էր կռոււմ, երբ Ռազմական եւ գաղափարական մարտահրաւէրներում թրծուած եւ արեգակնային փայլ ստացած ընկեր Փարամազը, Կարբերդում նահատակ ընկերոջ Յակոբ-Յաբէթի գերեզմանին կ'արտասանէր իր թեւաւոր ճառը «Այնտեղ, ուր կախաղաններն են ճօճուում, ազատութիւնն է ման գալիս

Այնտեղ, ուր մեռելներն են ննջուում, Յարութիւնն է մօտալուտ»:

Կարճ ժամանակ անց, Փարամազը պէտք է իր պատմական պաշտպանական ճառը արտասանէր դատարանում, որը անգամ տասնեակ տարիներ անց իր խորիմաստ բովանդակութեամբ այսօրուայ թուրքիայի առաջադիմական եւ առողջ մտաւորականութեան զարթօնքի ազդակն է դարձել:

Մի դատավարութիւն, որ կայսրութեանը հլու հնազանդութուրք դատաւորը, թէեւ մահապատժի վճիռ կայացրեց, սակայն ներքին հոգեկան փոթորկալից պայքարից յետոյ իր ձեռքի գրիչը կտորեց եւ գայրացած դէն շարտեց

ասելով՝ «Պէտք է կտորուի այն գրիչը, որով անարդար վճիռ է արձանագրուում»:

Մենք թուրք դատաւորի արարքը մեկնաբանելու կարիք չունենք, քանզի իւրաքանչիւր հասուն մարդ գիտի դրամատիրական համակարգի թելադրող օրէնքները, թէ ով է գործիք դառնում յանուն մեծն կապիտալի «թանկագին» շահի: Անգամ սարսփազդու սուլթանն է դառնում նրա գործիքը:

20-ները, որ Հնչակեան կուսակցութեան ղեկավարութեան սերունդն էին, գիտակցելով անտառային օրէնքի խաղի կանոնները, վճռել էին ջարդել այդ գործիքը: Քանզի եռագլուխ հրէշի (Ջեմալ, Էնվեր եւ Թալեաթ) գլխատմամբ: Հայոց ցեղասպանութիւնը այսքան հրեշաւոր մասշտաբների չէր կարող հասնել, բայց աւաղ յուղաներ

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԱՆՄԱՅՆԵՐՈՒ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ ՍԻՏՆԻ ՍԷՋ

Հովանաւորութեամբ թեմիս բարեխնամ Առաջնորդ Գերաշնորհ Տէր Հայկազուն Եպիսկոպոս Նահարեանի, կազմակերպութեամբ Ս.Դ.Հ.Կ. Աւստրալիայի Վարիչ Մարմին, Շաբաթ 14 Յունիս 2014 թուականին, տեղի ունեցաւ 20 կախաղաններու 99-րդ ոգեկոչումը Սիտնիի Հ.Բ.Ը.Մ.ի «Ալեքսանտր» վարժարանի սրահին մէջ:

Ներկայ գտնուող հիւրերէն էին Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն հրաւիրուած Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնական Վարչութեան անդամ Տէր Է. Տիկ. Ընկ. Վազգէն Գալթաքճեան, Աւստրալիոյ շրջանի Ս.Դ.Հ.Կ. Վարիչ Մարմինը, Տէր Նորայր Աւագ քհնյ. Փաթանեան, ներկայացուցիչներ ՀՅԴ եւ ՌԱԿ կուսակցութիւններէն, Հայաստանի Հանրապետութեան Սփիւռքի Նախարարի տեղական ներկայացուցիչ Էտիկ Դարբինեան, Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ վարչութեան անդամներ, Հ.Բ.Ը.Մ.-ի ներկայացուցիչներ, Ղարաբաղի մշտական ներկայացուցիչ տիար Վարուժան Իսկէնտէրեան եւ աւելի քան 80 ներկաներ:

Բացման խօսքը եւ բեմավարութիւնը կատարեց ընկ. Մանուկ Տէմիրճեանը, ներկայացնելով նաեւ վիտէօ երիզ մը ամփոփելով 20 կախաղաններու հերոսական եւ անմահ պատմութիւնը ու 2013 թուականի Պոլ սոյ Պայագիտ հրապարակին շուրջ տեղի ունեցած 98-րդ ոգեկոչումը եւ հաւաքը, մասնակցութեամբ հայ, թուրք եւ օ տար մամլոյ գործակալութիւններու:

Ս.Դ.Հ.Կ. Աւստրալիոյ Վարիչ Մարմնի առեւտրայէտ ընկ. Վաչէ Թոփուզեանը ներկայացուց շրջանին խօսքը: Ապա բեմ հրաւիրեց պրն. Էտիկ Դարբինեանը (Հայաստանի Հանրապետութեան Սփիւռքի Նախարարի տեղական ներկայացուցիչը), որ ոսկէ մետալով մը պար-

բոլոր ժամանակներում էլ լինում են եւ կատարում են իրենց սեւ գործը:

Այսօր մեզ պէտք է անդրա-

գեւատրեց Աւստրալիոյ Նոր Սեբուստի Մշակութային Միութեան առեւտրայէտ ընկ. Կարպիս Ապէճեանը, Միութեան անցնող 30 տարիներուն տարած գործունէութեան համար եւ յատկապէս գնահատելով «Նոր Սեբուստի Ջաջն» հայկական ռատիօ ժամի 26 տարիներու անընդմէջ սիւնումը Սիտնիի մէջ: Ընկ. Թոփուզեան նաեւ կարգաց հիւր բանախօս ընկ. Վազգէն Գալթաքճեանի կենսագրութիւնը եւ բեմ հրաւիրեց ընկ. Գալթաքճեանը:

Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնի վարչութեան անդամ ընկ. Գալթաքճեան իր խօսքին մէջ անդրադարձաւ Քսաններու գոհաբերութիւններուն մասին եւ անոնց անմահ պատգամներուն:

Ընկ. Վարդան Սվազլեան մի քանի յեղափոխական երգեր հրամցուց ներկաներուն: Տէր Նորայր Աւագ քհնյ. Փաթանեան իր փակման խօսքով եւ տէրունական աղօթքով փակեց ոգեկոչումը: Հանդիսութեան աւարտին Նոր Սեբուստի Մշակութային Միութեան Տիկնանց օժանդակ մարմինն կողմէ տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն:

դառնալ, կենտրոնանալ, զմայլուել եւ լուսաբանուել 20-ները իմաստալից կեանքով, գործունէութեամբ ու նահատակութեամբ:

Ընկերային Խրախճանք
 Եւ
Ազգային Երգերու երեկոյ
Նուիրուած քեսապի Հայութեան
Կազմակերպութեամբ՝
Փարամազ Մասնաճիւղի
երեկոն կը իսանդավառէ

Արնօ Եւ իր նուագախումբը
Հայկական Եւ Միջին արեւելեան ճաշեր
տեղի կ'ունենայ 19 Յուլիս, 2014-ին
ժամը 8:00-էն սկսեալ

Հ.Կ.Բ.Մ.-ի Կարօ Սողանալեան սրահէն ներս

մուտքի նուէր՝ 35.00

ԹՈՒՐՔ ԺԽՏՈՂԱԿԱՆՆԵՐԸ ՉՅԱԶՈՂԵՑԱՆ ԽԱՓԱՆԵԼ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒՐՈՒՄԸ ԵԼՈՅԹԸ ԱԻՍՏՐՎԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՍԵՋ

ՅԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆԵԱՆ
«Քալիֆոռնիա Քուրիեր» թերթի հրատարակիչ եւ խմբագիր

Աւստրալիոյ Հայոց Ցեղասպանութեան 100ամեակի յանձնախումբը հրաւիրած էր տողերու հեղինակը՝ ելոյթ ունենալու Սիւնիի եւ Մելպուռնի ոգեկոչման ձեռնարկներուն եւ Ապրիլ 24ի շաբթուան ընթացքին պաշտօնական ճառով հանդէս գալու Նոր Հարաւային Ուելզի խորհրդարանին մէջ:

Ապրիլ 27ին, Աւստրալիոյ թրքական շահերու պաշտպանութեան միութիւնը երեք էջնոց նամակ մը յղեց խորհրդարանի բոլոր անդամներուն՝ կոչ ընելով պոչքութի ենթարկելու ելոյթս: Խորհրդարանի անդամներէն մէկը նամակին պատճէնը փոխանցեց Աւստրալիոյ Հայ Դատի յանձնախումբին՝ ելոյթիս նախօրեակին: Հմտօրէն շարադրուած նամակը, ամենայն հաւանականութեամբ գրուած թուրքիոյ դեսպանատան արհեստավար լոպիխտներու կողմէ, քանի մը սխալ պնդումներ եւ գրապարտիչ մեղադրանքներ կը պարունակէր:

Թրքական ժխտողականութեան խումբը կը ձգտէր Անգարայի մարզու իրաւունքներու սահմանափակումները ներմուծել Աւստրալիոյ նման ժողովրդավարական երկիրի մը մէջ՝ փորձելով սահմանափակել ոչ միայն բանախօսին խօսքի ազատութիւնը, այլ նաեւ խորհրդարանին՝ իր ցանկացած անձերը հրաւիրելու իրաւունքը: Զիս անուանելով «փրփրական-տիստ», որ՝ «օգուտ կը քաղէ հակամարտութենէն եւ ստեղծութենէն», թուրքերը իրենց նամակին մէջ «խտորէն» խորհուրդ տուած էին խորհրդարանի ներկայացուցիչներուն ներկայ չգտնուելու ելոյթիս:

Աւստրալիոյ թրքական միութեան գործադիր տնօրէն Կիւնէշ Կիւնկոր տարածած էր կեղծ յայտարարութիւն մը, ըստ որուն՝ իբր թէ ես Համբիկ Սասունեանի «ազգական» եմ, պարզապէս որովհետեւ ունինք նոյն մականունը: Համբիկը դատապարտուած էր 1982ին Լոս Անձելըսի մէջ թուրքիոյ գլխաւոր հիւպատոսի սպանութեան համար: Թէեւ իւրաքանչիւր մարդու կեանքը շատ արժէքաւոր է, սակայն Կիւնկոր կոկորդիլոսի արցունքներ կը թափէ միայն թուրք դիւանագետի մը մահուան առիթով՝ անտեսե-

լով 1.5 միլիոն անմեղ հայերու հաւաքական սպանութիւնները: Որքա՞ն հաճելի է Կիւնէշ Կիւնկորին, եթէ «ազգական» կապ ունենալուն մէջ զինք մեղադրեմ քանի մը յանցագործներու հետ, զորս գտած եմ համացանցի միջոցով, միայն այն պատճառով, որ անոնք ունին նոյն մականունը:

Կիւնկոր իր նամակին մէջ նաեւ չարախօսած է ականաւոր իրաւաբան Ռաֆայէլ Լեմբինը մասին, որ ստեղծած է «ցեղասպանութիւն» եզրը՝ Օսմանեան կառավարութեան կողմէ հայերու բնաջնջման մանրամասն ուսումնասիրութիւններու հիման վրայ: Յուսահատօրէն փորձելով ամէն գնով արատաւորել Լեմբինի անբասիր վարկը՝ Կիւնկոր պնդած է, թէ՛ «նիստի աւարտին անոր յարձակողական մեկնաբանութիւններուն պատճառով զինք (Լեմբինը) դուրս հանած են սենեակէն»: Կիւնկոր նոյնիսկ սխալ գրած էր Լեմբինի անունը:

Աւարտին թուրք քարոզիչը փորձած է ներկայացնել Հայոց Ցեղասպանութեան եւ Հրէական ողջակիցումին միջեւ եղած տարբերութիւնը: Հայոց Ցեղասպանութեան հարցերուն մէջ փորձագէտ ձեւանալէ ետք, Կիւնկոր խոստովանած է իր սգիտութիւնը՝ նշելով, որ՝ «Օսմանեան կայսրութեան վերջին շրջանին մասին դեռ շատ բան պէտք է իմանալ եւ շատ եզրակացութիւններ կատարել»:

Հակառակ ելոյթս խոչընդոտելու Կիւնկորի փորձերուն՝ խորհրդարանի ներկայացուցիչներն ու հիւրերը, ներառեալ՝ գիտնականներ, ընտրուած պաշտօնեաներ եւ հրէական համայնքի ղեկավարներ, զիս դիմաւորեցին յոտնկայս ծափահարութիւններով: Զարմանալիօրէն Կիւնկոր յայտնուեցաւ խորհրդարանէն ներս՝ լսելու ելոյթս, չվստահելով ձեռնարկը չեղեալ համարելու իր սեփական կարողութեան: Հակառակ անոր, որ ունկնդիրներուն բաւական ժամանակ տրուած էր որեւէ հարցում ուղղելու, սակայն Կիւնկոր եւ անոր երկու թուրք գործընկերները որեւէ հարցում չուղղեցին: Զարմանալիօրէն, երբ թուրքերը կը հեռանային խորհրդարանէն դահլիճին մէջ լսուեցաւ Կիւնկորի գործընկերներէն մէկուն ձայնը, որ կ'ըսէր. «Ձեմ հասկնար, թէ այսպի-

Շար.ք էջ 18

ԻՆՉ ԿՐ ՊԱՏԱՅԻ ԻՐԱՔԻ ՍԵՋ ԵՒ Ո՛Վ Է ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆ

ՍԱԳՕ ԱՐԵԱՆ

Սիւննի-Շիիթ Հակամարտութիւնը Կը Սպառնայ Ամբողջ Միջին Արեւելքին

Միամտութիւն է կարծել, որ անցնող երեքշաբթի օր Իրաքի մէջ սկիզբ առած զինուորական գործողութիւնները կատարուեցան միայն «ՏԱՀԷՇ»-ի («Իրաքի Եւ Դամասկոսի Իսլամական Տէրութիւն») կողմէ:

Այսպէս Քարտէզի վրայ այդ տարածքներուն մօտէն նայողին համար պարզ պիտի դառնայ, որ առանց տեղական նեցուկի «ՏԱՀԷՇ»-ը ունակութիւն չունի երեքշորս օրուան ընթացքին գրաւել Մուսէլ, Թքրիթ (Իրաքի նախկին նախագահ Սատտամ Հիւսէյնի ծննդավայրը) Սալահ էլ Տիւն, Սամարա եւ Նաւթի մեծագոյն պաշարները պարունակող Քէրբուք քաղաքները:

Այսօր նոյն այդ զինեայները յայտարարած են, որ իրենց համար գերագոյն նպատակ է գրաւել մայրաքաղաք Պաղատան ու Շիիթներու համար կարեւորագոյն սրբավայր համարուող Քարպալլա քաղաքը:

Երեւելի է նաեւ, որ գործողութեան ընթացքին տեղի չունեցան աչքի զարնող էթնիք գտումներ իսկ շրջաններէն զաղթող իրաքցիները հեռացան, ոչ թէ «Ահաբեկիչներ»-էն այլ Մալէքիի տիրապետութեան տակ եղող օդուծին հարուածներէն:

Աւելի յստակացնելու համար պատկերը պէտք է նաեւ կարեւորութեամբ կարդալ Շէյխ Ալի Ալ Հաթէմի ըրած յայտարարութիւնը ուր իրաքցի աշխրաթապէտը յայտատարեց, թէ այս դէպքերը կատարողները ահաբեկիչները չեն այլ Իրաքի ազատաստեչ բնակիչները որոնք վերջին երկու տարիներուն խաղաղ միջոցներով (յատկապէս Ալ Անպարի մէջ) իրենց բողոքը արտայայտած են Մալէքիի եւ անոր վարչախումբի սխալ իշխելաոճին դէմ:

Իրաքի վարչապետը ներկայ պահու դրութեամբ յայտնուած է ծանր դրութեան մը մէջ ու ան բացայայտօրէն դարձած է կողմ ու հետաքրքրական է, թէ պիտի կարողանայ այս «Տաք շագանակներ»-ը իր ձեռքերուն մէջ պահել: Իրաքի մէջ կատարուածը Սիւննի հատուածներուն բողոքի ուժեղ ալիքն է որուն հեղինակները սկսած են դանդաղօրէն բնութագրել եղածը եւ սեղանին դնել հիմնական մէկ պահանջը որն է՝ Նուրի Ալ Մալէքիի հրաժարականը:

Բացի ասկէ պէտք է նաեւ ի

մտի ունենալ, որ Իրաքեան տագնապին արմատները կը գտնուին ԱՄՆ-ի նախկին նախագահ ձօրճ Պուշ կրտսերի կարճատես քաղաքականութեան մէջ եւ կը շարունակուին Ամերիկայի այսօրուան վարչաձեւի աններելի սխալներով ուր նախագահ Պարաք Օպամա կը փորձէ «սրբագրել» իրավիճակը ենթադրելով, որ 25 Պիլիոն տուրքի յատկացումներով ստեղծուած բանակ մը վերջ պիտի տայ Իրաքի գողգոթային:

Ասոր դիմաց երեւելի կաշառակերութեան հիմունքներով ստեղծուած բանակ, որուն զինուորներն ու սպաները ոչ մէկ հաւատք կը տածեն իրենց ղեկավարութեան հանդէպ ու այդ պատճառով ժամերու մէջ իրենց տարագները գետին նետելով «ահաբեկիչներուն» կը յանձնեն Իրաքի ամէնէն կարեւոր քաղաքները:

ԱՄՆ-ի կողքին շրջանին մէջ մեծ դեր ունի նաեւ Իրանը: Իրանի որդեգրած դիրքորոշումներուն մասին կարեւոր բացայայտում ըրած է Ալի Նուրի Չատէն (Երկրէն վտարուած Իրանցի ալլախոս փորձագէտ), որ յայտնած է, թէ նախագահ Հասան Րուհանի խորապէս հիսաթիւսուած է Մալէքիի սխալ գործունէութիւնէն եւ թէ Իրան մեծ ճիգ կը տանի գայն փոխարինող մը գտնելու համար:

Փորձագէտը նաեւ հաւաստած է, թէ Րուհանի այս մասին խօսած է, անցեալ Շաբաթ օր Իրանի ազգային անվտանգութեան նիստին ընթացքին եւ ըսած, թէ իրենք բաւական մտահոգ են Իրաքի զարգացումներուն առընթեր: Իրան նաեւ հանգիստ աչքերով չի նայիր Իրաքի Քիւրտերու դիրքերուն հզօրացման եւ կը նախընտրէ, որ անոնք ընդհանուր պետութեան մը մաս կազմեն քան թէ ստեղծեն իրենց տարածքները: Խաբկանք է նաեւ, որ Իրան բախումի պիտի երթայ «ՏԱՀԷՇ»-ին հետ յատկապէս, որ Իրանցիները Սուրիոյ մէջ երեւելի կերպով կը գործակցին «ահաբեկիչներուն» հետ:

Թրքական ճակատին վրայ տակաւին յստակ կոմնորոշում չկայ: Այս առումով թուրքիոյ այդքան ալ մտահոգ չէ Իրաքի կացութեամբ, ինչքան որ թուրք 80 -է աւելի առեւանգեալ քաղաքացիներուն ճակատագրով: Իսկ ինչ շահ կամ «պատգամ» կը կրէ թուրք հիւպատոսին եւ քաղաքացիներուն առեւազումը այդ մէկը պարզ պիտի

Շար.ք էջ 19

Bedros S. Maronian
818/500-9585

Siamanto B. Maronian
818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

<p>6300 Wilshire Blvd. Suite 1900 Los Angeles, CA 90048</p> <ul style="list-style-type: none"> • Life Insurance • Health Insurance • Group & Individual • Long Term Care • Disability 	<p>805 East Broadway Glendale, CA 91205</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estate Planning • Will & Living Trust • Full Annual Review • Mortgage Protection • College Planning 	<p>300 N. Lake Ave. Suite 500 Pasadena, CA 91101</p> <ul style="list-style-type: none"> • Workman's Compensation • Employee Benefits • Annuity • IRA • 401K & 403B
--	---	---

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Աճիրաճեղաւ է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

ՄՏԱՅՈՒԹԻՒՆ

«ԷՂՈՒԱՐԴ ԻՍԱԲԷԿԵԱՆ» ՑՈՒՑԱՍՐԱՅ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒՑ ՅԵՏՈՅ

ՄԵԼԱՆԻԱՔԱԴԱԼԵԱՆ

Երեւանի Ժամանակակից արուեստի թանգարանի, դիմացի Հայ Արտ մշակութային կենտրոնի, դրա հարթակներից մեկում անցած տարի բացված «էղուարդ Իսաբեկեան» ցուցասրահի եռանկյունին Մաշտոցի պողոտայի սկզբնահատուածը արուեստի միջավայրի վերածելու լաւ հնարաւորութիւն կարող էր ստեղծել, քաղաքային իշխանութիւնների միտումը եթէ այդպիսին լինէր: Սակայն թերեւս որեւէ անցորդի մտքով չի էլ անցնի այս վայրում արուեստի օճախ փնտրել այսօր, ուր մնա՞ց մթնոլորտ: Ժամանակակից արուեստի թանգարանը մարդկանց հայեացքից այնպէս է թաքցուած, տեսադաշտը փակուած մայթի երկայնքով ձգուող ուղղանկյունաշար անձաշակ խանութներով, որ տեղի մթնոլորտը ամբողջովին փոխուած, արուեստի հետ կապը խզուած է, չնայած կառուցաշարի հակառակ երեսի՝ պողոտայի կողմից չեղեացող մի հատուած վերածուած է ցուցասրահի, բայց դա եղանակ չի փոխում: Մինչդեռ ոչ վաղ անցեալում թանգարանի դիմացի վարդապատ անկիւնը եթէ ինամուէր եւ ընդարձակուէր՝ համալրուելով Ժամանակակից արուեստի քանդակախմբերով, խեցեգործական արուեստի նմուշներով, գեղարուեստական-դիզայնեական աշխատանքներով, ինքնին կ'ապահովուէր մշակութային - գեղագիտական միջավայր ու մթնոլորտ: Ասուածը վերաբերում է նաեւ դիմացի Հայ Արտ մշակութային կենտրոնի շրջակայքին:

Սակայն մեր հայեացքն այսօր այլ բանի է ականատես. Հայ Արտի «էղուարդ Իսաբեկեան» ցուցասրահի դրսևակողմեան պատին կից, մասնակալի դեր կատարող ինչ-որ բանի վրայ անկողնային պարագաներ են՝ մշտական բնակչով: Արդէն քանի ամիս սրահի պատին կից այս հատուածը անտուն մէկը իր համար կացարան է դարձրել. անհաւանական տեսարան, որ նոյնիսկ քաղաքի ծայրամասերում չես հանդիպի, իսկ սա Երեւանի բուն կենտրոնն է, այն էլ՝ թանգարանային միջավայր: Ցուցասրահ մտնողի աչքից հագիւ թէ վրիպի աջակողմեան կառուցի պատի՝ «Հայ Արտ» գրութեան շարունակութեան անաւարտ թողնուած շինարարական աշխատանքների հետեւանք կապտաւուն, լաթանման պոկոտուած ծածկոցները:

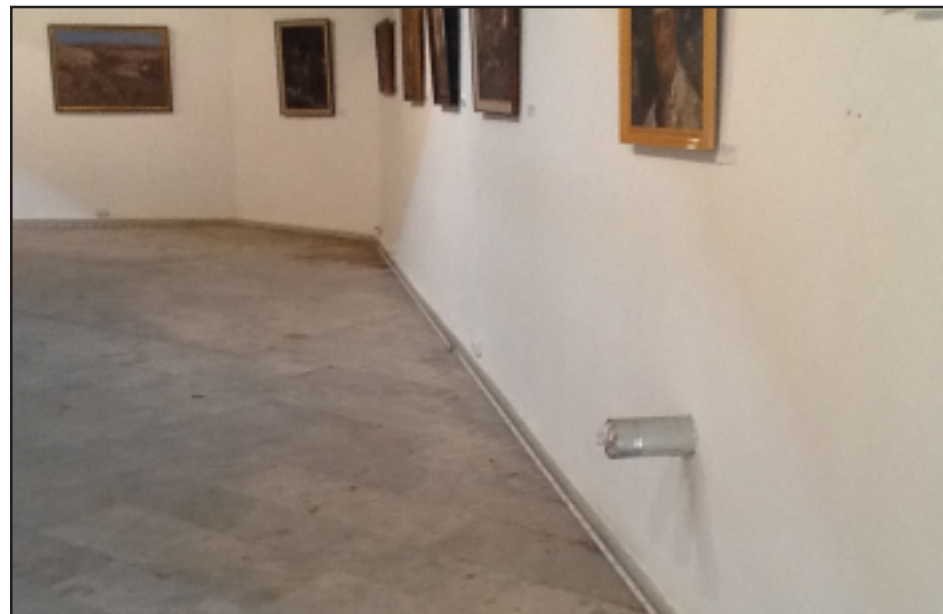
Մտնենք ներս. ցուցասրահի թոյլ, արոտ լուսաւորութիւնը, վանող, տհաճ նամահոտը անբարենպաստ տպաւորութեան առաջին նշաններն են՝ տրամադրութեան վրայ ազդող: Նման լուսաւորութեամբ ցուցադրութիւնը ոչ միայն դժուարեցնում է դիտումը գոտ ֆիզիքական իմաստով, այլեւ աղքատացնում է նկարների գունային մթնոլորտը, նուազեցնում դրանց արտայայտչականութիւնը, ոչ ճիշտ լուսաւորութիւնից պատկերների երանգային անցումները չեն երեւում: Նկարների շրջանակները կարիք ունեն նորոգման կամ փոփոխման, այսինքն՝ միօրինականացման, իսկ նրանցից մէկը՝ «Ինքնադիմանկար»-ը շրջանակուած չէ: Աւելի մտահոգիչը նկարների վիճակը, պահպանութեան խնդիրն է, նրանցից մի քանիսը տեղ-տեղ ներկաթափուել, գունափոխուել են: Գրեթէ բոլոր գործերը, յատկապէս՝ «Մովինար», «Բնորդուհի», «Ինքնադիմանկար», «Մայրս եւ ես», կարիք ունեն ռեստավրացիայի (լաքապատում, կտանների ձգում եւ այլն): Ցուցասրահի խոնաւութիւնը, անկայուն ջերմաստիճանը բաւարար պայմաններ են նկարներն այս վիճակին հասցնելու համար. ձմեռուայ մի շրջան, օրինակ, ցուցասրահի ներսում ջերմաչափը ցոյց էր տալիս +3, իսկ դրսում՝ 0 աստիճան էր. տարբերութիւնը ինքնին խօսուն է՝ գրեթէ նոյնն է, թէ դրսում լինէին նկարները: Անձրեւաշրերից ու ձնհալոցքից ցուցասրահի պատերի՝ յատկապէս մի քանի հատուածները քայքայուել են, ծեփաթափուել: Առաստաղի կենտրոնական մասում վթարային վիճակ է՝ դէպի վեր տանող ներքին աստիճանների ճիշտ վերեւում բետոնապատ ցցուածքը նկատելիօրէն ճաք է տուած. իրական վտանգը՝ թէ ուր որ է մի բեկոր կարող է պոկուել եւ ընկնել ցած, մեղմ ասած, անհանգստացնող է:

Մի փոքր երկար, թէկուզ 20-30 րոպէ մնալն արդէն դժուարանում է, նամահոտը սկսում է ազդել, արդէն իսկ կառուցք պատուհաններ չունի, օդորակիչներ էլ չկան, միակ միջոցը դուռը բաց թողնելն է: Ցուցասրահի պատասխանատուն՝ Իրինա Իսաբեկեանը վարանում է. անձրեւը չի դադարում, հակառակի պէս վարարում է: Բանն այն է, որ այդպիսի անձրեւոտ մի օր փակ դուռն արանքից ջրի այնպիսի հոսք է լցուել ներս ու տարածուել ցուցասրահով մէկ, հասել մինչեւ խորզանոց, որ յատակին դրուած

նկարը ամբողջովին փնատուել, փճացել է: Մուտքի դուռն անմիջապէս կից պատին ալիւմինէ անպետքաւոր դուռը ցցուած խողովակը գարմանայի է՝ վառարանը հանելու հետ ինչո՞ւ չի վերացուել, կամ վերեւում նկարներից մէկի կողքի խողոր անցքը չի փակուել: Անգամ ամենապարզ, սակայն անհրաժեշտ մանրութիւնները, ինչպէս՝ նկարների խորագրային կամ մուտքի դուռն գրութիւնները մետաղաթիթեղէ ընդունուած ստանդարտով չեն. պատերին շարունակում են փակցուած մնալ ցուցասրահի բացման՝ Ժամանակաւորապէս արուած համակարգչային շարուածքի թղթիկները: Պատերի ներկի տարբեր երանգներ, ներքնամասերում խոնաւութեան հետքեր, բազալտէ յատակի խամրած մաշուածութիւն. ահա այսպիսի վիճակում է այսօր քաղաքի կենտրոնի մշակութային այս վայրը: Նման պայմաններում դժուար է ակնկալել, առաւել եւս ապահովել այցելուների մշտական ներկայութիւն, իսկ եթէ նկատենք, որ մշակույթի օճախները նաեւ զբօսաշրջութեան վայրեր են, կարելի է պատկերացնել, թէ ինչպիսի տպաւորութիւն կը թող-

Ժամանակուայ քաղաքապետ Երուանդ Ջախարեանի որոշմամբ Հայ Արտ մշակութային կենտրոնի այս հարթակը տրամադրուել էր «էղուարդ Իսաբեկեան» ցուցասրահի ստեղծմանը: Դա իրականութիւն դարձնելու համար պահանջուեց գրեթէ 10 տարի, այն պարագայում երբ սրահի վերանորոգման կապիտալ աշխատանքները բարեգործների աջակցութեամբ հոգացել էր նկարչի որդին՝ Գեղարուեստի ակադեմիայի ռեկտոր Արամ Իսաբեկեանը: Եւ բացման օրը նա յայտարարեց ցուցասրահին էղուարդ Իսաբեկեանի 28 նկարների նուիրատուութեան մասին: Նկատել տանք, որ ՀՀ մշակույթի նախարարութեան «Մշակութային արժէքների փորձագիտական կենտրոնը» նկարների գեղարուեստական ընդհանուր արժէքը գնահատել է 128.000.000 դրամ գումարով, որոնցից նուազագոյնը գնահատուած է 1.250.000, առաւելագոյնը, ամենաթանկը՝ 20.850.000 դրամով:

Մեծ արուեստագետները ապրում են ոչ միայն իրենց տրուած Ժամանակի համար, այլեւ դրանից դուրս, նրանք կոչուած են հատուելու, զանց առնելու սահմաններ ու

նի այս վիճակի մի ցուցասրահ յատկապէս օտարերկրեայ այցելուների վրայ:

Ցուցասրահը թանգարանային իրերով համալրելու, այն մշակույթի լիարժէք գործող կենտրոնի (հանդիպում-դասախօսութիւններ արուեստի շուրջ, քննարկումներ, ֆիլմերի ցուցադրութիւններ, գրական եւ երաժշտական ցերեկոյթներ) վերածելու մտքեր, ծրագրեր կան իհարկէ, սակայն նման գաղափարները այդպէս էլ կը մնան առկախ, անիրագործելի, քանի անհրաժեշտ վերաբերմունքը, ուշադրութիւնը բացակայում են, չեն յատկացուած ֆինանսներ: Ցուցասրահի պայմանների, վտանգուող նկարների ներկայ վիճակի մտահոգութեամբ Իրինա Իսաբեկեանը դիմել է քաղաքապետարանի համապատասխան բաժին. միաժամանակ նա աջակից եւ բարերարներ է փնտրում: Երբ պատկան մարմինները թերանում են իրենց պարտաւորութիւններում, նման ծրագրերը կարիք են զգում աւելի մտահոգ անձանց, բարեգործական կազմակերպութիւնների աջակցութեան: Պէտք է նկատել, որ վերջիններիս գործունէութեան իրական նպատակը այսպիսի պարագաներում աւելի յստակ է դրսևորուում:

Դեռեւս 2004-ին Երեւանի այն

Ժամանակ: Նրանք իրենց գործն անում, իրենց տրուածը թողնում են աշխարհին ու գնում: Նրանց թողած հետքը, գեղարուեստական արժէքն է պայմանաւորում իրենց անուան յարատեւութիւնը, ապահովում այն գրոյցի շարունակութիւնը, որն ապագայի, գալիք սերունդների հետ է լինելու: Այդ հետքը տեսնելն ու գնահատելը կախուած է յաջորդների վերաբերմունքից ու կամքից, նրանց հոգեւոր, ճանաչողական ու բարոյական մակարդակից՝ նայած թէ այդ սանդղավանդակի ցուցիչը ի՞նչ աստիճանի վրայ է:

Այս տարի Նոյեմբերի 8-ին լրանում է էղուարդ Իսաբեկեանի՝ հայ գեղանկարչութեան պատմութեան մէջ բարձրարժէք հետք թողած նկարչի, իր երկրի ու ժողովրդի նուիրելալ հայրը, գունանկարի վարպետի ծննդեան 100 տարին: Պատշաճու՞մ կամ պատի՞ւ է արդեօք բերում մեզ ու Երեւան քաղաքին, եւ որի պատուաւոր քաղաքացին է նա, եւ իր անուան ցուցասրահի ներկայ վիճակը, նման անուշադրութիւնն ու անհոգատար վերաբերմունքը: Ափսոս են նկարները. չէ՞ որ դրանք մեր քաղաքի սեփականութիւնն են, մեր հարստութիւնը: Եւ պատասխանատուութիւնն էլ մերն է:

«ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ»Ի «ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ» ՐԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Բոլորն էլ գիտեն, որ քաջնազարների պակաս Հայաստանում չկա: Բայց դէ գլխաւոր Քաջ Նազարի ժամանումը Հայաստան նշանակալից էր: Բացի իր հիմնական գործից՝ Լուս ԱնՉելեսի «Քաջ Նազար» ամսաթերթը իմբազրելուց, Յովհաննէս Բալայեանը ուղիղ 15 տարի առաջ ստեղծեց Հայ-Ամերիկեան Սուրբ Ծննդեան բարեգործական հիմնադրամը՝ ի նպաստ Հայաստանի մանկատներին, ծնողագուրկ եւ հաշմանդամ երեխաների:

15 տարին անցաւ մի ակնթարթի պէս: Եւ ահա 15ամեայ հիմնադրամը մի թեթեւ ակնթար-

թեամբ, տոհմածառի քարտէզով: Դալարից յետոյ գլխաւոր Քաջ Նազարին սպասում էին խորհրդի յատուկ մանկատանը, ուր տարիներ առաջ հիմնադրամը վերանորոգել էր մանկատան եռալարկ շէնքը՝ ննջարաններ, խաղասենեակներ, սանհանգոյցներ, դասարաններ: Յատուկ մանկատան տնօրէն դոկտ. Բալասանեանը ջերմ ու անկեղծ խօսքեր ուղղեց Յ. Բալայեանին, բոլոր սփիւռքահայերին: Յաջորդ ջերմ հանդիպումը Սպիտակում էր, թիւ մէկ մասնագիտացուած դպրոցում: Հիմնադրամը այստեղ լայնածաւալ շինարարական աշխատանք-

թով ամփոփում է իր կատարած գործը: Բալայեանի այցելութիւնը գործնական էր եւ կարօտով շաղախուած: Կարեւորը, երեքամեայ հսկայածաւալ աշխատանքից յետոյ բացուեց Արարատի մարզի Դալար գիւղի մանկապարտէզը: Հիմնական վերանորոգման աշխատանքների աւարտին գիւղի երեխաները, մանկավարժները, գիւղի մեծերը բակում ուրախ տօն կազմակերպեցին, երգեցին, պարեցին, արտասանեցին, խորին շնորհակալութիւն յայտնեցին Սփիւռքի բարեկամներին՝ մեծ օգնութեան համար: Յ. Բալայեանը արժանացաւ Դալար գիւղի պատուաւոր կոչման: Շուտով մանկապարտէզի բակում աղբիւր-յուշարձան կը կառուցուի՝ գնահատելով Քալիֆորնիայի հայերի ազնիւ աշխատանքը: Մանկապարտէզի շէնքի առաջին եւ երկրորդ յարկերում փակցուած են բոլոր բարեբարների անունները, շուտով կը բացուի նաեւ երախտիքի սենեակ՝ բարբերարների լուսանկարներով, կենսագրու-

ներ է կատարել, կառուցել է մարզարան իր տարբեր խաղահրապարակներով, կառուցել նոր ննջարաններ, վերականգնել բաղնիքները, սանհանգոյցներ, լուսացքատուներ: Սպիտակում յայտնի շինարար Մկրտիչ Լամբարեանը, քաղաքապետ Գագիկ Սահակեանը ջերմ խօսքեր ուղղեցին սփիւռքահայերին, անձամբ՝ Յ. Բալայեանին: Գլխաւոր Քաջ Նազարը չհասցրեց լինել Տավուշի մարզի Պառաւաքար գիւղի մանկապարտէզում, ուր շինարարական մեծ աշխատանքներ էր կատարել Յարութ Բրուտեանի ընտանիքի օգնութեամբ, սակայն նրան տեղեակ պահեցին արած գործի բարձր որակի եւ հաճելի անակնկալների համար: Սրտաուռ էր Բալայեանի հանդիպումը «Ոգնի» երգիծականի իմբազրութիւնում, ուր չիչեցին հանգուցեալ Արամայիս Սահակեանին, իսկ նրա կինը՝ Աստղիկը պատմեց թերթի պետական աշխատանքների մասին: Յ. Բալայեանին ջերմ ու սրտաուռ ընդունեցին Հայ Ազգային կոնգրեսի համաժողովի մասնա-

ՐԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆԸ ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ՎԱՐԺԱՐԱՆԵՆ ՆԵՐՍ

ՍՈՆԱ ՊԱՏԱԼԵԱՆ

Որքան կարեւոր է այս օտար ասիերուն պահել մեր հայկական աւանդութիւններն ու սովորութիւնները հայկական դպրոցէն ներս, որպէսզի այս նորահաս սերունդը գիտնայ եւ պահէ մեր սովորութիւնները եւ նաեւ իրենք ալ իրենց կարգին փոխանցեն ապագայ սերունդին: Վերոյիշեալները նկատի ունենալով, Սահակ-Մեսրոպ Վարժարանի չորրորդ կարգի աշակերտները Համբարձման տօնին առթիւ, կոկիկ յայտագիր մը պատրաստած էին իրենց ուսուցչուհիին առաջնորդութեամբ:

Առաջին առիթով Տիկ. Պատալեան բացատրեց Համբարձման տօնին իմաստը, երբ Զատիկէն 40 օրեր ետք Յիսուս երկինք համբարձաւ եւ բազմեցաւ Հօրը աջ կողմը, ապա տեղեկացուց նաեւ թէ այդ օր աղջիկներ սարերը կը բարձրանային, ծաղիկ կը հաւաքէին եւ ապա ուրախ տրամադրութեամբ ձուածեղ եւ կաթնապուր կը պատրաստէին եւ վիճակախաղ կ'ունենային: Այդ սովորութիւններուն հետեւելով, մեր հեզաճկուն աղջիկները սրահէն ներս մուտք գործեցին իրենց անուշիկ գունազեղ եւ անուշաբոյր ծաղիկներով եւ սկսան

միասնաբար երգել «Համբարձում ետլլան» եւ «Ամպի Տակից» երգերը, միեւնոյն ժամանակ պարելով եւ հրճուելով:

Շերթն էր քաշելու վիճակը: Դուրսին մէջ գետեղեցին ջուրը, որ նախօրօք օրհնուած էր Ս. Սարգիս Եկեղեցուց մէջ, դրին ծաղիկներ եւ առարկաներ եւ բոլորը բացազանչեցին. «Հարս հան վիճակն ի բարի, համբարձում բաղձանքդ կատարի»:

Ապա Տիկ. Պատալեան կարգաց վիճակները եւ բոլորը ուրախ գուարթ եւ մեծ հետաքրքրութեամբ մտիկ ըրին իրենց վիճակուած բախտերը յուսալով, որ իրենց բաղձանքը կ'ընայ իրագործուի:

Այս փոքրիկ պատկերը թարմացուց բոլորին մտքերը, պահ մը չիչելով մեր անցեալի հաճելի սովորութիւնները, որոնք մեր մտքերուն եւ հոգիներուն մէջ կը մնան յաւետեան:

Պրն. Տնօրէնն ալ իր կարգին գնահատեց տարուած աշխատանքը, քաջալերեց աշակերտներուն ներկայացումը եւ իր գոհունակութիւնը յայտնեց, որ այսպիսով է, որ մենք կը պահպանենք մեր հաճելի եւ հին սովորութիւնները ուրախ մթնոլորտի մէջ, որոնք պատճառ կը դառնան մեր դարաւոր մշակոյթի գոյատեւման:

կիցները, ջերմ խօսքեր հնչեցին գլխաւոր Քաջ Նազարին՝ Լեւոն Տէր Պետրոսեանի, Արամ Մանուկեանի, Լեւոն Զուրաբեանի եւ այլոց կողմից: Յագեցած էր Բալայեանի մէկ

ձեռք, քննարկումներ՝ Սփիւռքի եւ սփիւռքահայերին յուզող ինդիւրների մասին: Յ. Բալայեանը ԱՄՆ վերադարձաւ հայրենիքին օգնելու, օժանդակելու նոր լիցք ստացած, որոն-

շաբաթեայ այցը Հայաստան: Հարցազրոյցներ «Արմէնպրէս» եւ «Նոյեան Տապան» լրատուական գործակալութիւններին, գործնական քննարկումներ հիմնադրամի ապագայ աշխատանքի շուրջ, հասարակական, քաղաքական գործիչների հետ կոնկրետ պայմանաւորուածութիւններ, գրոյցներ, բանավէ-

ցից գլխաւորը պիտի լինի Հայոց Մեծ Եղեռնի 100ամեայ տարելիցի չիչատակման արարողութիւնները, հիմնադրամի 15ամեայ տօնակատարութիւնը եւ նորանոր դպրոցների եւ մանկատաների վերաշինումը՝ հայրենի կարիքաւոր երեխաների ապահովութեան եւ հանգստաւայրելու համար:

ՈՒՆՏԻ ԿԵՐԱՆՈՐՈՎՈՒՄ 99-ՐԴ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ

Շարունակուած էջ 6-էն

ները որոնց համար կախողան բարձրացան Քսանները այսօր տարրական իրաւունքներ դարձած են եւ մաս կը կազմեն համամարդկային քաղաքակրթութեան: Ահա, այս է Քսաններու եւ անոնց կուսակցութեան կարեւոր իրագործումը ոչ միայն մեզի՝ հայերու, այլ ամբողջ տարածաշրջանի իրաւագրկուած, ճնշուած եւ պապենական հողերուն վրայ ստրուկ դարձած ժողովուրդներուն ազատութեան համար: Քսանները Օսմանեան պետութեան մէջ ուզեցին մտցնել յառաջդիմական գաղափարներ», ըսաւ ան: Խօսելով ներկայ զարգացումներուն մասին, Ընկ. Թիւթիւնճեան մանրամասնօրէն անդրադարձաւ Սուրբոյ մէջ տիրող կացութեան եւ

թուփիւնը կը մնայ հայկական համայնքին ներքին միասնականութեան ամրապնդումը եւ համագործակցութեան դաշտի ընդլայնումը: Լիբանանահայութեան սպառնացող որեւէ անկանխատեսելի զարգացում կամ մարտահրաւէր պէտք է միայն միասնական ուժերով դիմադրուենք», ըսաւ Ընկ. Կիրակոս Թիւթիւնճեան: Ան հաստատեց, որ լիբանանեան ներքին խնդիրները կը լուծուին համաձայնութեամբ ու երկխօսութեամբ՝ հիմնուելով պետականութեան ու ժողովրդավարութեան սկզբունքներուն վրայ: «Մեր երկրորդ սկզբունքը՝ ազատ կարծիքի եւ ազատօրէն արտայայտուելու հանդէպ մեր յարգանքն է: Լիբանան չի կրնար կրել այնպիսի վարչակարգեր, որոնք իրենց ծնունդը կ'առ-

ցաւ Հնչակեան կուսակցութեան պատմական դերակատարութեան, Քսաններու աւանդին եւ պատգամին, Թուրքիոյ ներկայ կացութեան, լայնախոհ թուրքերու հետ

կարիք ունի առերեսուելու իր սեփական անցեալին հետ: Մենք այդ թուրքերուն հետ միասին երկու կողմէն պիտի փշրենք ժխտողականութեան պատը», դիտել տուաւ

սուրիահայերու վիճակին:

Ան նշեց, որ վայրագ պատերազմը Սուրիոյ մէջ բազմաթիւ գոհեր պատճառած է եւ նիւթական հսկայական վնասներ: «Սուրիոյ բնակչութեան կողքին մարդկային եւ նիւթական մեծ վնասներ կը կրէ նաեւ մեր աւանդական եւ բարգաւաճ գաղութը, ուսմբերու եւ ականներու թիրախ կը դառնան հայաշատ թաղամասերը՝ խլելով մարդկային գոհեր, աւերելով հայկական եկեղեցիներ, դպրոցներ, ակումբներ, բնակարաններ եւ աշխատատեղիներ: Այս բոլորին վրայ հասաւ նաեւ Կիլիկիոյ վերջին պատառիկը հանդիսացող Քեսապի եւ մօտակայ գիւղերու անկումը:

նեն ուրիշներէ, կրօնականացուած են եւ չեն ապահովեր ժողովրդավարական ընտրութիւններ», հաստատեց Ընկեր Թիւթիւնճեան: Ան դիտել տուաւ, որ Քսաններու ոգեկոչման հանդիսութիւններ այս տարի տեղի պիտի ունենան դարձեալ Պոլսոյ, նաեւ Անգարայի մէջ: «Կան բազմաթիւ թուրքեր որոնք, կ'ընդունին Հայոց ցեղասպանութեան փաստը եւ Անգարայի իշխանութիւններէն կը պահանջեն ճանաչում եւ արդար փոխ հատուցում: Անոնց թիւը տարուէ տարի կը բարձրանայ», հաստատեց ընկերը: Իր խօսքին մէջ ան նաեւ խօսեցաւ Հայաստանի զարգացումներուն մասին: «Այսօրուան Հայաստանի ընդդիմադիրներու շարքին կան ոմանք, որոնք տակաւին մօտիկ անցեալին, գտնուելով իշխանութեան դիրքի վրայ կ'ընէին այն ինչ որ այսօրուայ վարչակարգը կը կատարէ: Իշխանութիւններուն վարած արտաքին քաղաքականութիւնը կը բխի Հայաստանի ռազմավարական շահերէն», ըսաւ Ընկ. Թիւթիւնճեան: Անոր համաձայն, անհրաժեշտ է Ղարաբաղի հարցով ազգային հայեցակարգ մը մշակել: «Ներքին գետնի վրայ սակայն, ժողովուրդը կը բողոքէ փտածութենէ եւ կաշառակերութենէ: Օրէնքին առջեւ չբաւորն ու հարուստը հաւասար չեն զգար, իսկ շուկային մէջ ապահովուած չեն մրցունակութեան պայմանները», եզրափակեց բանախօս ընկերը եւ հաստատեց, որ Հնչակեան կուսակցութիւնը կը մնայ անկախ Հայաստանի տէրն ու պաշտպանը:

լեզու գտնելու միջոցներուն եւ պատմական հողերուն վրայ գործունէութիւնը վերահաստատելու կարեւորութեան մասին: Հացպանեան դիտել տուաւ, որ Հնչակեան կուսակցութեան հիմնադրութիւնը՝ 1887 թուականին նորութիւն էր հայկական քաղաքական կեանքին ու պատմութեան մէջ: «Մեծ եղած է Հնչակեաններուն դերակատարութիւնը հայ ժողովուրդի կեանքին մէջ:

հասարակական գործիչը: Ան յիշեցուց, թէ ինչպէս Հասան Ճեմալ Միժեռնակաբերդի մէջ յարգած էր մէկ ու կէս միլիոն նահատակներուն յիշատակը: Հացպանեան իր խօսքին վերջին հատուածին մէջ անդրադարձաւ Թուրքիոյ մէջ Քսաններու չի շատակի ոգեկոչման հանդիսութիւններուն: «Այն ինչ որ պատահեցաւ անցեալ տարի Պոլսոյ մէջ, բնօրրան վերադարձի միայն առաջին քայլն էր եւ պէտք է գայն ողջունել:

Հնչակեանները իրենց կեանքը նուիրած են ազգին ու ժողովուրդին: Հայ ժողովուրդին փորձառութիւնը այս առումով իւրապատուկ է աշխարհին մէջ: Այն ինչ որ մենք ունեցած ենք, որեւէ այլ ժողովուրդ չունի», ըսաւ Հացպանեան: Անոր համաձայն, Չէ Կեւարան իր յեղափոխականի դաստիարակութիւնը աշակերտած պիտի ըլլար միայն Փարամազի նման գործիչի մօտ: «Փարամազ ունեցող ազգը, յիշելով Փարամազի սխրանքները, Պոլսոյ մէջ յիշատակելով Քսաններուն իշխատակը եւ թուրքին կեցցէ՛ Փարամազը ըսել տուող ազգը անմահ ազգ մըն է», հաստատեց Հացպանեան: Անոր համաձայն, կան մեծաթիւ թուրքեր, որոնք իրենց մարդկուկարիքը ունին: Մէջբերելով Յովհաննէս Թումանեանին խօսքերը Հացպանեան նշեց, որ թուրքը ձեռք կը մեկնէ հայուն, որպէսզի գայն դուրս հանէ ճահիճէն: «Թուրքը

Պէտք է վերադառնանք մեր արմատներուն: Մեր եղբայրներն են այնտեղ, մեր քոյրերը եւ մեր ազգի անդամները: Անոնք կը ներկայացնեն ժողովուրդին ձախ հատուածը: Պատմական հողերուն վրայ, Հնչակեան կուսակցութիւնը կրնայ դառնալ Նոր Հայաստանի նախա մարտիկը: 2015 թուականը պիտի դառնայ մեր վերածնունդը», եզրափակեց Հացպանեան:

Եզրափակիչ խօսքով հանդէս եկաւ ՄԴԿ Կեդրոնական վարչութեան ատենապետ Ընկ. Յակոբ Տիրգրանեան (Ելոյթը էջ 6):

Ընկ. Տիրգրանեանի խօսքէն ետք Ուխտի հրաւերով եզրափակուեցաւ հանդիսութեան պաշտօնական բաժինը: Ապա, ազգային, յեղափոխական եւ կուսակցական երգերով հանդէս եկաւ լիբանանահայ երգիչ Պերճ Նազգաշեանը, որ մեծ խանդավառութիւն ստեղծեց համալիրին մէջ հաւաքուած հայորդիներուն մօտ:

«Նոր Հայաստանի Գաղափարները»
Օրուան հիւր բանախօսն էր Հայաստանէն յատուկ այս առթիւ ժամանած հասարակական գործիչ Սարգիս Հացպանեանը: Ան խօսե-

VA Print Media

Book Printing • Hard Covers • Year Books
Restoration of Old Books & Bibles

Նոր Գիրքերու Տպագրութեան եւ
Հին Գիրքերու Նորոգութեան Համար
Հեռ.աձայնել՝ ՎԱՀԷ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆԻՆ

Vahe Atchabahian
1743 E. Elizabeth St. • Pasadena, CA 91104
Tel: 626-793-6220 • Cell: 626-354-5924
vamedia@yahoo.com • www.vaprintmedia.com

Դեսպան Թաթուլ Սարգսյանի Պատուում

Շարունակում է 1-ին

գալին բնոյթ, որ կու գար արժանաւորապէս մեծարելու հայ քաղաքագէտ մը, որու դիւանագիտական ներդրումը մեծ եղած է Ամերիկահայ իրականութենէ ներս:

Վսեմաշուք Թաթուլ Սարգսյանն՝ Ա.Մ.Ն.-ի մօտ Դեսպան նշանակուած է Մարտ 19, 2005-ին, իբրեւ Արտակարգ եւ Լիազօր Դեսպան: Ան նմանապէս Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպան նշանակուած Մեքսիքոյի Միացեալ Նահանգներու մօտ 2012-2013: Մարգարեան, նախքան իր դեսպանական պաշտօնները ստանձնելը, ծառայած է Հայաստանի պետական այլ կառույցներու շարքին, Ներկայացուցչական Տան եւ Գործադիր Բաժանմունքներէն ներս, իբրեւ Փոխ նախագահ 1990-1991: Եղած է Արտաքին գործոց նախարարութեան քաղաքագիտութեան բաժանմունքներու Վարիչ: Միջազգային կազմակերպութիւններու մօտ նշանակուած է Դեսպան Մարտ 19, 2005-ին: Ան նմանապէս, նշանակուած է Հայաստանի Հանրապետութեան Նախագահի Յատուկ Ներկայացուցիչ՝ Ղարաբաղի 2002-2004 -ին տեղի ունեցող բանակցութիւններուն:

Մեծարանքի ճաշկերոյթ-հանդիսութեան Հանդիսավար՝ իրաւաբան ձօնէֆ Կանիմեան Բարի Գալուստի եւ օրուան ճաշկերոյթ-հանդիսութեան նախաձեռնող ազգային կառույցներուն ուղղուած շնորհակալական խօսքով բացումը կատարեց ձեռնարկին՝ Սուրէն Մխիթարեանի Ա.Մ.Ն. ի եւ Հայաստանի հանրապետութեան քայլերգերուն կատարողութենէն ետք: Ապա Մուշեղ Արք. Մարտիրոսեան կատարեց սեղաններու օրհնութիւնը:

Օրուան մեծարեալ Վսեմաշուք Դեսպանին արդիւնաւէտ իննամեայ դիւանագիտական առաքելութեան եւ այդ կապակցութեամբ արձանագրած փայլուն ձեռքբերումներուն մասին երախտաշատ ոգիով անդրադարձաւ Ճ.Բ.Լ.Մ.ի փոխ նախագահ՝ Տիար Սիւնան Սիւնանեան: Հանդիսութեան մասնակից ներկա-

ներուն եւ օրուան մեծարեալի հանդէպ համառօտ այլ դիպուկ գնահատական խօսքով ելոյթ ունեցաւ Գալիֆորնիոյ մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան վսեմաշուք Հիւպատոս՝ Տիար Սէրկէյ Սարգիսով:

Ջերմ ծափահարութիւններու եւ յոտնկայս յարգանքի սիրալիւր միջոցառումի մէջ հանդէս եկաւ մեծարեալ դեսպանը: Ան շնորհակալութեան խօսք ուղղեց ներկայ հանդիսութիւնը կազմակերպող ազգային կառույցներուն: Առիթէն օգտուելով ան իր անխառն շնորհակալութիւնները եւ գնահատանքը յայտնեց Ամերիկայի հայ համայնքին, որ բոլորանուէր գործակցութեան ոգիով միշտ իր քաղաքական նպատու բերած է իր դեսպանութեան մշակած ազգային եւ պահանջատիրական նպատակաւոր առաքելութեան մէջ: Ան բարձր գնահատեց Ամերիկահայութիւնը Արցախի հանրապետութեան՝ Ա.Մ.Ն.-ի շատ մը նահանգներու կողմէ ճանաչման բերած մեծ աշխատանքին համար: Ան շնորհակալ լի շատակեց Պաթոն Ռուսի մէջ գործող Հնչակեան կուսակցութեան տարած հետեւողական աշխատանքները, Արցախի հանրապետութիւնը ճանչցնելու համար Լուիզիանա նահանգի կողմէ: Մարգարեան, նոյնպէս, երախտապարտ ոգիով դրուատեց Արցախի Հանրապետութեան ճանաչումը Գալիֆորնիոյ Նահանգի կողմէ: Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեանի օրհնութեան խօսքով, Վսեմաշուք Դեսպան Թաթուլ Սարգսյանի մեծարանքի հանդիսութիւնը իր աւարտին հասաւ:

«Մասիս» շաբաթաթերթի խմբագրութիւնը ջերմօրէն կ'ողջունէ Ա.Մ.Ն.-ի մօտ, Հայաստանի Հանրապետութեան վսեմաշուք Լիազօր Դեսպան՝ Թաթուլ Սարգսյանին նուիրուած մեծարանքի ճաշկերոյթ-հանդիսութիւնը, մեծապէս կը գնահատէ անոր հայրենի ազգային, քաղաքական եւ դիւանագիտական առաքելութեան բերած փայլուն ներդրումը եւ կը մաղթէ անոր նորանոր յաջողութիւններ:

Պատիւս՝ արժանաւորաց:

ԹՈՒՐԲ ԺՆՏՈՂԱԿԱՆՆԵՐԸ ՉՅԱՉՈՂԵՑԱՆ

Շարունակում է 14-ին

սի երեկոներու ինչ կ'ընենք այստեղ...»:

Միւս ելոյթներս տեղի ունեցան լեցուն դահլիճներու մէջ՝ առանց խափանման: Ըստ Աւստրալիոյ Հայ Դատի յանձնախումբի տուեալներուն՝ Միտնի մէջ Ապրիլ 24ին առաջին ելոյթիս ներկայ եղած է 1100 անձ: Յաջորդ գիշեր ես երկրորդ անգամ ելոյթ ունեցայ նոյն քաղաքին մէջ: Այնուհետեւ, Ապրիլ 27ին ելոյթով հանդէս եկայ նման ձեռնարկի մը Մելպուռնի մէջ, 500 հիւրերու ներկայութեամբ:

Ճամբորդութեանս ընթացքին միակ տհաճ երեւոյթը Աւստրալիոյ վարչապետ Թոնի Ապոթի յղած ուղերձն էր Միտնիի ոգեկոչման արարողութեան: Վերցնելով էջ մը նախագահ Օպամայի «Թատերական ներկայացումներու ժողովածուէն», Ապոթ իր հակիրճ ուղերձին մէջ, խուսափելով ցեղասպանութիւն բառէն, օգտագործեց այլ բառեր (սարսափ, ողբերգութիւն, սարսափելի իրադարձութիւններ, կորուսեալ կեանքեր): Աւստրալիոյ Հայ Դատի յանձնախումբի գործա-

դիր տնօրէն Վաչէ Ղահրամանեան վարչապետին նամակով մը յայտնեց, որ անոր ուղերձը պիտի չկարդայ հանրութեան դիմաց, որովհետեւ «ցեղասպանութիւն բառի կոպիտ բացթողումը մեծ վիրաւորանք է Աւստրալիոյ հայ համայնքին հանդէպ»:

Ղահրամանեան յիշեցուց վարչապետին նախորդ տարուան անոր ուղերձին մասին, երբ իբրեւ ընդդիմութեան առաջնորդ՝ ան պատշաճ կերպով բնութագրած էր Հայոց Յեղասպանութիւնը: Ի տարբերութիւն վարչապետին՝ Աւստրալիոյ գանձապետ, երկրի կառավարութեան ամենէն բարձրաստիճան նախարար ձօ Հոքին հանդէս եկաւ Հայոց Յեղասպանութիւնը յատկօրէն ճանչցող պաշտօնական յայտարարութեամբ:

Ես հեռացայ Աւստրալիայէն՝ խորապէս տպաւորուած 50 հազար կազմող հայ համայնքի քաղաքական բարձր աշխուժութեամբ, որ ծունկի կը բերէ քանակով զինք քանի մը անգամով գերազանցող, աւելի քան 200 հազար կազմող թրքական համայնքը:

Թարգմանեց՝ ՌՈՒՋԱՆՆԱ ԱՒԱԳԵԱՆ

«ՎԵՐԱԴԱՐՁ՝ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՅՈՂԵՐ»

Շարունակում է 6-ին

պարտականութիւնը պէտք է ըլլայ մշակել հայ դատի հետապնդման ընդհանուր ռազմավարութիւն ուր պէտք է, Հայաստանի եւ Սփիւռքի դերերու յստակ բաժանում կատարուի եւ հաշուի առնուին Հայաստանի պետական շահերը Սփիւռքի ակնկալութիւնները: Միանական մօտեցումը միակ գրաւական է կանխելու այն անխորժութիւնները, որոնք ծագեցան Հայաստանի-Սփիւռքի միջեւ Հայաստան-Թուրքիա Protocol-ներու ստորագրման օրերուն:

2- Ժամանակը հասունցած է, ցեղասպանութեան ճանաչումէն անդին նայելու եւ հատուցման իրաւական հիմքեր մշակելու: Առ այսօր բացի վերնազրեղէն գրեթէ ոչ մէկ աշխատանք տարուած է այդ ուղղութեամբ տրուած ըլլալով, որ իւրաքանչիւր հայ, ներառեալ այսօր հոս գտնուողներս, հատուցման վերաբերեալ իր առնաձայատուկ պատկերացումն ունի:

3. Թուրքիոյ առողջ մտաւորականութեան ու քաղաքական գործիչներու հետ կապերը պէտք է սերտացնել: Ցեղասպանութեան թեմային արծարծումը, ճանաչման եւ հատուցման մէջ քանիզմներուն մասին ամէնօրեայ գրոյցներուն մեր մասնակցութիւնը շատ աւելի դրական արդիւնք կրնայ տալ Թուրքիոյ մէջ քան հեռուոր ափերու վրայ տարուած շատ մը աշխատանքներ:

Գ. Մնալով պահանջատիրութեան ծիրէն ներս եւ նկատի ունենալով Թուրքիոյ մէջ ընթացք առած մասնակի փոփոխութիւնները հարկ կը համարենք, անգամ մը եւս շեշտը դնել Թուրքիոյ տարբեր շրջաններուն մէջ որոշակի աշխատանքներու վերականգնման եւ գործուէնութեան վերադարձին վրայ: Այդ վերադարձը պէտք է ըլլայ բաւական աշայուրջ եւ ուսումնասիրուած: Այս առումով գաղտնիք չէ արդէն, որ Ս.Դ.Հ.Կ.ն որպէս մայր կուսակցութիւն արդէն աշխատանքներ ծաւալած է եւ այդ գործերուն ամէնէն երեւելիին դարձաւ անցեալ տարի Հնչակեան Քսաններուն յիշատակի ոգեկոչման 98-ամեակի նշումը Պոլսոյ Պայագէտ հրատարակին վրայ ինչպէս նաեւ այս տարի տեղի ունեցած երկու կեդրոնական հանդիսութիւններով որոնք տեղի ունեցան Պոլսոյ Էտրինէքաբուի հայկական գերեզմանատան եւ Անգարայի մէջ: Այս ձեռ-

նարկները ոչ միայն խորհրդանշական վերադարձ կարելի է համարել, այլ խորքային պատգամ բոլորին:

Դ- Ս.Դ.Հ.Կ.ի համար հիմնական ու կարեւոր դեր ունին Միջին Արեւելեան գաղութները եւ այս ծիրին մէջ հարկ կը համարեմ անգամ մը եւս պարզել կուսակցութեան ընդհանուր կեցուածքները միջին արեւելքի մէջ տիրող յատկապէս, Սուրիոյ, իրաքի, Եգիպտոսի եւ Լիբանանի քառասյին ու ծանր իրավիճակին առընթեր: Մենք որպէս կուսակցութիւն կը հաւատանք, որ միջին արեւելքը հարուածող բոլոր տագնապները կարելի է լուծել բացառապէս քաղաքական երկխօսութեան ճանապարհով:

Ե. Հնչակեան կուսակցութեան հիմնական յենարանը անոր պայծառ երիտասարդութիւնն է: Երիտասարդութիւն որն ունի գաղափարական ամուր հիմքեր, որն ունի նուիրում ու հաւատք եւ երիտասարդութիւն որ պատրաստ է ծառայելու մեր ժողովուրդին:

Լարուածութեան, հատուածականութեան, խտրականութեան ժամանակները անցած են Սիրիայի ընկերներ: Ու այսօր Քսաններու օրուան առիթով թոյլ տուէք բարձրաձայն ըսելու, որ Պէյրութի մէջ առկայ շեշտը Հնչակեան ոգին իր արձանգանքները պիտի ունենայ ամբողջ հայաշխարհին վրայ: Պէյրութէն, Հայլէպ ու Դամասկոս, Դամասկոսէն Երեւան ու Ժընեւ եւ մինչեւ հեռուոր Ամերիկայի ափեր:

Պէյրութը ինչպէս միշտ եղած է մեր կուսակցութեան կարեւոր ամբողջներէն մին ու առաւել քան երբեք Պէյրութի Հնչակեան երիտասարդներն ու մեր աւագ եւ փորձառու ընկերները իրենց պատրաստակամութեամբ եւ նուիրումի անսակարկ ոգիով այսօր եւս կը շարունակեն ու պիտի շարունակեն քալել մեր կուսակցութեան անշեղ ուղիով: Մեր ընկերները եւ մենք բոլորս պիտի քայլենք այդ ճանապարհէն յանուն մեր ուխտին, յանուն մեր քսաններուն, որոնց աւանդը պիտի շարունակէ մնալ որպէս անվերջ պատգամ, որպէս եռանդ եւ որպէս մշտանորոգ ուխտ:

Կեցցէ՛ Հայ ժողովուրդը:
Կեցցեն անմահ Քսանները:
Կեցցէ՛ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութիւնը :
Կեցցէ՛ ազատ անկախ ամբողջական Հայաստանը:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA

\$ 100,00 (Air Mail) for Canada.

\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State: ----- Zip Code: -----

Country: -----

Tel :----- Fax :-----

ՄԱՐԱԶԴ

ԳՈՒԽՆ ՔԻՅ ՊԱԼԻՈՉԵԱՆ
1946-2014

Սրտի դառն կսկիծով կը գուժենք մեր սիրեցեալ կնոջ, մօր եւ հարազատին **ԳՈՒԽՆ ՔԻՅ ՊԱԼԻՈՉԵԱՆ**ի մահը որ տեղի ունեցաւ 16 Յունիս, 2014ին չեա երկարատեւ հիւանդութեան:

Յուդարկաւորութեան եկեղեցւոյ կարգը տեղի պիտի ունենայ Շաբաթ, Յունիս 28, 2014ին առաւօտեան ժամը 9:00ին Ֆորըստ Լոնի Կարմիր եկեղեցւոյ մէջ, 6300 Forest Lawn Drive, Los Angeles CA 90068 ապա թաղման կարգը նոյն գերեզմանատան մէջ:

- Սգակիրներ՝
- Ամուսինը՝ Վահէ Պալիոզեան
- Դուստրը՝ Ալիսըն Պալիոզեան
- Տագրը՝ Հրաչ Պալիոզեան
- Տալը՝ Անի Սենեքերիմեան եւ զաւակը Յարութ
- Զարմուհին՝ Անահիտ Գազանճեան եւ դուստրը՝ Սիլվա եւ Նիք Շիրիլլա
- Տեպորա Պալիոզեան եւ դուստրերը Միշէլ, Թալին, Էլիզապէթ Պալիոզեան
- Լիզա Մենտոզա եւ Փէմ Մուր
- Խաչիկ եւ Յարութ Ֆաքէճեան
- եւ համայն հարազատները

Փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւնները կը խնդրուի կատարել՝ Holy Trinity Armenian Evangelical Church 1300 East Colorado Street Glendale, CA 91205
In Memory of Colleen Kay Baliozian

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ՊԱՐՈՅՐ ԳՐԱՃԵԱՆի մահուան տխուր առիթով Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան վարչութիւնն ու անդամները իրենց խորագրաց վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի աջրիին, զաւակներուն եւ համար պարագաներուն:

ՊԱՐՈՅՐ ԳՐԱՃԵԱՆի մահուան առիթու Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան վարչութիւնը իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի ընտանեկան համայն պարագաներուն:

ՊԱՐՈՅՐ ԳՐԱՃԵԱՆի մահուան առիթու Սահակեան Սանուց Միութեան վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի աջրիին՝ Արմէնուհի Գրաճեանին եւ համայն պարագաներուն:

Առ այդ փոխան ծաղկեպսակի իր սրտափուռ նուիրատուութիւնը կը կատարէ «Մասիս» շաբաթաթերթին:

ՊԱՐՈՅՐ ԳՐԱՃԵԱՆի մահուան առիթու Յովհաննէս Պալայեան իր խորագրաց ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալի աջրիին՝ Արմէնուհի Գրաճեանին եւ համայն պարագաներուն:

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԱՍՈՅԵԱՆի մահուան տխուր առիթով Յովհաննէս Պալայեան իր խորագրաց ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալի աջրիին՝ Տիկ. Ժանէթ Ասոյեանին, զաւակներուն եւ համայն պարագաներուն:

ԻՆՉ ԿԸ ՊԱՏԱՅԻ ԻՐԱՔԻ ՄԷՁ

Շաբուճակուած էջ 14-էն

դառնայ յառաջիկայ օրերուն:

Նոյն թուրքիան տխուր պիտի չըլլայ եթէ իրաքը մնայ քառասուն վիճակի մը մէջ առանց մտածելու, որ նոյն այդ ահաբեկիչները կրնան անաղմուկ կերպով թրքական հողեր թափանցել:

Բոլորին համար ձեռնտու է թոյլ, անկարող, հիւանդ եւ արիւնախեղը իրաք մը:

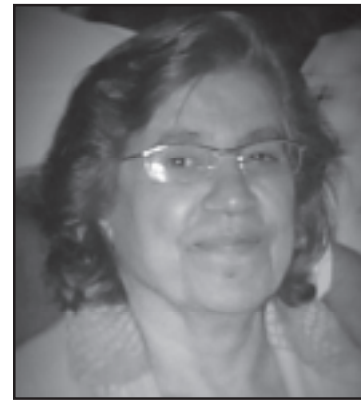
Ու տակաւին խօսակցութիւններ կան, որ այս ընթացքը իրաքը պիտի տանի մասնատումի ստեղծելով՝ Սիւննի, Շիիթ եւ Քրտական

«Իրաքներ»:

Միջին արեւելիքի մէջ Ամերիկեան քաղաքականութեան ձախող դերակատարումներէն ետք նախագահ Օպամայի գերատեսչութեան հանդէպ ոչ մէկ վստահութիւն կայ մանաւանդ Սիւննի Արաբական տէրութեանց մօտ:

Եւ այս պատճառով է նաեւ, որ իրաքի ընդհանուր իրավիճակին կարգաւորման մէջ շատ բան կախեալ է իրանէն: Ու գաղտնիք այլ չէ, որ Շիիթ աշխարհի թիւ մէկ առաջնորդ երկիրը նոյնինքն Օպամայի գերատեսչութեան կողմէ անուղղակի ամբողջական լիազօրութիւններ

ՇՈՒԿԵԱՆԳԻՍ

ՄԱՐԻ ՏԵՐՎԻՇՕՂԼԵԱՆի (մահացած Հայէպ) մահուան քառասունքին առիթու, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի՝ Յունիս 6, 2014, Փասատինայի Սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Սբ. Պատարագի:

Խնդրողներն են՝
Տէր եւ Տիկին Յարութ Տէրվիշօղլեան եւ զաւակները եւ համայն հարազատներ եւ ազգականներ:
Յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՇՈՒԿԵԱՆԳԻՍ

ԱՐՄԻՆԷ ԳՈՒԲԵԼԵԱՆի մահուան քառասունքին առիթով յաւարտ Ս. Պատարագի տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգստեան պաշտօն, Կիրակի, 29 Յունիս, 2014, Փասատինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ մէջ, 2215 East Colorado Blvd., Pasadena, CA 91107:

Խնդրողներն են՝
Դուստրը՝ Այրի Տիկին Զաւա Աքըլեան եւ զաւակները՝ Մէնիքս եւ Փիա
Դուստրը՝ Տէր եւ Տիկին ձորճ Եւ Զորիա Ղարիպ եւ զաւակները՝ Ռիչըրտ եւ Քրիսթին
Զաւակը՝ Նազարէթ եւ Սուզան Գիւբէլեան եւ զաւակները՝ Ազատ եւ Էլիզա
Դուստրը՝ Տէր եւ Տիկին Պետրոս եւ Լենա Խոտանեան եւ զաւակները՝ Արմիկ եւ Ժանօ
Դուստրը՝ Տէր եւ Տիկին Պիլլի եւ Ազօ Ֆիշըր եւ զաւակները՝ Անի եւ Էմմա
Քոյըր՝ Տիկին Ալիս Կոքճեան:
Հոգեհանգստեան արարողութենէն ետք հոգեճաշ պիտի մատուցուի Տէր եւ Տիկ. Պետրոս եւ Լենա Խոտանեաններու բնակարանին մէջ, 1721 Del Val Avenue, Glendale CA 91207:
Հանգուցեալի յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ունի: Նոյնն է պարագան նաեւ Սուրիոյ մէջ, ուր ԱՄՆ-ի ԱԳ նախարար ձոն Քէրի Պէյրութի մէջ «աղաչական» ոճով կը դիմէ «Հըզպալլա»ին որ դադրեցնէ պատերազմը Սուրիոյ մէջ:

ԱՄՆ Կը դատապարտէ «Հըզպալլա»ն բաց կոչ կ'ուղղէ անոր, որ դադրեցնէ պատերազմը Սուրիոյ մէջ: Կը դատապարտէ Մալէքին բաց նաեւ զաւազան ցոյց տալով կը վստահեցնէ, թէ իր օրուժը պատրաստ է այրել Սիւննի «ահաբեկիչներ»ուն ձեռքերը:

Միացեալ Նահանգներ իր ձեռքերուն մէջ կը պահէ Սիւննի եւ Շիիթ հակամարտութեան կարեւոր խաղաքարտը: Իրաքեան տեսադաշտին վրայ սակայն այդ քաղաքական ձեւաչափը կրնայ դուրս գալ Օպամայի ծանկերէն եւ պատճառ դառնալ ամբողջ տարածաքաղաքականի հրկիզման: Եւ այդ հրկիզումը կրնայ երկար տարիներ տեւել:

Յաւօք ոչ Մէլուտական Արաբիան եւ ոչ ալ իրանը տակաւին չեն կրցած հասկնալ, որ Միացեալ Նահանգներուն համար կարեւոր է որ անոնք մնան յաւիտենական թշնամիներ, լեցուն ատելութեամբ եւ արեան հեղեղներ հոսեցնեն իրաքի եւ Սուրիոյ մէջ:

Յառաջիկայ օրերը կարեւոր պիտի ըլլան իրաքի համար: Նաւթի մեծ պաշարներով հարուստ այս երկիրը կանգնած լուրջ վտանգներու առջեւ:

Արդեօք իրաք բռնած է մասնատումի ճամբան:
Սպասենք:

100 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ՝ ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ՄԱՍՈՒՆ ՈՒ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐՈ

Շարունակուած էջ 8-էն

տարատեսակ հիւանդութիւններու՝ դէպի հեռաւոր անապատ տանող մահուան ճամբաներուն վրայ: Այս առնչութեամբ ականատես մը կը վկայէ. «Ականատես եղա՛յ անասելի տեսարաններու»: «**Լա Սանթինէլ**» կը մեղադրէ ոչ միայն երիտթրքական կառավարութիւնը, այլ այս ոճրագործութեան պատասխանատու կը համարէ նաեւ անոնց գինակից գերմանական եւ աւստրիական պետութիւնները: Այստեղ է որ «**Լա Սանթինէլ**» առաջին անգամ «**La terreur en Turquie-Ահաբեկչութիւնը թուրքիոյ մէջ**» խորագիրը կրող յօդուածով [49] կ'անդրադառնայ Կ. Պոլսոյ մէջ տեղի ունեցած Հնչակեան Քսան Կախաղաններու ողբերգական եղելութեան: Թերթին սոցնական դարձը ունի միաժամանակ հետեւեալ ենթատիտրագիրը. «**Vingt Arméniens pendus Constantinople - Des milliers massacres en Arménie - Քսան հայեր կախաղան հանուած են Կ. Պոլսոյ մէջ - Հազարաւորներ ջարդուած են Հայաստանի մէջ**»: Բայց այս նիւթը ներկայացնելէ առաջ, շահեկան կը նկատենք այստեղ բանալ փակագիծ մը, տալով համառօտ պատմութիւնը Հնչակեան Քսան Կախաղաններուն, պարզապէս ընթերցողին տրամադրելու համար պատմական համապատասխան ենթահող մը:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԵՂԵՆՈՒԹԻՒՆԸ

7 Սեպտեմբեր 1913 թուականին Ռուսիոյ Կոստանցա քաղաքին մէջ կը գումարուի Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան 7րդ պատգամաւորական ժողովը [50]: Հնչակեան զանազան կեդրոններէ հոն ժամանած պատգամաւորներու առջեւ դրուած էր դիմակայել ժամանակի ծանր մարտահրաւէրը, քաղաքական ճիշդ կողմնորոշում որդեգրել Հայաստանի ինքնավարութեան հարցով, ճշդել կուսակցութեան յետագայ գործունէութեան ծրագիրը: Այս ժողովի պատկառազու հեղինակութիւններն էին Ստեփան Սապահյուլեան, Վարազդատ Գր. Անպարճեան [51] եւ Տոթթ. Պէննէ

(Պետրոս Թորոսեան): Ժողովը կը վաւերացնէ հետեւեալ օրակարգը. ա. ՍԳՀԿԻ դիրքորոշումը թուրքիոյ մէջ: բ. Ընդհանուր եւ մասնաւոր բարենորոգումներու եւ ինքնավար Հայաստանի հարցը: գ. Միջկուսակցական յարաբերութիւնները: դ. Կուսակցական մասնաճիւղերու փոխարարբերութեան հարցը: Մեկնելով այն փաստէն, որ երիտթուրքերը կը վարէին հայտեսաց քաղաքականութիւն մը, իսկ Օսմ. Սահմանադրութեան հոչակումէն ետք հայութեան կեանքը ոչինչով բարեփոխուած էր, ընդհակառակը՝ օրէջօր աւելի զգալի կը դառնար ասեղ վտանգի մը սպառնալիքը, պատգամաւորական ժողովը կ'որոշէր որ անցնելի անօրինական գործունէութեան: Որոշում կայացնող հեղինակաւոր մարմին մը, գլխաւորութեամբ Ստեփան Սապահյուլեանի, Վարազդատի եւ Փարամազի, կ'ընդունի զազտնի որոշում մը՝ ահաբեկչութեան միջոցով սպաննել երիտթուրք ղեկավարներէն ոմանք, մասնաւորաբար եռապետութեան պարագլուխներէն՝ Էնվէրն ու Թալէաթը: Կոստանցայի ժողովի որոշումները շուտով կը սկսին գործադրուիլ: Ստեփան Սապահյուլեան իսկոյն կ'անցնի երիտթուրք բռնապետներուն դէմ մահափորձը կազմակերպելու գործին եւ, չիրաւի, ահաբեկիչները եզրապտտէն կը տեղափոխուի Կ. Պոլս, սպասելով մահափորձն իրագործելու համար պատեհ առիթին: Յաւաք սրտի, ամբողջ ծրագիրը եղբրական հետեւանքներով կը ձախողի, ներքին եւ աններքին դաւաճանութեան մը հետեւանքով: Եզրապտտի հնչակեան մասնաճիւղէն որպէս պատգամաւոր Կոստանցայի ժողովին մասնակցած Արթիւր Եասեանը [52], բուն ինքնութեամբ՝ Արշաւիր Սահակեան վատանուն հայը, թրքական ոստիկանութեան կը մատնէ Կոստանցայի ժողովին առնուած գաղտնի որոշումը՝ երիտթուրք ղեկավարները ահաբեկելու մասին:

Այս դաւաճանը, որ արդէն Հնչակեաններու մօտ կասկածելի դարձած էր ու Գահիրէի մէջ անոնց կողմէ սկսած էր հակոթութեան տակ առնուիլ, թրքական ոստիկանութեան օժանդակութեամբ կ'ազատու կը տեղափոխուի Կ. Պոլս: Թալէաթի հրամանով թուրքերը մէջ շուտով կը ծաւալի հնչակեան գրեթէ բոլոր երեւելի անձնաւորութիւններուն դէմ հալածանքի հսկայ ալիք մը: Կը ձերբակալուին հնչակեան ղեկավարներէն շուրջ 120 հոգի: Կը փակուին Հնչակեաններու «Կայծ» եւ «Կոհակ» թերթերը, նաեւ գաւառներուն մէջ թուրք ոստիկաններու կողմէ կը սպաննուին շարք մը կուսակցական գործիչներ: 16 Յուլիս 1914ին Կ. Պոլսոյ մէջ ձերբակալուած հնչակեան ղեկավարներու դատավարութիւնը ռազմական դատարանին կողմէ կը սկսի 28 Ապրիլ 1915ին [53]: Անոնց դէմ կ'առաջադրուին հետեւեալ մեղադրանքները. ա. Հնչակեան Կեդրոնի 1913 թուականի Փարիզի կոչը՝ ուղղուած Եւրոպայի ազգերուն եւ պետութիւններուն, Հայաստանի ինքնավարութեան եւ բարենորոգումներու ծրագրին վերաբերել: բ. Կոստանցայի պատգամաւորական ժողովի ընդունած «դաւադրական որոշումները»: գ. Թալէաթի դէմ մահափորձ ձեռնարկելու ծրագիրը: Ռազմական դատարանին առջեւ հնչակեան ամբաստանեալներուն դէմ դաւաճանի վկայութիւններով գործօն մասնակցութիւն կ'ունենայ Արթիւր Եասեան վատահամբաւ հայը, որ ոչ միայն թրքական ոստիկանութեանը մատնած էր Կոստանցայի որոշումներուն մեծ մասը կատարութիւններուն մեծ մասը կատարուած էին իր ցուցմունքներուն հետեւանքով: Բնականաբար, հայ ազգի այս մեծ դաւաճանը իր արդար մահապատիժը կը գտնէ 1919 թուականին Ատանայի մէջ, հնչակեան վրիժառու գործողութեամբ: Սակայն, 14 Յունիս 1915ին, ռազմական դատարանին տուած վճիռով մահուան կը դատապարտուին հնչակեան կարկառուն գործ

ծիչներէն քսաներկու հոգի: Մահուան դատապարտուած հերոսներու խումբէն երկու անձերու՝ Ստեփան Սապահյուլեանի եւ Վարազդատի նկատմամբ վճիռը կ'արձակուի հեռակայ կարգով, քանի որ անոնք արտասահման կը գտնուէին: Հնչակեան Քսան Անմահներուն մահապատիժը կը գործադրուի 15 Յունիս 1915ին Սուլթան Պայագիտ հրապարակին վրայ: Երիտթուրք ցեղասպաններուն ձեռքով կախաղան կը բարձրանան հայ յեղափոխութեան եւ ազգի ազատագրութեան կարկառուն դրօշակակիրներէն Փարամազը (Մատթէոս Սարգսեան), Դոկտ. Պէննէն (Պետրոս Թորոսեան), Յակոբ Գազազեանը, Վահան Պոյաճեանը (Ռուբէն Կարապետեան), Մինաս Քէչիշեանը (Գաբրիէլ), Սմբատ Գըլըճեանը (Անկուտի Պետրոս), Աբրահամ Մուրատեանը, Արամ Աչըզաչեանը, Գարեգին [54] Պողոսեանը, Հրանդ Եկաւեանը, Պորոս Պողոսեանը, Յակոբ Պասմաճեանը, Թովմաս Թովմասեանը, Երեմիա Մանանդեանը [55], Մկրտիչ Երէցեանը, Գեղամ Վանիկեանը (Վանիկ), Երուանդ Թօփուզեանը (Բանուոր), Յովհաննէս Եղիազարեանը (Կիւտիկ Չելլօ), Գառնիկ Պոյաճեանը եւ Արմենակ Համբարձումեանը: Հայոց ազատագրական պայքարի սրբազան խորանին վրայ իրականացած այս գերազանց գոհաբերութեան ականատես Գալուստ Քէնյ. Պողոսեան յետագային կը վկայէ, որ ազգին հերոսները «Անվէճեր կերպով կը դիմագրաւէին մահը եւ կ'արհամարհէին զայն»: Դոկտ. Պէննէ մահուան սեմին կը բացազանչէ. «Մեզ՝ քսան կը կախէք, բայց քսան հազարներ պիտի հետեւին մեզի»: Իսկ Փարամազ կախաղանին բարձունքը իրեն դարձուցած Սինայի մը կամ Թափօր լեռի մը աստուածակոխ գագաթը, մարգարէաշունչ կը յայտարարէ. «Դուք մեր մարմինը միայն կրնաք սպաննել, բայց մեր գաղափարը՝ ոչ: Վաղը ան պիտի երեւի Արեւելքի հորիզոնին վրայ: Հայութիւնը պիտի ողջունէ ինքնավար սոցիալիստական Հայաստանը» [56]: (Շարունակելի 2)

[33] Տե՛ս, Յովհաննիսեան Գ., անդ, էջ 201-202:
 [34] 1909-ի Ապրիլ 12-ի հակայեղափոխական շարժումը եւ Կ. Պոլիս ներխուժած զինեալ ամբոխը, որ մայրաքաղաքին մէջ աւերներու եւ սպանութիւններու շարժումը ալ կը գործէ, ուղղակի խուճապի կը մատնէ Երիտթուրք-բնու պարագլուխները, որոնցմէ ոմանք փախուստի դիմելով, ուրիշներ աչ ու ձախ պահուիւթելով կը փորձեն մագապուրծ փրկել իրենց կեանքը: «Ապտիւլ Համիտ Բ. Կարմիր Սուլթանը» գիրքի հեղինակ Գուրգէն Եազընեան, իր ստուար աշխատասիրութեան մէջ մեզի կը հաղորդէ հետեւեալ կարեւոր տեղեկութիւնը. «Արիւնկ-գակ Թալապ կ'ապաստանի Ակնունիի տունը, (...) ապա Զոհրապ գիմֆ կ'առաջնորդէ գերմանական դեսպանատուն: Տիկին Զոհրապի կրկնակի դիմումները Խալիլին՝ ապարդիւն պիտի մնային Զոհրապը սպանդի նամբայէն վերադարձելու, երբ դեռ Հալէպ էր»: Անդ, էջ 681:
 [35] VR, 92, 22. 04. 1909.
 [36] VR, 87, 16. 04. 1909. [37] VR, 88, 17. 04. 1909. [38] VR, 94, 24. 04. 1909.
 [39] VR, 105, 7. 05. 1909.
 [40] VR, 108, 11. 05. 1909.
 [41] Նոյնը:
 [42] Ցեղասպանագիտութիւնը վաղուց ապացուցած է, որ Ատանայի նշուած ջարդերու բոլոր պատասխանատուները երիտթուրքերն էին: Այս մասին տես նաեւ վերոնշեալ Գ. Յովհաննիսեանի «Հնչակեան Կուսակցութեան Պատմութիւն» աշխատասիրութիւնը, էջ 203-204. Գուրգէն Եազընեան նմանապէս Ատանայի ջարդին զլիստոր պատասխանատու կը նկատէ Երիտթուրք պարագլուխները, որոնք ծրագրած էին այս քսանի յարաբեր Սուլթանին վերադարձելով ապահովել անոր գահընկէցութիւնը: Տես, Եազընեան, անդ, 689-696:
 43 Triumvirat©
 44 Ismail Enver Pasa, օսմաներէն (1881-1922), կը սպաննուի Տուշանայի մօտերը՝ Տանիկիստանի մէջ, թիւրքմէներու հետ սովետական Կարմիր Բանակին դէմ մղած մարտերու ընթացքին:

45 Mehmed Talat Pasa, օսմաներէն (1874-1921), սպաննուած Պերլիմի մէջ, Սողոմոն Թեխլիբեանի վրիժառու գնդակով:
 46 Ahmet Cemal Pasa, օսմաներէն (1872-1922), կը սպաննուի Թիֆլիսի մէջ, «Նեմեսիս գործողութիւն»-ը իրականացնող Ստեփան Ծաղիկեանի, Արտաշէս Գեորգեանի եւ Պետրոս Տէր Պողոսեանի վրիժառու գնդակով:
 47 Հետեւելով իր կատարութեան թելադրանքին, Զիա Պէլ, 27 Օգոստոս 1915-ին, տուած էր համատարած կոտորածներու իրողութիւնը հերքող յայտարարութիւն մը: Տես այս մասին՝ Johannes Lepsius, Der Todesgang des Armenischen Volkes, Bericht über das Schicksal des armenischen Volkes in der Türkei während des Weltkrieges, 1919, S© 163-165©
 48 SE, 284, 6.12.1915.
 49 SE, 180, 6.10.1915.
 50 Տես, Յովհաննիսեան Գ., անդ, էջ 249-261:
 51 Անճնական նկատառումով մը Տոթթ. Եղիկ ձերբեւան կը հաւաստիացնէ, որ Վարազդատի իսկական անունը Յակոբ Թիւրպեան է: Գեղամ Յովհաննիսեան Վարազդատի որոշապէս Գրիգոր Անպարնեան անունը կը վերագրէ, տե՛ս, Յովհաննիսեան Գ., անդ, էջ 11, 133: Ա. Կիտուր նմանապէս կ'անդրադառնայ Գրիգոր Անպարնեան անունին, սակայն առանց նշելու, որ սոյնը Վարազդատի բուն ինքնութեան կը վերաբերի:
 52 Այս տխրահոչակ մարդուն մասին տես Կիտուր Ա., Պատմութիւն Ա. Գ. Հնչակեան Կուսակցութեան 1887-1962, Պէրլուք, 1962, էջ 377-379: Գեղամ Յովհաննիսեանի նշուած աշխատութեան մէջ այս դաւաճանին վատանունը նայեան արձանագրուած է, մինչդեռ Կիտուր՝ Եասեանը կ'աւանդէ: Որպէս վաւերական հեղինակ կ'մննի այս պարագային կը հետեւիմք Կիտուրի:
 53 Տես այս մասին Կիտուր Ա., անդ, էջ 380-390: Նաեւ՝ Յովհաննիսեան Գ., նոյնը:
 54 Գեղամ Յովհաննիսեանի նշուած աշխատութեան մէջ Գարեգին Առաքելի Պողոսեանին անունը Գուրգէն յիշատակուած է:
 55 Գեղամ Յովհաննիսեանի մօտ՝ Մանանեան:
 56 Հմմտ., Յովհաննիսեան Գ., անդ, էջ 260-261.